

Grozījumi:

27.12.1996. likums / LV, 9/11 (724/726), 10.01.1997. / Stājas spēkā 24.01.1997.
23.11.2000. likums / LV, 448/449 (2359/2360), 12.12.2000. / Stājas spēkā 26.12.2000.
Satversmes tiesas 20.05.2003. spriedums / LV, 75 (2840), 21.05.2003. / Stājas spēkā 20.05.2003.
03.06.2004. likums / LV, 93 (3041), 10.06.2004. / Stājas spēkā 11.06.2004.
02.03.2006. likums / LV, 48 (3416), 23.03.2006. / Stājas spēkā 06.04.2006.
15.02.2007. likums / LV, 33 (3609), 23.02.2007. / Stājas spēkā 24.02.2007.
19.04.2007. likums / LV, 72 (3648), 05.05.2007. / Stājas spēkā 06.05.2007.
03.07.2008. likums / LV, 107 (3891), 15.07.2008. / Stājas spēkā 16.07.2008.
12.12.2008. likums / LV, 200 (3984), 23.12.2008. / Stājas spēkā 01.01.2009.
12.06.2009. likums / LV, 97 (4083), 26.06.2009. / Stājas spēkā 01.07.2009.
01.12.2009. likums / LV, 194 (4180), 10.12.2009. / Stājas spēkā 01.01.2010.
18.02.2010. likums / LV, 38 (4230), 09.03.2010. / Stājas spēkā 23.03.2010.
23.12.2010. likums / LV, 206 (4398), 30.12.2010. / Stājas spēkā 01.01.2011.
14.07.2011. likums / LV, 117 (4515), 28.07.2011. / Stājas spēkā 01.08.2011.
15.12.2011. likums / LV, 202 (4600), 23.12.2011. / Stājas spēkā 01.01.2012.
15.11.2012. likums / LV, 190 (4793), 04.12.2012. / Stājas spēkā 01.01.2013.
21.02.2013. likums / LV, 40 (4846), 26.02.2013. / Stājas spēkā 28.02.2013.
09.05.2013. likums / LV, 92 (4898), 15.05.2013. / Stājas spēkā 16.05.2013.
12.09.2013. likums / LV, 188 (4994), 26.09.2013. / Stājas spēkā 01.01.2014.
16.10.2014. likums / LV, 214 (5274), 29.10.2014. / Stājas spēkā 12.11.2014.
17.12.2014. likums / LV, 257 (5317), 30.12.2014. / Stājas spēkā 01.07.2015.
19.05.2016. likums / LV, 108 (5680), 06.06.2016. / Stājas spēkā 20.06.2016.
16.06.2016. likums / LV, 125 (5697), 01.07.2016. / Stājas spēkā 15.07.2016.
23.11.2016. likums / LV, 241 (5813), 10.12.2016. / Stājas spēkā 01.01.2017.
20.04.2017. likums / LV, 90 (5917), 10.05.2017. / Stājas spēkā 01.06.2017.
16.11.2017. likums / LV, 236 (6063), 29.11.2017. / Stājas spēkā 01.01.2018.
01.02.2018. likums / LV, 36 (6122), 20.02.2018. / Stājas spēkā 01.04.2018.
21.06.2018. likums / LV, 132 (6218), 04.07.2018. / Stājas spēkā 01.01.2019.
18.10.2018. likums / LV, 216 (6302), 01.11.2018. / Stājas spēkā 15.11.2018.

Saeima ir pieņēmusi un Valsts
prezidents izsludina šādu likumu:

Augstskolu likums

I nodaļa Vispārīgie noteikumi

1.pants. Likumā lietotie termini

Likumā ir lietoti šādi termini:

- 1) **akadēmiskā stunda** — studiju darba laika vienība, kuras ilgums ir 45 minūtes;

1¹) **akreditēta studiju programma** — noteiktam akreditētam augstskolas vai koledžas studiju virzienam atbilstoša studiju programma, kura attiecīgā studiju virziena novērtēšanas procesā atzīta par atbilstošu šā likuma prasībām;

2) **augstākā izglītība** — izglītības pakāpe, kurā pēc vidējās izglītības iegūšanas notiek zinātnē vai mākslā, vai arī zinātnē un mākslā pamatota personības attīstība izraudzītajā akadēmisko vai profesionālo, vai akadēmisko un profesionālo studiju novirzienā, kā arī sagatavošanās zinātniskai vai profesionālai darbībai;

3) **augstskolas vai koledžas akreditācija** — augstskolas vai koledžas darba organizācijas un resursu kvalitātes pārbaude, kuras rezultātā tai piešķir valsts atzītas augstskolas vai koledžas statusu;

4) **augstskolas vai koledžas filiāle** — akreditētas augstskolas vai koledžas izveidota struktūrvienība, kurai ir zināma organizatoriska patstāvība, kura ir teritoriāli atdalīta no augstskolas vai koledžas atrašanās vietas (atrodas citā valstī vai citā apdzīvotā vietā) un kuras pamatuzdevums ir īstenot attiecīgās augstskolas vai koledžas akreditētas studiju programmas;

5) **augstskolas pārstāvniecība** — augstskolas izveidota struktūrvienība, kura ir teritoriāli atdalīta no augstskolas atrašanās vietas (atrodas citā valstī vai citā apdzīvotā vietā) un kuras uzdevums ir sniegt informāciju par augstskolu, pārstāvēt augstskolas intereses un veikt citas tās nolikumā paredzētas organizatoriskas darbības. Augstskolas pārstāvniecība neveic saimniecisko darbību un neīsteno studiju programmas;

6) **imatrikulācija** — personas ierakstīšana augstskolā studējošo sarakstā (matrikulā);

7) **kontaktstunda** — akadēmiskā personāla un studējošo tieša saskarsme, kura tiek īstenota studiju programmas mērķu un uzdevumu sasniegšanai atbilstoši studiju programmas plānam un kuras ilgums ir viena akadēmiskā stunda;

8) **kredītpunkts** — studiju uzskaites vienība, kas atbilst studējošā 40 akadēmisko stundu darba apjomam (vienai studiju nedēļai);

9) **nepilna laika studijas** — studiju veids, kuram atbilst mazāk nekā 40 kredītpunkti akadēmiskajā gadā un mazāk nekā 40 akadēmiskās stundas nedēļā;

10) **pilna laika studijas** — studiju veids, kuram atbilst 40 kredītpunkti akadēmiskajā gadā un ne mazāk kā 40 akadēmiskās stundas nedēļā;

11) **promocija** — zinātniskā doktora grāda piešķiršana;

11¹) **studiju kurss** — noteiktā līmenī un apjomā organizēts studiju programmai atbilstošu zināšanu, prasmju un kompetences sistēmas izklāsts, kam ir definēti studiju rezultāti, par kuru sasniegšanu tiek piešķirti kredītpunkti;

12) **studiju programmas licencēšana** — tiesību piešķiršana augstskolai, koledžai vai to filiālēm īstenot noteiktu studiju programmu;

13) **studiju modulis** — studiju programmas sastāvdaļa, ko izveido, apvienojot studiju kursus vai to daļas, kuriem ir kopīgs mērķis un sasniedzami studiju rezultāti;

14) **studiju posms** — jebkura studiju programmas sastāvdaļa, kas ir novērtēta un dokumentēta un ietver zināšanu, prasmju un kompetences apguvi, bet nav pilna studiju programma;

15) **studiju rezultāti** — studiju programmas, studiju moduļa vai studiju kursa noslēgumā iegūstamais zināšanu, prasmju un kompetences kopums;

16) **studiju virziena akreditācija** — pārbaude nolūkā noteikt augstskolas vai koledžas resursu kvalitāti un spēju atbilstoši normatīvo aktu prasībām īstenot noteiktam studiju virzienam atbilstošu studiju programmu. Augstskolas vai koledžas studiju virziena akreditācija dod tiesības augstskolai vai koledžai izsniegt valsts atzītu augstākās izglītības diplomu par attiecīgajam studiju virzienam atbilstošas studiju programmas sekmīgu apguvi.

(23.11.2000. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 02.03.2006., 14.07.2011., 01.02.2018. un 21.06.2018. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2019.)

2.pants. Likuma piemērošana

(1) Šis likums attiecas uz visām Latvijas Republikā esošajām augstskolām un koledžām neatkarīgi no to dibināšanas un finansēšanas kārtības un specializācijas. Tas regulē augstskolu un koledžu darbības tiesisko pamatu, nosaka un aizsargā augstskolu autonomiju.

(2) Likums reglamentē augstskolu un valsts institūciju sadarbību, lai saskaņotu augstskolu autonomiju ar sabiedrības un valsts interesēm.

(3) Izglītības un zinātnes ministrija pārrauga šā likuma izpildi augstskolās un koledžās, kā arī atbild par valsts politiku augstākās izglītības jomā. Augstskolu un koledžu intereses Saeimā un Ministru kabinetā pārstāv izglītības un zinātnes ministrs.

(02.03.2006. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 06.04.2006.)

3.pants. Augstskolas

(1) Augstskolas ir augstākās izglītības un zinātnes institūcijas, kas īsteno akadēmiskas un profesionālas studiju programmas, kā arī nodarbojas ar zinātnei, pētniecību un māksliniecisko jaunradi. Augstskolās vismaz četrdesmit procentiem no akadēmiskajos amatos ievēlētajām personām jābūt doktora grādam. Akadēmijās vismaz piecdesmit procentiem no akadēmiskajos amatos ievēlētajām personām jābūt doktora grādam. Ministru kabinets nosaka citu kārtību akadēmiskā personāla kvalifikācijai, ja to prasa augstskolas specifiskās darbības jomas — māksla, arhitektūra, teoloģija, drošība, jūrmiecība vai valsts aizsardzība. Augstskolu īstenotās studiju programmas iedalāmas šādās tematiskajās grupās:

- 1) izglītība;
- 2) humanitārās zinātnes un māksla;
- 3) sociālās zinātnes, komerczinības un tiesības;
- 4) dabaszinātnes, matemātika un informācijas tehnoloģijas;
- 5) inženierzinātnes, ražošana un būvniecība;
- 6) lauksaimniecība;
- 7) veselības aprūpe un sociālā labklājība;
- 8) pakalpojumi.

(2) Pēc akadēmiskās studiju programmas apguves tiek piešķirts akadēmiskais grāds, pēc akadēmiskās doktora studiju programmas apguves — zinātniskais doktora grāds. Pēc profesionālās studiju programmas apguves tiek iegūta profesionālā kvalifikācija vai profesionālā kvalifikācija un attiecīga līmeņa profesionālais grāds. Pēc profesionālās doktora studiju programmas mākslās apguves tiek piešķirts profesionālais doktora grāds mākslās.

(3) Universitāte ir augstskola, kas atbilst šādiem kritērijiem:

- 1) īsteno bakalaura, maģistra un doktora studiju programmas. Doktora studiju programmās promocijas darbu aizstāvēšana notiek katru gadu;
- 2) vismaz 65 procentiem no akadēmiskajos amatos ievēlētajām personām ir doktora zinātniskais grāds;
- 3) izdod zinātniskus periodiskus izdevumus augstskolā īstenotajās studiju programmās;
- 4) galvenajās zinātņu nozarēs, kurās īsteno studiju programmas, ir izveidotas augstskolas struktūrvienības vai zinātniskās institūcijas un tajās tiek veikta zinātniskā darbība.

(4) *(Izslēgta ar 02.03.2006. likumu)*

(5) Vārdus "universitāte", "augstskola", "akadēmija" vai "koledža" ir tiesības ietvert tikai to izglītības iestāžu nosaukumos, kuras īsteno studiju programmas, vai to dibināto institūciju nosaukumos. Vārdu "universitāte" savā

nosaukumā ir tiesības ietvert augstskolai, kura atbilst šā panta trešajā daļā minētajiem kritērijiem. Augstskolas nosaukumā nedrīkst ietvert vārdu "institūts".

(6) Latvijas izglītības klasifikāciju, kurā ietver arī Latvijas Republikā iegūto grādu un profesionālo kvalifikāciju salīdzinājumu ar Eiropas kvalifikācijas ietvarstruktūru un Eiropas kvalifikācijas ietvarstruktūras līmenim atbilstošo zināšanu, prasmju un kompetences aprakstus katrā līmeņa studiju programmu beidzējiem, nosaka Ministru kabinets.

(7) Augstskolā vismaz pieci procenti, rēķinot no akadēmiskā personāla skaita, ir viesprofesori, asociētie viesprofesori, viesdocenti, vieslektori, profesori, asociētie profesori, docenti un lektori, kas iepriekšējo piecu gadu laikā vismaz vienu gadu nepārtraukti bijuši nodarbināti akadēmiskā amatā kādā no akreditētām Eiropas Savienības, Eiropas Ekonomikas zonas vai Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas valstu, izņemot Latviju, augstskolām.

(23.11.2000. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 02.03.2006., 14.07.2011., 01.02.2018. un 18.10.2018. likumu, kas stājas spēkā 15.11.2018.)

4.pants. Augstskolu autonomija

(1) Augstskolas ir autonomas izglītības un zinātnes institūcijas ar pašpārvaldes tiesībām. Augstskolu autonomiju raksturo varas un atbildības sadale starp valsts institūcijām un augstskolu vadību, kā arī starp vadību un akadēmisko personālu.

(2) Augstskolas autonomija izpaužas tiesībās brīvi izvēlēties augstskolas dibinātāju izvirzīto un šim likumam atbilstošo uzdevumu īstenošanas veidus un formas, kā arī atbildībā par augstskolā iegūtās izglītības kvalitāti, mērķtiecīgu un racionālu finanšu un materiālo resursu izmantošanu, demokrātisma principu un augstskolu darbību reglamentējošu likumu un citu normatīvo aktu ievērošanu.

(3) Augstskolai ir tiesības:

1) izstrādāt un pieņemt augstskolas satversmi;

2) veidot augstskolas personālsastāvu;

3) patstāvīgi noteikt:

a) studiju programmu saturu un formas,

b) studējošo uzņemšanas papildu noteikumus,

c) zinātniskās pētniecības darba pamatvirzienus,

d) augstskolas organizatorisko un pārvaldes struktūru,

e) mēnešalgas likmes, kas nav mazākas par Ministru kabineta noteiktajām likmēm;

4) veikt citas darbības, kas nav pretrunā ar tās dibinātāju un šajā likumā noteiktajiem augstskolas darbības principiem un uzdevumiem.

(23.11.2000. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 02.03.2006. un 01.12.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2010.)

5.pants. Augstskolu uzdevumi

(1) Augstskolu dibinātāji nosaka augstskolai īstenojamos uzdevumus. Augstskolas to autonomijas ietvaros nodrošina studiju, pētniecības un mākslinieciskās jaunrades darba nedalāmību, iespēju iegūt zināšanas, akadēmisko izglītību un profesionālo prasmi, akadēmiskos grādus, profesionālos grādus un profesionālo kvalifikāciju sabiedriskās dzīves, tautsaimniecības, kultūras, veselības aprūpes, valsts pārvaldes un citās profesionālās darbības jomās. Tās savā darbībā izkopj un attīsta zinātni, mākslu un valsts valodu. Augstskolas nodrošina studējošajiem iespējas nodarboties ar sportu.

(2) Augstskolas izstrādā studiju programmas, izraugās akadēmisko personālu, iekārto laboratorijas, darbnīcas, bibliotēkas un citas struktūras tā, lai studējošajiem dotu iespēju iegūt zināšanas, akadēmisko izglītību un profesionālo prasmi atbilstoši zinātnes attīstības līmenim un Latvijas kultūras tradīcijām, turklāt iespējami koncentrētā un didaktiski

pilnvērtīgā veidā. Tās nodrošina tādas pārbaudījumu un eksāmenu prasības un tādu procedūru, lai piešķirtos grādus un nosaukumus, iegūtos diplomus un profesionālo kvalifikāciju, kā arī studiju programmu daļu apgūšanu savstarpēji atzītu Latvijas un ārvalstu augstskolās.

(2¹) Augstskolas īsteno savas iekšējās kvalitātes nodrošināšanas sistēmas, kuru ietvaros:

- 1) iedibina politiku un procedūras augstākās izglītības kvalitātes nodrošināšanai;
- 2) izstrādā mehānismus savu studiju programmu veidošanai, iekšējai apstiprināšanai, to darbības uzraudzīšanai un periodiskai pārbaudei;
- 3) izveido un publisko tādas studējošo sekmju vērtēšanas kritērijus, nosacījumus un procedūras, kas ļauj pārliecināties par paredzēto studiju rezultātu sasniegšanu;
- 4) izveido iekšējo kārtību un mehānismus akadēmiskā personāla kvalifikācijas un darba kvalitātes nodrošināšanai;
- 5) nodrošina, ka tiek vākta un analizēta informācija par studējošo sekmēm, absolventu nodarbinātību, studējošo apmierinātību ar studiju programmu, par akadēmiskā personāla darba efektivitāti, pieejamiem studiju līdzekļiem un to izmaksām, augstskolas darbības būtiskiem rādītājiem.

(3) Augstskolas veicina tālākizglītojošas studijas un piedalās tālākas izglītības pasākumos. Tās sadarbojas savā starpā, kā arī ar zinātniskās pētniecības iestādēm un citām izglītības iestādēm. Augstskolas sadarbojas ar citu valstu augstskolām, veicina šo sadarbību, kā arī studējošo un akadēmiskā personāla apmaiņu starp Latvijas un ārvalstu augstskolām.

(4) Augstskolas organizē savu darbu sabiedrības interesēs, kā arī informē sabiedrību par savu darbību, par studiju un zinātnisko pētījumu virzieniem un iespējām, veicinot studiju un pētniecības darba izvēli atbilstoši indivīda interesēm un spējām. Tās piedāvā sabiedrībai iegūtās zinātniskās, mākslinieciskās un profesionālās atziņas, metodes un pētījumu rezultātus.

(5) Augstskolas rūpējas par jauno zinātnieku sagatavošanu un nodrošina viņiem iespēju iesaistīties pasaules akadēmiskajos procesos.

(6) Augstskolas garantē akadēmiskā personāla un studējošo akadēmisko brīvību, nosakot to savās satversmēs.

(7) *(Izslēgta ar 23.11.2000. likumu.)*

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 23.11.2000., 14.07.2011., 01.02.2018. un 21.06.2018. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2019.)

6.pants. Akadēmiskā brīvība

(1) Augstskolās tiek nodrošināta studiju, pētniecības darba un mākslinieciskās jaunrades brīvība, ja šī brīvība nav pretrunā ar citu personu tiesībām, augstskolas satversmi un normatīvajiem aktiem.

(2) Studiju brīvība izpaužas studējošo tiesībās:

- 1) izvēlēties augstskolu, studiju programmu;
- 2) studiju laikā mainīt studiju programmu, izvēloties to citā augstskolā, fakultātē (nodaļā, institūtā);
- 3) klausīties lekcijas citās augstskolās, fakultātēs (nodaļās, institūtos);
- 4) sastādīt un apgūt individuālu studiju brīvās izvēles daļu;
- 5) nodarboties ar zinātniskās pētniecības darbu un māksliniecisko jaunradi.

(3) Pētniecības darba brīvība izpaužas akadēmiskā personāla tiesībās izvēlēties zinātniskās darbības tematiku un virzienu.

(4) Akadēmiskais personāls ir tiesīgs izvēlēties mācību metodes.

(5) Augstskolu administrācijai ir pienākums garantēt un respektēt šajā pantā paredzētās studējošo un akadēmiskā personāla tiesības, ja tās nav pretrunā ar šā panta pirmās daļas nosacījumiem.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 23.11.2000. un 18.10.2018. likumu, kas stājas spēkā 15.11.2018.)

7.pants. Augstskolu un koledžu juridiskais statuss un atribūtika

(1) Valsts dibinātās augstskolas (izņemot Latvijas Nacionālo aizsardzības akadēmiju) ir atvasinātas publiskas personas.

(2) Latvijas Nacionālā aizsardzības akadēmija un valsts dibinātās koledžas ir valsts iestādes. Dibinot koledžas, Ministru kabinets nodod tās Izglītības un zinātnes ministrijas pārraudzībā, bet lekšlietu ministrijas sistēmā esošās koledžas — attiecīgi lekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu padotībā. Ministru kabinets var nodot koledžu Kultūras ministrijas vai Labklājības ministrijas padotībā.

(2¹) Latvijas Nacionālā aizsardzības akadēmija ir Nacionālo bruņoto spēku sastāvdaļa. Jautājumos, kuri neskar Nacionālo bruņoto spēku komandiera kompetenci, Latvijas Nacionālā aizsardzības akadēmija ir aizsardzības ministra pārraudzībā. Attiecībā uz šo augstskolu Ministru kabinets:

1) nosaka Latvijas Nacionālās aizsardzības akadēmijas un tās pārstāvības un vadības institūciju un lēmēj institūciju — satversmes sapulces, senāta, rektora un akadēmiskās šķirējtiesas — kompetenci, ciktāl tā atšķiras no šajā likumā noteiktās, šīs augstskolas rektora iecelšanas, apstiprināšanas un atbrīvošanas kārtību, akadēmiskā personāla, kas nav profesionālā dienesta karavīri, atalgojuma noteikšanas kārtību, administratīvo aktu un faktiskās rīcības apstrīdēšanas kārtību, kā arī šīs augstskolas finansēšanas kārtību;

2) ir tiesīgs, ja to prasa šīs augstskolas militārā vai profesionālā specifika, paredzēt citu kārtību studējošo skaita noteikšanai, studējošo un akadēmiskā personāla komplektēšanai, studiju līgumu slēgšanai, studiju programmu ekspertīzei pirms apstiprināšanas un studējošo pašpārvaldes finansēšanai, kā arī atšķirīgas prasības rektora kvalifikācijai un ierobežojumus šajā likumā noteiktajām studējošo un studējošo pašpārvaldes tiesībām.

(2²) Ministru kabinets nosaka lekšlietu ministrijas sistēmā esošo koledžu un tajās studējošo pašpārvaldes finansēšanas un akadēmiskā personāla (izņemot amatpersonas ar speciālajām dienesta pakāpēm) atlīdzības noteikšanas kārtību.

(3) Privātpersonu dibinātās augstskolas un koledžas ir komercsabiedrības vai nodibinājumi, kas darbojas saskaņā ar Komerclikumu vai Biedrību un nodibinājumu likumu, ciktāl tas nav pretrunā ar šo likumu.

(4) Valstiski atzītā diplomā izmanto valsts ģerboņa attēlu, un šāda diploma paraugu nosaka Ministru kabinets.

(5) Augstskolai ir zīmogs ar augstskolas pilnu nosaukumu. Augstskolai ir tiesības zīmogā izmantot arī augstskolas vēsturiski izveidojušos simboliku.

(02.03.2006. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.04.2007., 18.02.2010., 16.10.2014. un 19.05.2016. likumu, kas stājas spēkā 20.06.2016.)

7.¹ pants. Augstākās izglītības un zinātnes administrācija

(Izslēgts ar 14.07.2011. likumu, kas stājas spēkā 01.08.2011.)

II nodaļa

Augstskolu dibināšana, reorganizācija un to tiesiskais pamats

8.pants. Augstskolas dibināšana un augstskolas filiāles atvēršana

(1) Augstskolas var dibināt valsts, citas juridiskās, kā arī fiziskās personas, tajā skaitā ārvalstu juridiskās un fiziskās personas, ievērojot šā likuma un citu normatīvo aktu noteikumus.

(2) Valsts augstskolas uz izglītības un zinātnes ministra ierosinājuma pamata dibina Latvijas valsts Ministru kabineta personā.

(3) *(Izslēgta ar 02.03.2006. likumu.)*

(4) Akreditēta augstskola (arī ārvalstī akreditēta augstskola) var atvērt augstskolas filiāles (turpmāk arī — filiāle) un augstskolas pārstāvniecības (turpmāk šajā pantā — pārstāvniecība), ievērojot šā likuma un citu normatīvo aktu noteikumus.

(5) Filiāles un pārstāvniecības darbojas, pamatojoties uz nolikumu, kuru apstiprina augstskolas koleģiāla pārstāvības institūcija. Filiāles vai pārstāvniecības vadītājs rīkojas uz attiecīgās augstskolas izdotas pilnvaras pamata.

(6) Augstskolu dibinot, jāievēro šādi noteikumi:

1) augstskola īsteno vismaz piecas studiju programmas, un to īstenošanā iesaistīsies vismaz 30 (teoloģijas nozares augstskolā — vismaz 10) personas ar zinātņu doktora grādu, no kurām vismaz piecas ir zinātņu doktori tieši tajā zinātņu nozarē, kurā tiks īstenota studiju programma;

2) augstskolas dibinātāja īpašumā vai lietošanā ir telpas studiju programmu īstenošanai uz vismaz astoņiem gadiem, un to apliecina izraksts no zemesgrāmatas, kā arī īpašumā vai lietošanā esošo telpu plāns vai inventarizācijas lieta, kurā norādīta nepieciešamā platība;

3) augstskolas plānojumam ir jānodrošina studiju programmas īstenošanā vienlaikus notiekoša mācību procesa laikā telpu platība ne mazāka par 7 kvadrātmetriem uz vienu studējošo, ieskaitot akadēmiskā personāla individuālajam darbam paredzētās telpas;

4) augstskola spēj nodrošināt saistības pret tās studiju programmās studējošajiem vismaz 711 435 *euro* apmērā, un to apliecina bankas vai apdrošināšanas sabiedrības izsniegta garantija;

5) augstskolai nošķirtās kustamās un nekustamās mantas vērtība ir ne mazāka par 2 845 743 *euro*, šī manta nav iekļāta vai citādi apgrūtināta ar lietu tiesībām, tai nav uzlikts aizliegums, un to pamato attiecīgi dokumenti, tajā skaitā attiecīgās zemesgrāmatu nodaļas un Uzņēmumu reģistra izsniegtas izziņas;

6) nevienam no augstskolas dibinātājiem nav nodokļu vai valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu parādu, un to apliecina attiecīgu kompetentu iestāžu izsniegta izziņa; neviens no augstskolas dibinātājiem nav pasludināts par maksātnespējīgu, neatrodas likvidācijas procesā, neviena dibinātāja saimnieciskā darbība nav apturēta vai pārtraukta, nedz arī ir uzsākta tiesvedība par kāda dibinātāja darbības izbeigšanu, maksātnespēju vai bankrotu, un to apliecina attiecīgas kompetentas iestādes izsniegta izziņa;

7) augstskolas telpas, kurās tiek īstenotas studiju programmas, ir apdrošinātas, un to apliecina apdrošināšanas līgums, kas noslēgts uz laiku, ne mazāku par gadu; augstskolas materiāltehniskais nodrošinājums atbilst studiju programmas īstenošanas nosacījumiem un sanitāri higiēniskajām prasībām, un to apliecina attiecīgas kompetentas iestādes izsniegta izziņa; augstskolai ir datoraprīkojums, kas nodrošina studējošo vajadzības; augstskolā ir bibliotēka, un tajā ir nodrošināta pieeja Latvijas un starptautiskajiem elektroniskajiem literatūras un periodikas krājumiem.

(7) Augstskolas filiāli atverot, jāievēro šādi noteikumi:

1) vienas studiju programmas īstenošanā tiks iesaistītas ne mazāk kā sešas personas ar zinātņu doktora grādu;

2) augstskolas dibinātāja īpašumā vai lietošanā ir telpas filiāles studiju programmas īstenošanai uz vismaz astoņiem gadiem, un to apliecina izraksts no zemesgrāmatas, kā arī īpašumā vai lietošanā esošo telpu plāns vai inventarizācijas lieta, kurā norādīta nepieciešamā platība;

3) filiāles telpu kopējā platība un plānojums nodrošina iespēju studiju programmas īstenošanā piedalīties vismaz 100 augstskolas filiālē studējošiem. Telpu platība vienlaikus notiekoša mācību procesa laikā ir ne mazāka par 7 kvadrātmetriem uz vienu studējošo, ieskaitot akadēmiskā personāla individuālajam darbam paredzētās telpas;

4) augstskola spēj nodrošināt saistības pret tās filiāles studiju programmā studējošajiem vismaz 177 858 *euro* apmērā, un to apliecina bankas vai apdrošināšanas sabiedrības izsniegta garantija;

5) nevienam no dibinātājiem nav nodokļu vai valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu parādu, un to

apliecina attiecīgu kompetentu iestāžu izsniegta izziņas; neviens no dibinātājiem nav pasludināts par maksātnespējīgu, neatrodas likvidācijas procesā, neviena dibinātāja saimnieciskā darbība nav apturēta vai pārtraukta, nedz arī uzsākta tiesvedība par kāda dibinātāja darbības izbeigšanu, maksātnespēju vai bankrotu, un to apliecina attiecīgas kompetentas iestādes izsniegta izziņa;

6) filiāles telpas, kurās tiek īstenota studiju programma, ir apdrošinātas, un to apliecina apdrošināšanas līgums, kas noslēgts uz laiku, ne mazāku par gadu; filiāles materiāltehniskais nodrošinājums atbilst studiju programmas īstenošanas nosacījumiem un sanitāri higiēniskajām prasībām, un to apliecina attiecīgas kompetentas iestādes izsniegta izziņa; filiālei ir datoraprīkojums, kas nodrošina studējošo vajadzības; filiālē ir bibliotēka, un tajā ir nodrošināta pieeja Latvijas un starptautiskajiem elektroniskajiem literatūras un periodikas krājumiem.

(8) Augstskola, kā arī filiāle uzsāk savu darbību ar dienu, kad tā reģistrēta Augstskolu reģistrā.

(03.06.2004. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 02.03.2006., 14.07.2011. un 12.09.2013. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2014.)

8.¹ pants. Augstskolu reģistrs un reģistra atklātums

(1) Augstskolu reģistrs (turpmāk arī — reģistrs) ir Izglītības iestāžu reģistra daļa, kurā ieraksta ziņas par augstskolām un augstskolu filiālēm. Augstskolu reģistru ved tam pilnvarota Ministru kabineta noteiktas institūcijas amatpersona (turpmāk — reģistra amatpersona).

(2) Ikvienam ir tiesības iepazīties ar reģistra ierakstiem un reģistram iesniegtajiem dokumentiem.

(3) Ikvienam pēc attiecīga rakstveida pieprasījuma iesniegšanas ir tiesības saņemt izziņu no reģistra ierakstiem, kā arī reģistra lietā esoša dokumenta izrakstu vai kopiju. Pēc saņēmēja pieprasījuma izraksta vai kopijas pareizība apliecināma ar reģistra amatpersonas parakstu un zīmogu, norādot tās izsniegšanas datumu.

(4) Pēc saņēmēja pieprasījuma reģistra amatpersona izsniedz izziņu par to, ka noteikts reģistra ieraksts nav grozīts, vai arī par to, ka reģistrā nav izdarīts noteikts ieraksts.

(03.06.2004. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.06.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

8.² pants. Reģistrā ierakstāmās ziņas

(1) Reģistrā ieraksta šādas ziņas:

1) augstskolas vai filiāles nosaukumu;

2) augstskolas vai filiāles juridisko adresi;

3) augstskolas vai filiāles dibinātājus un augstskolas rektoru vai filiāles vadītāju;

4) datumu, kad pieņemts lēmums par augstskolas dibināšanu vai filiāles atvēršanu;

5) augstskolas juridisko statusu;

6) augstskolas satversmes vai filiāles nolikuma apstiprināšanas datumu;

7) augstskolas vai filiāles īstenoto studiju programmu nosaukumus un atbildīgo par attiecīgās programmas īstenošanu (studiju programmas direktoru);

8) ziņas par augstskolā vai filiālē akreditētajiem studiju virzieniem un tiem atbilstošajām akreditētajām studiju programmām;

9) ziņas par augstskolas vai filiāles akreditāciju;

10) ziņas par augstskolas vai filiāles telpu nodrošinājumu, telpu tiesisko statusu;

11) augstskolas vai filiāles finansējuma avotus un finansēšanas kārtību;

12) ziņas par augstskolas satversmes apturēšanu, ziņas par augstskolas vai filiāles darbības izbeigšanu, augstskolas maksātnespēju, likvidāciju un reorganizāciju;

13) ziņas par likvidatora vai administratora iecelšanu, norādot viņa vārdu, uzvārdu, tālruni;

14) augstskolas vai filiāles tālruņa vai faksa numuru, elektroniskā pasta adresi;

15) citas ziņas, ja to tieši paredz likums.

(2) Ierakstot reģistrā augstskolu vai filiāli, tai piešķir reģistrācijas numuru.

(3) Katram ierakstam tiek pievienots tā izdarīšanas datums.

(03.06.2004. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 14.07.2011. un 21.06.2018. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2019.)

8.3 pants. Reģistram iesniedzamie dokumenti un to glabāšana

(1) Reģistram iesniedzami dokumenti, kas pamato ierakstu izdarīšanu reģistrā vai to grozījumus, kā arī citi likumā noteiktie dokumenti. Reģistram iesniedz attiecīgā dokumenta oriģinālu vai tā attiecīgi apliecinātu kopiju. Ārvalstīs izdotus publiskus dokumentus legalizē starptautiskajos līgumos noteiktajā kārtībā, un tiem pievieno notariāli apliecinātu tulkojumu latviešu valodā.

(2) Augstskolas dibinātāja pilnvarota persona divu mēnešu laikā no augstskolas dibināšanas dienas iesniedz reģistram iesniegumu par augstskolas reģistrāciju. Iesniegumam par augstskolas reģistrāciju pievieno augstskolas satversmes projektu. Iesniegumu par augstskolas ierakstīšanu reģistrā paraksta visi dibinātāji.

(3) Filiāles reģistrāciju reģistrā nodrošina augstskola, kura to atvērusi. Augstskolas pilnvarota persona divu mēnešu laikā no dienas, kad pieņemts lēmums par filiāles atvēršanu, iesniedz reģistram iesniegumu par augstskolas filiāles reģistrāciju. Iesniegumam par filiāles reģistrāciju pievieno augstskolas satversmē noteiktās institūcijas apstiprinātu filiāles nolikumu.

(4) Dokumenti, uz kuru pamata izdarāmi jauni ieraksti vai grozījumi reģistrā, iesniedzami reģistram 10 dienu laikā no attiecīgā lēmuma pieņemšanas dienas, ja šajā likumā nav noteikts citādi.

(5) Reģistram iesniedzamie dokumenti, uz kuru pamata izdarīti ieraksti reģistrā vai to grozījumi, ir derīgi, ja tie izsniegti ne agrāk kā mēnesi pirms to iesniegšanas reģistram. Šis noteikums neattiecas uz tiesas nolēmumiem.

(6) Izglītības kvalitātes valsts dienestam ir tiesības pārbaudīt reģistram sniegto ziņu atbilstību īstenībai.

(7) Reģistram iesniegtie dokumenti glabājas attiecīgās augstskolas vai filiāles reģistrācijas lietā, ja uz to pamata izdarīts ieraksts reģistrā.

(03.06.2004. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.06.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

8.4 pants. Ieraksta izdarīšana reģistrā

(1) Ieraksts reģistrā tiek izdarīts uz iesnieguma vai tiesas nolēmuma pamata. Iesniegumu veidlapu paraugus apstiprina Ministru kabinets.

(2) Lēmumu par ieraksta izdarīšanu reģistrā vai atteikumu izdarīt ierakstu reģistra amatpersona pieņem divu mēnešu laikā no iesnieguma saņemšanas dienas. Lēmumu par ieraksta izdarīšanas atlikšanu reģistra amatpersona pieņem septiņu dienu laikā no iesnieguma saņemšanas dienas. Tādā pašā termiņā reģistra amatpersona izdara ierakstu reģistrā uz tiesas nolēmuma pamata.

(3) Lēmumu par ieraksta izdarīšanas atlikšanu reģistra amatpersona pieņem, ja:

1) izvēloties augstskolas vai filiāles nosaukumu vai apstiprinot filiāles nolikumu, nav ievērotas normatīvo aktu prasības;

2) augstskolas satversmes projekts vai filiāles nolikums, vai citi iesniegtie dokumenti neatbilst normatīvo aktu

prasībām;

3) nav iesniegti visi likumā noteiktie dokumenti.

(4) Lēmumu par atteikumu izdarīt ierakstu reģistra amatpersona pieņem, ja:

1) augstskolas satversmē vai filiāles nolikumā noteiktais augstskolas vai filiāles darbības mērķis ir pretrunā ar likumu;

2) nav ievēroti normatīvajos aktos noteiktie augstskolas dibināšanas vai filiāles atvēršanas noteikumi;

3) pēc tam, kad pieņemts lēmums par ieraksta izdarīšanas atlikšanu, lēmumā noteiktajā termiņā nav novērsti iepriekš norādītie trūkumi;

4) iesniegums un tam pievienotie dokumenti iesniegti vēlāk nekā divus mēnešus pēc augstskolas dibināšanas vai lēmuma pieņemšanas par filiāles atvēršanu;

5) pastāv šā likuma 8.6 panta trešajā daļā norādītie iemesli, kuru dēļ augstskolu vai filiāli reģistrēt nav atļauts;

6) Izglītības kvalitātes valsts dienestam likti šķēršļi reģistram sniegto ziņu pārbaudei;

7) iesniedzējs sniedzis nepatiesas ziņas.

(5) Lēmumam par atteikumu izdarīt ierakstu reģistrā vai ieraksta izdarīšanas atlikšanu jābūt motivētam, tajā jānorāda, kur un kādā termiņā to var apstrīdēt. Lēmumā par ieraksta izdarīšanas atlikšanu norāda termiņu trūkumu novēršanai.

(6) Reģistra amatpersona šā panta otrajā daļā minēto lēmumu nosūta iesnieguma iesniedzējam triju dienu laikā no lēmuma pieņemšanas dienas. Augstskolu reģistra datus publicē internetā Ministru kabineta noteiktas institūcijas mājas lapā; grozījumus reģistrā, kā arī reģistra amatpersonas pieņemtos lēmumus tajā publicē triju dienu laikā.

(7) *(Izslēgta ar 12.06.2009. likumu.)*

(8) Atkārtoti iesniegumu par augstskolas vai filiāles reģistrāciju var iesniegt ne agrāk kā gadu pēc dienas, kad stājies spēkā lēmums par atteikumu reģistrēt augstskolu vai filiāli.

(9) Ieraksts reģistrā izdarāms tajā pašā dienā, kad pieņemts lēmums par ieraksta izdarīšanu.

(03.06.2004. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.06.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

8.5 pants. Reģistrācijas apliecība

(1) Pēc augstskolas vai filiāles ierakstīšanas reģistrā tai izsniedz reģistrācijas apliecību, ko paraksta un ar zīmogu apliecina reģistra amatpersona.

(2) Reģistrācijas apliecībā norāda augstskolas vai filiāles:

1) nosaukumu;

2) reģistrācijas numuru;

3) reģistrācijas datumu.

(03.06.2004. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 11.06.2004.)

8.6 pants. Augstskolas un filiāles izslēgšana no reģistra

(1) Augstskolu vai filiāli izslēdz no reģistra:

1) ja dibinātājs ir iesniedzis iesniegumu par augstskolas likvidēšanu vai filiāles slēgšanu;

- 2) ja augstskola, kura atvērusi filiāli, tiek izslēgta no reģistra;
- 3) ja gada laikā pēc augstskolas vai filiāles reģistrēšanas nav saņemta licence studiju programmas īstenošanai;
- 4) ja gada laikā pēc licences saņemšanas nav uzsākta paredzēto studiju programmu īstenošana;
- 5) ja visām augstskolai vai filiālei izsniegtajām studiju programmu licencēm ir beidzies derīguma termiņš, tās ir atņemtas vai anulētas;
- 6) pamatojoties uz tiesas nolēmumu;
- 7) ja ārkārtas akreditācijas rezultātā pieņemts lēmums atteikt akreditēt augstskolu.

(2) Augstskolu vai filiāli var izslēgt no reģistra, pamatojoties uz tiesas nolēmumu, ja:

- 1) nesaņemot licenci studiju programmas īstenošanai, izziņota studējošo uzņemšana, uzņemti studējošie, uzsākta studiju programmu īstenošana vai veikta cita veida izglītojoša darbība;
- 2) augstskolas vai filiāles reģistrācijas procesā ir sniegtas nepatiesas ziņas, kas bijušas par pamatu augstskolas vai filiāles reģistrācijai;
- 3) augstskolā vai filiālē ir konstatēta valsts atzītu diplomu izsniegšana, kaut gan atbilstoši šā likuma noteikumiem tai nebija tiesību tādus izsniegt (persona nav pilnībā apguvusi studiju programmu, studiju programma nav akreditēta u.tml.);
- 4) Izglītības kvalitātes valsts dienests, Izglītības un zinātnes ministrija, Augstākās izglītības padome vai cita institūcija atbilstoši savai kompetencei atkārtoti konstatējusi normatīvo aktu pārkāpumus augstskolas vai filiāles darbībā.

(3) Personai, kuras dibinātā augstskola izslēgta no reģistra, nav atļauts piedalīties citas augstskolas dibināšanā un iesniegt tās reģistrācijas iesniegumu gada laikā no dienas, kad augstskola izslēgta no reģistra, izņemot gadījumu, kad augstskola izslēgta no reģistra, pamatojoties uz šā likuma 8.6 panta pirmās daļas 1.punktu.

(03.06.2004. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.06.2009. un 18.10.2018. likumu, kas stājas spēkā 15.11.2018.)

9.pants. Augstskolu un koledžu akreditācija

(1) Akreditācija notiek saskaņā ar Ministru kabineta apstiprinātiem akreditācijas noteikumiem, to organizē Akadēmiskās informācijas centrs. Lēmumu par augstskolu un koledžu akreditāciju pieņem sešu mēnešu laikā.

(¹) Akadēmiskās informācijas centrs organizē augstskolu un koledžu akreditācijas procesu par maksu saskaņā ar Ministru kabineta apstiprinātu maksas pakalpojumu cenrādi.

(2) Augstskola vai koledža ir tiesīga izsniegt valstiski atzītus diplomus par attiecīgas studiju programmas apguvi, ja izpildīti šādi nosacījumi:

- 1) attiecīgā augstskola vai koledža ir akreditēta;
- 2) attiecīgā studiju programma ir akreditēta;
- 3) augstskolas satversme vai koledžas nolikums apstiprināts Saeimā vai attiecīgi Ministru kabinetā.

(3) Pēc tam, kad saņemts Augstākās izglītības padomes atzinums par akreditāciju, Akadēmiskās informācijas centrs izsniedz attiecīgu akreditācijas dokumentu. Ja augstskola vai koledža nenodrošina akreditācijā norādīto studiju bāzi, informatīvo bāzi, studiju kvalitāti atbilstoši šā likuma 55.panta pirmajā daļā minētajām prasībām vai augstskolas vai koledžas darbībā ir konstatēti būtiski normatīvo aktu pārkāpumi, izglītības un zinātnes ministram ir tiesības izdot rīkojumu par augstskolas vai koledžas ārkārtas akreditāciju, akreditācijas laiku, akreditācijas atcelšanu vai anulēšanu. Pirms rīkojuma izdošanas Augstākās izglītības padome sniedz argumentētu atzinumu.

(4) Informācija par akreditētajām augstskolām un koledžām, kurām ir tiesības izsniegt valstiski atzītus diplomus par

augstākās izglītības iegūšanu, kā arī šajās augstskolās un koledžās akreditēto studiju programmu saraksts pieejams Valsts izglītības informācijas sistēmā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 23.11.2000., 02.03.2006., 17.12.2014., 16.11.2017. un 18.10.2018. likumu, kas stājas spēkā 15.11.2018.)

10.pants. Augstskolu darbības tiesiskais pamats

(1) Augstskolas darbojas, pamatojoties uz Latvijas Republikas Satversmi, Izglītības likumu, Zinātniskās darbības likumu, šo likumu, citiem normatīvajiem aktiem un attiecīgās augstskolas satversmi.

(2) Katra augstskola izstrādā savu satversmi, kurā jāietver:

- 1) augstskolas nosaukums, tās juridiskā adrese, juridiskais statuss, augstskolas dibinātājs un tā juridiskā adrese;
- 2) darbības pamatvirzieni un uzdevumi;
- 3) satversmes un tās grozījumu pieņemšanas kārtība;
- 4) augstskolas pārstāvības un vadības institūciju un lēmēj institūciju tiesības, pienākumi un uzdevumi, citu koleģiālās vadības institūciju tiesības, pienākumi un uzdevumi, šo institūciju izveidošanas, ievēlēšanas vai iecelšanas kārtība un sastāvs, pilnvaru termiņi un atsaukšanas vai iecelšanas kārtība;
- 5) augstskolas struktūrvienību, filiāļu, iestāžu, komercsabiedrību izveidošanas, reorganizācijas un likvidācijas, kā arī to darbības pamatnoteikumi;
- 6) augstskolas iekšējo normatīvo aktu izdošanas kārtība;
- 7) augstskolas reorganizācijas un likvidācijas kārtība;
- 8) citi būtiski noteikumi, kas nav pretrunā ar likumiem un citiem normatīvajiem aktiem.

(3) Valsts dibināto augstskolu (izņemot Latvijas Nacionālo aizsardzības akadēmiju) satversmes un grozījumus tajās pieņem attiecīgās augstskolas satversmes sapulce un pēc izglītības un zinātnes ministra ieteikuma ar likumu apstiprina Saeima. Latvijas Nacionālās aizsardzības akadēmijas satversmi, kā arī citu personu dibināto augstskolu satversmes un grozījumus tajās apstiprina Ministru kabinets. Ja augstskolas satversmē izdarīti grozījumi, Saeimai vai attiecīgi Ministru kabinetam iesniedzams grozījumu teksts, kā arī pilns satversmes teksts jaunajā redakcijā.

(4) Ja izglītības un zinātnes ministrs konstatē augstskolas satversmes neatbilstību likumiem un citiem normatīvajiem aktiem vai citas nepilnības, viņš var ierosināt Ministru kabinetam vai attiecīgi Saeimai apturēt satversmes (bet ne augstskolas) darbību līdz attiecīgu grozījumu izdarīšanai vai nepilnību novēršanai viņa norādītajā termiņā.

(5) Personas, kuras nav augstskolas personāla sastāvā, augstskolas izdotos administratīvos aktus vai faktisko rīcību var apstrīdēt, iesniedzot iesniegumu augstskolas rektoram. Rektora pieņemto lēmumu var pārsūdzēt tiesā Administratīvā procesa likumā noteiktajā kārtībā. Ja apstrīdamo administratīvo aktu izdevis vai faktisko rīcību veicis augstskolas rektors, personas, kuras nav augstskolas personāla sastāvā, attiecīgo administratīvo aktu vai faktisko rīcību var apstrīdēt Izglītības un zinātnes ministrijā. Ministrijas pieņemto lēmumu var pārsūdzēt tiesā Administratīvā procesa likumā noteiktajā kārtībā.

(23.11.2000. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 02.03.2006., 18.02.2010., 14.07.2011. un 18.10.2018. likumu, kas stājas spēkā 15.11.2018.)

10.¹ pants. Koledža

(1) Koledžu vada direktors. Valsts dibinātas koledžas direktoru konkursa kārtībā pieņem darbā un atbrīvo no darba Izglītības un zinātnes ministrija vai attiecīgās nozares ministrija. Koledžas direktora pilnvaras sākas ar ierakstu Izglītības iestāžu reģistrā. Šo ierakstu izdara uz koledžas iesnieguma un dibinātāja iesniegtu direktora iecelšanu apliecināšu dokumentu pamata. Koledža darbojas uz tās nolikuma pamata. Koledžas nolikumu izstrādā koledžas padome. Koledžas nolikumu kā Ministru kabineta noteikumus izdod Ministru kabinets pēc izglītības un zinātnes ministra ieteikuma. Koledžas nolikumu izstrādā saskaņā ar šo likumu un Profesionālās izglītības likumu. Koledžas nolikumā ietverama šāda informācija:

- 1) koledžas nosaukums, tās juridiskā adrese, juridiskais statuss, koledžas dibinātājs un tā juridiskā adrese;
- 2) koledžas darbības pamatvirzieni un uzdevumi;
- 3) koledžas nolikuma un tā grozījumu ierosināšanas un izstrādes kārtība;
- 4) koledžas pārstāvības, tās vadības institūciju un lēmēj institūciju izveidošanas, ievēlēšanas vai iecelšanas kārtība un sastāvs, kā arī to tiesības, pienākumi un uzdevumi, pilnvaru termiņi un atsaukšanas kārtība;
- 5) koledžas akadēmiskā personāla ievēlēšanas kārtība;
- 6) koledžas studiju programmu izstrādes un apstiprināšanas kārtība;
- 7) koledžas struktūrvienību un koledžu filiāļu izveidošanas, reorganizācijas, likvidācijas un darbības pamatnoteikumi;
- 8) koledžas iekšējo normatīvo aktu izdošanas kārtība;
- 9) koledžas reorganizācijas un likvidācijas kārtība;
- 10) citi būtiski noteikumi, kas nav pretrunā ar šo likumu un citiem normatīvajiem aktiem.

(2) Koledža ir izglītības iestāde, kas īsteno pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības programmas un dod iespēju iegūt ceturtā līmeņa profesionālo kvalifikāciju. Pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības programma tiek īstenota pēc vidējās izglītības ieguves. Tās īstenošanas laiks ir divi līdz trīs gadi.

(3) Pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības programmas izstrādā un apstiprina saskaņā ar šo likumu un Profesionālās izglītības likumu.

(4) Studējošajiem pēc akreditētas pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības programmas apguves izsniedz valsts atzītu diplomu par pirmā līmeņa profesionālo augstāko izglītību. Šis diploms vienlaikus apliecina arī noteikta profesionālās kvalifikācijas līmeņa ieguvī atbilstoši Profesionālās izglītības likumam. Šāda diploma izsniegšanas kritērijus un kārtību nosaka Ministru kabinets.

(02.03.2006. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.04.2007., 14.07.2011. un 18.10.2018. likumu, kas stājas spēkā 15.11.2018.)

11.pants. Augstskolas un koledžas reorganizācija vai likvidācija

(1) Lēmumu par augstskolas vai koledžas reorganizāciju vai likvidāciju pieņem tās dibinātājs.

(2) Lēmumu par valsts augstskolas un valsts koledžas reorganizāciju vai likvidāciju pieņem Ministru kabinets pēc izglītības un zinātnes ministra vai attiecīgās nozares ministra ierosinājuma. Ministru kabineta rīkojuma projektam par augstskolas vai koledžas reorganizāciju vai likvidāciju pievienojams Augstākās izglītības padomes atzinums. Ja Ministru kabineta rīkojuma projektu iesniedz attiecīgās nozares ministrs, šis projekts ir jāsaskaņo arī ar izglītības un zinātnes ministru.

(02.03.2006. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 06.04.2006.)

III nodaļa Augstskolu pašpārvalde un struktūrvienības

12.pants. Augstskolas pārstāvības un vadības institūcijas un lēmēj institūcijas

(1) Augstskolas galvenās lēmēj institūcijas ir satversmes sapulce, senāts, rektors un akadēmiskā šķirējtiesa.

(2) Augstskolā augstākā vadības institūcija un lēmēj institūcija stratēģiskajos, finanšu un saimnieciskajos jautājumos ir tās dibinātājs, bet augstākā pārstāvības un vadības institūcija un lēmēj institūcija akadēmiskajos un zinātniskajos jautājumos — augstskolas satversmes sapulce.

(3) Augstskolas pārstāvības un vadības institūciju un lēmēj institūciju ievēlēšanas kārtību, tiesības un pienākumus, kā arī to pieņemto lēmumu pārsūdzēšanas kārtību nosaka augstskolas satversme.

(4) Valsts dibinātas augstskolas kā atvasinātas publiskas personas orgāni ir satversmes sapulce, senāts, rektors un akadēmiskā šķīrējtiesa.

(5) Augstskolas koleģiālās institūcijas ir senāts, fakultātes dome, augstskolas zinātniskā institūta zinātniskā padome vai institūta dome, kā arī katedras un nodaļas sapulce.

(23.11.2000. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 02.03.2006. un 14.07.2011. likumu, kas stājas spēkā 01.08.2011.)

13.pants. Satversmes sapulce

(1) Satversmes sapulci ievēlē, aizklāti balsojot, no:

- 1) akadēmiskā personāla;
- 2) studējošajiem;
- 3) vispārējā augstskolas personāla.

(2) Pārstāvju ievēlēšanas kārtību, skaitu un pilnvaru laiku nosaka augstskolas satversme.

(3) Akadēmiskā personāla pārstāvju īpatsvars satversmes sapulcē nedrīkst būt mazāks par 60 procentiem un studējošo īpatsvars — ne mazāks par 20 procentiem.

(4) Saskaņā ar augstskolas tradīcijām satversmes sapulces nosaukuma vietā var lietot tādus nosaukumus kā konvents, akadēmiskā sapulce u.c.

(5) Satversmes sapulce ievēlē priekšsēdētāju, vietnieku (vietniekus) un sekretāru.

(6) Sasaukt satversmes sapulci var rektors vai senāts. Jaundibinātā augstskolā satversmes sapulci sasauk rektora vietas izpildītājs.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 23.11.2000., 03.06.2004. un 14.07.2011. likumu, kas stājas spēkā 01.08.2011)

14.pants. Satversmes sapulces kompetence

(1) Satversmes sapulce:

- 1) pieņem un groza augstskolas satversmi;
- 2) ievēlē un atceļ rektoru;
- 3) noklausās rektora pārskatu;
- 4) ievēlē senātu vai apstiprina tā ievēlēšanas atbilstību augstskolas satversmei;
- 5) ievēlē akadēmisko šķīrējtiesu;
- 6) apstiprina senāta un akadēmiskās šķīrējtiesas nolikumus.

(2) Pārējos satversmes sapulces uzdevumus nosaka augstskolas satversme.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 02.03.2006. un 14.07.2011. likumu, kas stājas spēkā 01.08.2011.)

15.pants. Senāts

(1) Senāts ir augstskolas personāla koleģiāla vadības institūcija un lēmēj institūcija, kas apstiprina kārtību un noteikumus, kuri regulē visas augstskolas darbības sfēras (izskata un apstiprina studiju programmas, dibina un likvidē

struktūrvienības u.c.).

(2) Senatorus augstskolas satversmē noteiktajā kārtībā ievēlē uz termiņu, kas nepārsniedz trīs gadus.

(3) Augstskolas senāta sastāvā 75 procentiem jābūt akadēmiskā personāla pārstāvju. Augstskolas senātā studējošo īpatsvaram ir jābūt ne mazākam par 20 procentiem. Studējošo pārstāvjus senātā ievēlē studējošo pašpārvalde.

(4) *(Izslēgta ar 14.07.2011. likumu)*

(5) Senāta darbību un kompetenci reglamentē satversmes sapulces apstiprināts nolikums.

(6) Atsevišķu jautājumu koordinācijai un risināšanai augstskolas senāts var izveidot padomes un komisijas. Padomju un komisiju darbības kārtību nosaka senāta apstiprināti nolikumi.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 23.11.2000., 03.06.2004., 02.03.2006. un 14.07.2011. likumu, kas stājas spēkā 01.08.2011.)

16.pants. Augstskolas padomnieku konvents

(1) Augstskolā tiek izveidots padomnieku konvents. Padomnieku konvents konsultē senātu un rektoru augstskolas attīstības stratēģijas jautājumos. Padomnieku konventam ir tiesības ierosināt jautājumu izskatīšanu senātā un satversmes sapulcē.

(2) Padomnieku konventu dibina pēc augstskolas senāta iniciatīvas vai izglītības un zinātnes ministra pieprasījuma. Tā nolikumu apstiprina un locekļus ievēlē augstskolas senāts.

(3) Padomnieku konventu sasauc pēc tā priekšsēdētāja vai ne mazāk kā trešās daļas konventa locekļu ierosinājuma.

(4) Padomnieku konvents no sava vidus ievēlē priekšsēdētāju un viņa vietnieku.

(5) Padomnieku konventa lēmumiem un atzinumiem ir ieteikuma raksturs. Padomnieku konventa loceklis nav valsts amatpersona.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 18.10.2018. likumu, kas stājas spēkā 15.11.2018.)

17.pants. Rektors

(1) Rektors ir augstskolas augstākā amatpersona, kas īsteno augstskolas vispārējo administratīvo vadību un bez īpaša pilnvarojuma pārstāv augstskolu.

(2) Augstskolas satversmes sapulce rektoru ievēlē uz termiņu, kas nepārsniedz piecus gadus, ne vairāk kā divas reizes pēc kārtas. Universitātē par rektoru ievēlē profesoru, citās augstskolās — profesoru vai personu, kurai ir doktora grāds. Nedēļas laikā pēc rektora vēlēšanām augstskola informē Izglītības un zinātnes ministriju par vēlēšanu rezultātiem.

(3) Dibinot augstskolu, Ministru kabinets ieceļ augstskolas dibinātāja izvirzītu rektora vietas izpildītāju, kas pilda rektora pienākumus līdz augstskolas satversmes sapulcē ievēlēta rektora apstiprināšanai.

(4) Kārtējās rektora vēlēšanas augstskola rīko vismaz vienu mēnesi pirms rektora pilnvaru izbeigšanās. Līdz jaunievēlēta rektora apstiprināšanai Ministru kabinetā rektora pienākumus pilda iepriekšējais rektors.

(5) Augstskolas ievēlēto rektoru apstiprina Ministru kabinets pēc augstskolas dibinātāja ierosinājuma. Rektors amata pienākumus sāk pildīt pēc apstiprināšanas Ministru kabinetā. Ministru kabinets var neapstiprināt rektoru amatā, ja viņš ievēlēts, pārkāpjot šā likuma un augstskolas satversmes noteikumus. Ja rektors netiek apstiprināts, augstskola divu mēnešu laikā atkārtoti organizē rektora vēlēšanas. Līdz atkārtotajās vēlēšanās ievēlēta rektora apstiprināšanai Ministru kabinets ieceļ augstskolas dibinātāja izvirzītu rektora vietas izpildītāju. Ministru kabinetā neapstiprinātais rektora amata kandidāts atkārtotajās rektora vēlēšanās nepiedalās.

(6) Rektoru atceļ no amata Ministru kabinets pēc augstskolas senāta vai attiecīgās ministrijas ierosinājuma, ja rektora darbībā konstatēti likuma vai citu normatīvo aktu pārkāpumi.

(7) Ja rektors pēc paša vēlēšanās beidz pildīt amatu pirms termiņa beigām, kā arī tad, ja rektors tiek atcelts no amata, Ministru kabinets ieceļ augstskolas dibinātāja izvirzītu rektora vietas izpildītāju, kas pilda rektora pienākumus līdz jaunievēlētā rektora apstiprināšanai.

(23.11.2000. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 02.03.2006. un 01.02.2018. likumu, kas stājas spēkā 01.04.2018.)

17.1 pants. Rektora kompetence

Rektors:

1) atbild par augstskolas darbības atbilstību šim likumam un citiem normatīvajiem aktiem, kā arī augstskolas satversmei;

2) atbild par augstskolā iegūstamās izglītības, veikto zinātnisko pētījumu un īstenotās mākslinieciskās jaunrades kvalitāti;

3) nodrošina augstskolai piešķirto valsts budžeta līdzekļu, kā arī augstskolas mantas likumīgu, ekonomisku un mērķtiecīgu izmantojumu; personiski atbild par augstskolas finansiālo darbību;

4) veicina un atbild par augstskolas personāla attīstību un nodrošina akadēmiskā personāla un studējošo akadēmisko brīvību;

5) atbild par augstskolas stratēģijas īstenošanu un sagatavo augstskolas budžetu;

6) veic citus normatīvajos aktos un augstskolas satversmē noteiktos rektora pienākumus.

(23.11.2000. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 14.07.2011. likumu, kas stājas spēkā 01.08.2011.)

18.pants. Augstskolas revīzija

(1) Revīzijas veikšanai zvērinātam revidentam ir tiesības iepazīties ar visiem augstskolas dokumentiem, kas attiecas uz finansiālo un saimniecisko darbību, kā arī pieprasīt un saņemt informāciju no tās amatpersonām.

(2) Augstskola ir tiesīga veidot revīzijas komisiju, kura darbojas augstskolas satversmē noteiktajā kārtībā.

(14.07.2011. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.08.2011.)

19.pants. Akadēmiskā šķīrējtiesa

(1) Akadēmiskā šķīrējtiesa izskata:

1) studējošo un akadēmiskā personāla iesniegumus par augstskolas satversmē noteikto akadēmisko brīvību un tiesību ierobežojumiem vai pārkāpumiem;

2) strīdus starp augstskolas amatpersonām, kā arī struktūrvienību pārvaldes institūcijām, kas atrodas pakļautības attiecībās;

3) šajā likumā noteiktajos gadījumos - iesniegumus par administratīva akta vai faktiskās rīcības apstrīdēšanu un pieņem attiecīgus lēmumus par tiem, kā arī pilda citus augstskolas satversmē paredzētus uzdevumus.

(2) Akadēmiskās šķīrējtiesas lēmumus izpilda administrācija.

(3) Akadēmisko šķīrējtiesu aizklātā balsošanā ievēlē satversmes sapulce no akadēmiskā personāla vidus, un tās sastāvā nedrīkst būt augstskolas administratīvā personāla pārstāvji. Studējošo īpatsvaram akadēmiskās šķīrējtiesas sastāvā jābūt ne mazāk par 20 procentiem no šīs šķīrējtiesas sastāva. Studējošo pārstāvjus akadēmiskajā šķīrējtiesā ievēlē studējošo pašpārvalde.

(4) Akadēmiskās šķīrējtiesas locekļi par savu darbību atbild satversmes sapulcei; pēc darba devēja iniciatīvas viņus no darba var atbrīvot tikai ar satversmes sapulces piekrišanu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 03.06.2004., 02.03.2006. un 14.07.2011. likumu, kas stājas spēkā 01.08.2011.)

20.pants. Augstskolas struktūrvienības

(1) Augstskolas struktūru nosaka saskaņā ar augstskolas satversmi.

(2) Augstskolas struktūrvienības uzdevumus, funkcijas un tiesības nosaka struktūrvienības nolikums, kuru apstiprina augstskolas senāts. Augstskolas struktūrvienībām ir tiesības atvērt apakškontus. Apakškontu atvēršanu un šo kontu līdzekļu izlietošanu regulē citi likumi un normatīvie akti, kā arī augstskolas senāta apstiprināti noteikumi. Struktūrvienību apakškonti tiek veidoti, lai struktūrvienības varētu patstāvīgi izmantot finanšu līdzekļus un mērķfinansējumu. Struktūrvienību finanšu līdzekļus nedrīkst izmantot citiem mērķiem augstskolā bez struktūrvienības vadītāja piekrišanas.

(3) Izglītības un zinātniskā darba veikšanai augstskolas var veidot struktūrvienības — katedras, profesoru grupas, fakultātes (nodaļas), zinātniskās un mācību laboratorijas, institūtus u.c. Organizatoriskā, saimnieciskā un apkalpojošā darba veikšanai augstskolai ir tiesības veidot arī citas struktūrvienības. Augstskolas struktūrvienībām nav juridiskās personas statusa.

(23.11.2000. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 02.03.2006. un 18.10.2018. likumu, kas stājas spēkā 15.11.2018.)

21.pants. Augstskolas dibinātās iestādes, komercsabiedrības, biedrības un nodibinājumi

(1) Augstskolas var dibināt komercsabiedrības un būt par to dalībnieku, kā arī dibināt biedrības un nodibinājumus un būt par to biedru vai dibinātāju.

(2) Valsts dibinātās augstskolas ar senāta lēmumu satversmē noteikto mērķu īstenošanai var dibināt arī iestādes, to skaitā — publiskās aģentūras.

(02.03.2006. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 06.04.2006.)

22.pants. Zinātniskais institūts

(1) Lēmumu par zinātniskā institūta dibināšanu pieņem augstskolas senāts.

(2) Valsts vai pašvaldības dibināta augstskola zinātniskos institūtus (piemēram, centrus, klīnikas, izmēģinājumu stacijas) var dibināt kā publiskās aģentūras, ievērojot Zinātniskās darbības likumā noteikto kārtību. Zinātniskā institūta — publiskās aģentūras — tiesisko pamatu, pārvaldi, finansēšanas un uzraudzības kārtību nosaka Zinātniskās darbības likums.

(3) Zinātnisko institūtu augstskolas var izveidot arī kā augstskolas struktūrvienību. Šāda zinātniskā institūta darbību, finansēšanas un uzraudzības, kā arī reorganizācijas un likvidācijas kārtību nosaka augstskolas satversmē.

(02.03.2006. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 06.04.2006.)

23.pants. Institūts

(1) Institūtu izveido, apvienojoties vienas zinātnes apakšnozares vai vairāku apakšnozaru struktūrvienībām (katedrām, profesoru grupām, zinātniskajām laboratorijām) ar nolūku savu zinātnisko potenciālu izmantot kopīgu pētniecisku mērķu racionālai sasniegšanai, kā arī mainot jau esošo Latvijas zinātnisko institūtu pakļautību.

(2) Institūtu kādā zinātnes apakšnozarē var dibināt tad, ja tajā ietilpstošo struktūrvienību sastāvā ir zinātniskais potenciāls, kas atbilst promocijas padomes prasībām attiecīgajā zinātnes apakšnozarē.

(3) Atbilstoši institūta kvalifikācijai senāts nosaka, kuru akadēmisko personālu var ievēlēt institūta dome.

(4) (Izslēgta ar 02.03.2006. likumu.)

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 02.03.2006. likumu, kas stājas spēkā 06.04.2006.)

24.pants. Fakultāte

(1) Fakultāti izveido, apvienojot struktūrvienības viena zinātnes, mākslas vai profesijas virziena vai vairāku virzienu

studiju un zinātniskās darbības organizēšanai. Fakultāti vada dekāns. To ievēlē fakultātes dome uz termiņu, kas nepārsniedz piecus gadus, bet ne vairāk kā divas reizes pēc kārtas. Studējošo īpatsvaram fakultātes domes sastāvā jābūt ne mazākam par 20 procentiem no šīs domes sastāva. Studējošo pārstāvjus fakultātes domē deleģē fakultātes studējošo pašpārvalde.

(2) Fakultāti var veidot, ja, apvienojot tās sastāvā esošo zinātnisko potenciālu, tas atbilst vismaz promocijas padomes prasībām attiecīgajā zinātnes nozarē vai apakšnozarē.

(3) Ja jaunajā augstākās izglītības virzienā nav iespējams izpildīt prasības attiecībā uz zinātnisko potenciālu, fakultātei atbilstošo struktūrvienību sauc par nodaļu. Nodaļai nav tiesību ievēlēt docētājus.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 02.03.2006. likumu, kas stājas spēkā 06.04.2006.)

25.pants. Koledža

(Izslēgts ar 02.03.2006. likumu, kas stājas spēkā 06.04.2006.)

IV nodaļa Augstskolas personāls

26.pants. Augstskolas personāls, tā tiesības un pienākumi

(1) Augstskolas personālu veido:

- 1) akadēmiskais personāls — attiecīgās augstskolas akadēmiskajos amatos ievēlētie darbinieki;
- 2) vispārējais augstskolas personāls;
- 3) studējošie, to skaitā maģistranti, doktorandi un rezidenti.

(2) Augstskolas personāla tiesības un pienākums ir sekmēt mācību, studiju, pētniecības un mākslinieciskās jaunrades darba brīvību, veicināt atklātumu augstskolas pārvaldē un tās lietu kārtošanā. Augstskolas personālam darba pienākumi jāpilda tā, lai augstskola spētu īstenot savus uzdevumus, lai netiktu pārkāptas nevienas citas personas tiesības un netiktu traucēta amata vai darba pienākumu izpilde.

(3) Personālam ir tiesības saskaņā ar augstskolas satversmi noteiktā kārtībā piedalīties augstskolas vadības un pašpārvaldes lēmumu un augstskolas iekšējo normatīvo aktu izstrādāšanā, kā arī tādu lēmumu pieņemšanā, kas skar personāla intereses, piedalīties augstskolas koleģiālo vadības institūciju sēdēs, kā arī tikt uzklausītam.

(4) Augstskolas personālam ir tiesības piedalīties augstskolas pašpārvaldes institūciju vēlēšanās un tikt ievēlētam tajās.

(5) Augstskolas vadības pienākums ir rūpēties par personāla darba apstākļiem, nodrošināt iespēju celt kvalifikāciju un pārkvalificēties.

(6) Augstskolas personāls ir atbildīgs par savu pienākumu pildīšanu. Kārtību, kādā kvalificējami pārkāpumi un uzliekami sodi par pienākumu nepildīšanu, nosaka senāts, pamatojoties uz spēkā esošajiem likumdošanas aktiem.

(7) Personu var ievēlēt tikai vienā — profesora, asociētā profesora, docenta, lektora vai asistenta — akadēmiskajā amatā un tikai vienā augstskolā vai koledžā. Šādā akadēmiskajā amatā ievēlēta persona akadēmisko darbu citā augstskolā vai koledžā var veikt, būdama viesprofesora, viesdocenta vai vieslektora amatā. Šādā akadēmiskajā amatā ievēlētu personu vienlaikus var ievēlēt arī vadošā pētnieka vai pētnieka amatā. Nosakot akadēmiskā personāla vai to personu skaitu vai īpatsvaru augstskolā, struktūrvienībā vai studiju programmas īstenošanā, kurām ir doktora grāds, ņem vērā tikai akadēmiskajos amatos ievēlētās personas.

(8) Augstskolas izdotos administratīvos aktus vai faktisko rīcību augstskolas personāls var apstrīdēt augstskolas akadēmiskajā šķīrējtiesā. Augstskolas akadēmiskās šķīrējtiesas lēmumu var pārsūdzēt tiesā Administratīvā procesa likumā noteiktajā kārtībā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 02.03.2006., 14.07.2011. un 01.02.2018. likumu, kas stājas spēkā 01.04.2018.)

27.pants. Akadēmiskais personāls

(1) Augstskolas akadēmisko personālu veido:

- 1) profesori, asociētie profesori;
- 2) docenti, vadošie pētnieki;
- 3) lektori, pētnieki;
- 4) asistenti.

(2) Augstskolas akadēmiskais personāls veic zinātniskos pētījumus, mākslinieciskās jaunrades darbu un piedalās studējošo izglītošanā. Akadēmiskā personāla uzdevumu apjomu nosaka augstskola.

(3) *(Izslēgta ar 01.12.2009. likumu)*

(4) Ar pensionēto akadēmisko personālu rektors saskaņā ar valsts vai citu avotu piešķirto finansējumu var slēgt individuālus līgumus, arī līgumus par zinātnisko pētījumu veikšanu, paredzot konkrētu samaksu par noteiktu darba apjomu atbilstoši darbinieka kvalifikācijai. Par īpašu ieguldījumu augstākajā izglītībā, profesoriem un asociētajiem profesoriem sasniedzot pensijas vecumu, augstskola var piešķirt goda nosaukumu — emeritus profesors.

(5) Akadēmiskajos amatos ievēlētajām personām nav piemērojams Darba likuma 45.panta pirmajā daļā noteiktais darba līguma termiņa ierobežojums. Darba līgumu ar akadēmiskajā amatā ievēlētu personu (profesoru, asociēto profesoru, docentu, lektoru, asistentu) slēdz rektors uz ievēlēšanas laiku — sešiem gadiem.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar Satversmes tiesas 20.05.2003. spriedumu, 02.03.2006., 01.12.2009. un 01.02.2018. likumu, kas stājas spēkā 01.04.2018.)

28.pants. Profesori

(1) Profesors ir savā nozarē starptautiski atzīts speciālists, kas veic mūsdienīgu līmenim atbilstošu zinātniskās pētniecības vai mākslinieciskās jaunrades darbu un nodrošina augstas kvalitātes studijas attiecīgajā zinātnes vai mākslas apakšnozarē. Profesora amatā var ievēlēt personu, kurai ir doktora grāds un ne mazāk kā triju gadu darba pieredze asociētā profesora vai profesora amatā augstākās izglītības institūcijā. Mākslas specialitātēs profesora amatā var ievēlēt arī personas, kuru mākslinieciskās jaunrades darba rezultāti atbilst attiecīgās augstskolas senātā pieņemtajam nolikumam par akadēmiskajiem amatiem.

(2) Profesoru saskaņā ar šā likuma 33.panta nosacījumiem atklātā konkursā ievēlē uz sešiem gadiem, un rektors slēdz ar viņu darba līgumu uz visu ievēlēšanas periodu.

(3) Līdz ar ievēlēšanu amatā profesors atbilstoši profesora amata nosaukumam iegūst tiesības vadīt zinātniskos pētījumus vai mākslinieciskās jaunrades procesu un veikt izglītojošo darbu.

(4) Profesoru galvenie uzdevumi ir:

- 1) augsti kvalificētu lekciju lasīšana, studiju, nodarbību un pārbaudījumu pārraudzība savā studiju kursā;
- 2) pētniecības darba vadīšana zinātnes apakšnozarē vai mākslinieciskās jaunrades vadīšana nozarē, kas atbilst profesora štata vietas nosaukumam;
- 3) doktora līmeņa studiju un pētniecības darba vadīšana zinātnes apakšnozarē vai mākslinieciskās jaunrades vadīšana nozarē, kas atbilst profesora štata vietas nosaukumam;
- 4) piedalīšanās studiju programmu, augstskolu un to struktūrvienību darba un kvalitātes vērtēšanā;
- 5) jaunās zinātnieku, mākslinieku un docētāju paaudzes gatavošana.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 23.11.2000. likumu, Satversmes tiesas 20.05.2003. spriedumu un 18.10.2018. likumu, kas stājas spēkā 15.11.2018.)

29.pants. Profesoru amati valsts un pašvaldību augstskolās

(Izslēgts ar 02.03.2006. likumu, kas stājas spēkā 06.04.2006.)

30.pants. Asociētie profesori

(1) Asociētā profesora amatā var ievēlēt personu, kurai ir doktora grāds.

(2) Mākslas specialitātēs asociētā profesora amatā var ievēlēt arī personas, kuru mākslinieciskās jaunrades darba rezultāti vai profesionālā darbība atbilst attiecīgās augstskolas senāta pieņemtajam nolikumam par akadēmiskajiem amatiem.

(3) Profesionālo studiju programmu īstenošanai augstskolās asociētā profesora amatu var ieņemt arī personas, kurām ir atbilstoša augstākā izglītība un vismaz 10 gadu praktiskā darba pieredze attiecīgajā nozarē.

(4) Asociēto profesoru saskaņā ar šā likuma 33.panta noteikumiem atklātā konkursā uz sešiem gadiem ievēlē attiecīgās nozares profesoru padome. Pamatojoties uz nozares profesoru padomes lēmumu, rektors noslēdz darba līgumu ar asociēto profesoru.

(5) Asociētā profesora galvenie uzdevumi ir:

1) pētniecības darba veikšana zinātnes apakšnozarē vai mākslinieciskās jaunrades nozarē, kas atbilst asociētā profesora amata nosaukumam;

2) pētniecības darba vadīšana doktora un maģistra grāda iegūšanai;

3) studiju darba nodrošināšana un vadīšana.

(23.11.2000. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 26.12.2000.)

31.pants. Asociēto profesoru amati

(1) Asociēto profesoru amatu skaitu atbilstoši nepieciešamībai un finansējuma iespējām nosaka pati augstskola.

(2) Ja augstskolā ir brīvs asociētā profesora amats, augstskolas senāts pieņem lēmumu par to, vai, kad un kādā zinātnes vai mākslas apakšnozarē tiks izsludināts atklāts konkurss uz brīvo asociētā profesora amatu un kādai atalgojuma kategorijai, ievērojot funkcijas un uzdevumus, atbilst attiecīgais amats.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 23.11.2000. likumu, kas stājas spēkā 26.12.2000.)

32.pants. Docenti

(1) Docentu amatu skaitu nosaka pati augstskola.

(2) Docenta amatā var ievēlēt personu, kurai ir doktora grāds. Mākslas specialitātēs docenta amatā var ievēlēt personas, kuru mākslinieciskās jaunrades darba rezultāti atbilst attiecīgās augstskolas senāta pieņemtajam nolikumam par akadēmiskajiem amatiem.

(3) Docentu ievēlē uz sešiem gadiem fakultātes dome vai institūta padome, ja šo institūciju locekļu kvalifikācija atbilst promocijas padomes prasībām. Pretējā gadījumā docentu ievēlēšanas kārtību nosaka augstskolas satversme.

(4) Līdz ar ievēlēšanu amatā docents iegūst tiesības vadīt zinātniskos pētījumus vai mākslinieciskās jaunrades procesu un veikt izglītošanas darbu atbilstoši docenta amata nosaukumam.

(5) Docentu galvenie uzdevumi ir:

1) pētniecības darbs zinātnes apakšnozarē vai mākslinieciskā jaunrade, kas atbilst docenta amata nosaukumam;

2) lekciju lasīšana, studiju nodarbību vadīšana, eksāmenu un pārbaudījumu organizēšana savā studiju programmā (kursā, nozarē), īpaši tās pamatkursos.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 23.11.2000. likumu, kas stājas spēkā 26.12.2000.)

33.pants. Profesoru un asociēto profesoru ievēlēšanas procedūra

(1) Uz vakantajām profesoru un asociēto profesoru amata vietām tiek izsludināts atklāts konkurss.

(2) Pretendentus uz profesoru un asociēto profesoru amatiem ievēlē attiecīgās nozares profesoru padome. Pēc iepazīšanās ar dokumentiem un pēc pārrunām ar visiem attiecīgā amata pretendentiem padome balsojot pieņem lēmumu. Profesoru padomes pieņemto lēmumu personas, kuras nav augstskolas personāla sastāvā, var apstrīdēt šā likuma 10.panta piektajā daļā, bet augstskolas personāls - šā likuma 26.panta astotajā daļā noteiktajā kārtībā.

(3) Katram pretendentam, kas kandidē uz profesora amata vietu, ir jāsaņem neatkarīgs starptautisks vērtējums, kuru organizē attiecīgās nozares profesoru padome.

(4) Padomes galīgais lēmums par profesora vai asociētā profesora ievēlēšanu jāiesniedz augstskolas rektoram. Kopā ar lēmumu iesniedzams šīs padomes debašu protokols un pilnīgs pretendentu saraksts, kurā ietverts padomes vērtējums un pretendentu raksturojums. Ja balsošana notikusi par mazāk nekā trim pretendentiem, tas īpaši jāpamato.

(5) Mākslas specialitātēs profesora un asociētā profesora amatā var ievēlēt arī personas, kuru mākslinieciskās jaunrades darba rezultāti atbilst attiecīgās augstskolas senāta pieņemtajam nolikumam par akadēmiskajiem amatiem.

(6) *(Izslēgta ar 02.03.2006. likumu.)*

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 23.11.2000., 02.03.2006. un 14.07.2011. likumu, kas stājas spēkā 01.08.2011.)

34.pants. Zinātniskās un pedagoģiskās kvalifikācijas novērtēšana

(1) Profesora vai asociētā profesora amata pretendenta zinātnisko un pedagoģisko kvalifikāciju novērtē nozares profesoru padome Ministru kabineta noteiktajā kārtībā.

(2) Docenta, lektora vai asistenta amata pretendenta zinātnisko un pedagoģisko kvalifikāciju novērtē fakultātes dome vai institūta padome.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 23.11.2000. likumu, kas stājas spēkā 26.12.2000.)

35.pants. Nozares profesoru padome

(1) Rīkojot atklātu konkursu uz profesora vai asociētā profesora amatu, augstskolā attiecīgajā nozarē vai apakšnozarē tiek izveidota nozares profesoru padome, kuras sastāvā ir ne mazāk kā pieci atbilstoši šā likuma 33.panta noteikumiem ievēlēti augstskolas attiecīgās nozares vai apakšnozares profesori. Augstskolas nozares profesoru padomi paplašina tiktāl, lai tajā vismaz viena trešdaļa locekļu būtu attiecīgās nozares profesori vai profesionālo apvienību pārstāvji, kuru darbības virziens atbilst attiecīgā amata ievirzei, bet kuri nestrādā šajā augstskolā.

(2) Nozares profesoru padomes sastāvu pēc tās priekšsēdētāja priekšlikuma apstiprina augstskolas senāts.

(3) Ja augstskolā attiecīgajā zinātnes nozarē nav piecu profesoru un izveidot nozares profesoru padomi nav iespējams, vairākas augstskolas kopīgi izveido šādu profesoru padomi, kuru apstiprina attiecīgo augstskolu senāti. Ja vismaz trīs profesori ir pieaicināti no citām augstskolām, padomes sastāvu apstiprina Augstākās izglītības padome.

(4) Ārvalstu profesori, kuri ir nozares profesoru padomē, tās darbā var piedalīties neklātienē, iepazīstoties ar dokumentiem un rakstveidā paziņojot savu viedokli par visiem pretendentiem, kā arī to, par kuru pretendentu viņi balso.

(5) To nozaru sarakstu, kurās izveidojamas nozaru profesoru padomes, apstiprina Augstākās izglītības padome.

(6) Nozares profesoru padomes darbību pārrauga Augstākās izglītības padome.

(23.11.2000. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 26.12.2000.)

36.pants. Lektori

(1) Lektora amatā var ievēlēt personas ar doktora vai maģistra grādu. Mākslas specialitātēs un profesionālajās studiju programmās lektoru ievēlēšanas noteikumus reglamentē augstskolas senāta apstiprināts nolikums. Lektorus

ievēlē fakultātes dome vai institūta padome uz sešiem gadiem.

(2) Lektoru uzdevumus nosaka augstskolas satversme.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 23.11.2000. likumu, kas stājas spēkā 26.12.2000.)

37.pants. Asistenti

(1) Asistenta amatā var ievēlēt personas ar doktora vai maģistra grādu. Asistentus ievēlē fakultātes dome vai institūta padome uz sešiem gadiem un, ja viņiem nav doktora grāda, ne vairāk kā divas reizes pēc kārtas.

(2) Asistentu uzdevumus nosaka augstskolas satversme.

38.pants. Vadošie pētnieki un pētnieki

(1) Vadošos pētniekus un pētniekus var ievēlēt amatā fakultātes dome vai zinātniskā institūta padome, bet, ja fakultātes vai zinātniskais institūts augstskolā nav izveidoti, - augstskolas senāts Zinātniskās darbības likuma 26.pantā noteiktajā kārtībā, ciktāl tā nav pretrunā ar šajā pantā noteikto.

(2) Vadošos viespētniekus, viespētniekus un viesasistentus var pieņemt darbā bez ievēlēšanas. Šajā gadījumā darba līgums noslēdzams uz laiku, kas nepārsniedz divus gadus.

(14.07.2011. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 18.10.2018. likumu, kas stājas spēkā 15.11.2018.)

39.pants. Profesionālo studiju programmu akadēmiskais personāls

Ievērojot nepieciešamību apgūt praktiskas iemaņas un zināšanas, profesionālo studiju programmu profila priekšmetos docenta, lektora un asistenta amatu var ieņemt persona ar augstāko izglītību bez zinātniskā doktora grāda vai bez profesionālā doktora grāda mākslās, ja tai ir pasniedzamajam priekšmetam atbilstošs pietiekams praktiskā darba stāžs. Lai ievēlētu docenta amatā personu, kurai nav zinātniskā doktora grāda vai profesionālā doktora grāda mākslās, šai personai ir nepieciešams vismaz septiņu gadu praktiskā darba stāžs. Prasības, kas izvirzāmas šāda docenta amata pretendentiem, augstskolā un koledžā apstiprina attiecīgi senāts vai padome. Lektoriem un asistentiem, kuriem nav zinātniskā un akadēmiskā grāda, ir nepieciešams pasniedzamajam priekšmetam atbilstošs piecu gadu praktiskā darba stāžs.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 23.11.2000., 02.03.2006. un 01.02.2018. likumu, kas stājas spēkā 01.04.2018.)

40.pants. Viesprofesori, viesdocenti un vieslektori

(1) Ja augstskolā vai koledžā ir brīvs vai uz laiku brīvs akadēmiskais amats, senāts pēc fakultātes domes ierosinājuma vai koledžas padome var nolemt neizsludināt konkursu, bet uz laiku līdz diviem gadiem pieņemt darbā viesprofesoru, asociēto viesprofesoru, viesdocentu, vieslektoru vai viesasistentu.

(2) Viesprofesoriem, asociētajiem viesprofesoriem, viesdocentiem, vieslektoriem un viesasistentiem ir tādas pašas tiesības un pienākumi kā profesoriem, asociētajiem profesoriem, docentiem, lektoriem un asistentiem, bet viņi nav tiesīgi kandidēt uz satversmes sapulces, senāta un akadēmiskās šķīrējtiesas locekļu amatu un viņus nevar ievēlēt par minēto institūciju locekļiem.

(3) Augstskolas uzaicinātie ārvalstu mācībspēki Latvijā maksā nodokļus, ir atbrīvoti no valsts nodevām par vīzām, kā arī saņem atļauju dzīvot un strādāt Latvijā darba līgumā paredzētajā laikā saskaņā ar spēkā esošajiem likumdošanas aktiem un Saeimas apstiprinātajiem starptautiskajiem līgumiem.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 23.11.2000., 02.03.2006., 14.07.2011. un 18.10.2018. likumu, kas stājas spēkā 15.11.2018.)

41.pants. Akadēmiskā personāla aizstāšana pagaidu prombūtnes laikā

Pagaidu prombūtnes laikā, ja tas nepārsniedz divus gadus, profesora amatā var iecelt asociēto profesoru, asociētā profesora amatā — docentu, docenta amatā — lektoru vai asistentu ar doktora grādu. Aizstāšanu noformē ar rektora pavēli.

42.pants. Akadēmiskā personāla atvaļinājumi

(1) Augstskolas akadēmiskajam personālam katru gadu pienākas apmaksāts astoņu nedēļu atvaļinājums, bet ik pēc sešiem gadiem — apmaksāts sešu kalendāro mēnešu akadēmiskais atvaļinājums zinātniskiem pētījumiem vai zinātniskā darba veikšanai ārpus savas darbavietas.

(2) Akadēmiskajam personālam ir tiesības vienu reizi saņemt apmaksātu triju mēnešu studiju atvaļinājumu doktora disertācijas sagatavošanai.

(3) Profesoriem, asociētajiem profesoriem un docentiem vienā ievēlēšanas reizē ir tiesības pieprasīt neapmaksātu atvaļinājumu uz laiku līdz 24 mēnešiem, lai strādātu par viesprofesoriem vai vieslektoriem akadēmiskajos amatos citās augstskolās.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 23.11.2000. likumu, kas stājas spēkā 26.12.2000.)

43.pants. Vispārējais augstskolas personāls

(1) Vispārējais augstskolas personāls ir administratīvais personāls, mācību palīgpersonāls, tehniskais, saimnieciskais un cits personāls, izņemot akadēmisko personālu.

(2) Augstskolas administratīvais personāls ir rektors, prorektors, direktors (izpilddirektors), dekāns un citas amatpersonas, kuru pamatfunkcijas ir administratīvais darbs. Ar prorektoriem un rektora biroja vadītāju darba līgumu slēdz rektors ne ilgāk kā uz savu pilnvaru laiku. Ja rektoru atceļ no amata vai viņš ir miris, šie darba līgumi ir spēkā līdz jauna rektora apstiprināšanai Ministru kabinetā.

(3) Kārtību, kādā tiek pieņemts darbā un atbrīvots no darba vispārējais augstskolas personāls, nosaka augstskola, ievērojot šā likuma un citu normatīvo aktu noteikumus.

(4) Atlīdzību vispārējam augstskolas vai koledžas personālam, kas nav pedagogi atbilstoši pedagogu amatu sarakstam, valsts dibinātajās augstskolās un koledžās nosaka saskaņā ar Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likumu.

(23.11.2000. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 01.12.2009. un 18.10.2018. likumu, kas stājas spēkā 15.11.2018.)

V nodaļa Augstskolās un koledžās studējošie

(Nodaļas nosaukums 02.03.2006. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 06.04.2006.)

44.pants. Augstskolās un koledžās studējošie

(1) Augstskolās studējošie ir:

- 1) bakalaura studiju programmu studenti;
- 2) profesionālo studiju programmu studenti;
- 3) maģistra studiju programmu studenti (maģistranti);
- 4) rezidenti medicīnā;
- 5) doktoranti.

(2) Koledžās studējošie ir profesionālo studiju programmu studenti.

(02.03.2006. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 06.04.2006.)

45.pants. Tiesības studēt augstskolā un koledžā

(1) Tiesības studēt augstskolā vai koledžā ir katram Latvijas pilsonim un Latvijas nepilsonim, kā arī ārzemniekam.

Lai studētu augstskolā vai koledžā, nepieciešama dokumentāri apliecināta un Latvijā atzīta studiju programmas prasībām atbilstoša iepriekšējā izglītība.

(2) Tiesības studēt augstskolā vai koledžā ir vienādas Latvijas pilsonim, Latvijas nepilsonim, Eiropas Savienības pilsonim, Eiropas Ekonomikas zonas pilsonim vai Šveices Konfederācijas pilsonim un Eiropas Kopienas pastāvīgajam iedzīvotājam, kuram ir derīga uzturēšanās atļauja.

(3) To ārzemnieku tiesības studēt augstskolās un koledžās, uz kuriem neattiecas šā panta otrās daļas nosacījumi, regulē šā likuma 83.pants.

(14.07.2011. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.08.2011.)

46.pants. Uzņemšana un ierakstīšana studējošo sarakstā (imatrikulācija)

(1) Augstskola un koledža ir tiesīga uzņemt studējošos noteiktā studiju programmā tikai pēc tam, kad saņemta licence attiecīgās studiju programmas īstenošanai.

(2) Uzņemšanu studiju programmā regulē uzņemšanas noteikumi. Uzņemšanas noteikumus augstskolas un koledžas studiju programmās izstrādā attiecīgā augstskola un koledža, ievērojot Ministru kabineta noteikumus par prasībām, kritērijiem un kārtību uzņemšanai studiju programmās. Studējošais ar augstskolu vai koledžu rakstveidā slēdz studiju līgumu. Studiju līgumā obligāti ietveramos noteikumus nosaka Ministru kabinets.

(3) Pilna un nepilna laika bakalaura un profesionālajās studiju programmās, kurās uzņemšanas prasība ir iepriekš iegūtā vidējā izglītība, studenti tiek uzņemti atklātā un vienlīdzīgā konkursā, pamatojoties uz centralizēto eksāmenu rezultātiem, izņemot personas, kuras ieguvušas vidējo izglītību līdz 2004.gadam, kā arī personas, kuras ieguvušas vidējo izglītību ārvalstīs vai personas ar īpašām vajadzībām. Centralizēto eksāmenu saturu un norises kārtību, saskaņojot ar Augstākās izglītības padomi, izstrādā Izglītības un zinātnes ministrija un apstiprina Ministru kabinets. Augstskola, saskaņojot ar Augstākās izglītības padomi, var noteikt kārtību, kādā šajās studiju programmās tiek uzņemtas personas, kuras nav kārtājušas centralizētos eksāmenus.

(3¹) Papildus šā panta trešajā daļā minētajām personām tiesības tikt uzņemtām studiju programmā pirmajā gadā pēc vidējās izglītības iegūšanas ir arī personām, kurām šādas tiesības pēc atsevišķa Ministru kabineta locekļa ierosinājuma noteicis Ministru kabinets sakarā ar attiecīgo personu īpašiem nopelniem Latvijas valsts labā, ja vien šīs personas normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā bijušas atbrīvotas no vidējās izglītības valsts pārbaudījumiem.

(4) Augstskola un koledža, saskaņojot ar Augstākās izglītības padomi, var noteikt papildu prasības attiecībā uz speciālu iepriekšējo izglītību, īpašu piemērotību un sagatavotību vai citu nosacījumu izpildi.

(5) Augstskolas un koledžas līdz kārtējā gada 1.novembrim paziņo Valsts izglītības satura centram un publisko (arī mājaslapā internetā) uzņemšanas prasības studiju programmās nākamajam akadēmiskajam gadam.

(6) Ministru kabinets katru gadu nosaka sākuma termiņu reflektantu reģistrācijai un uzņemšanai pirmajā gadā pēc vidējās izglītības iegūšanas. Pirms uzņemšanas sākuma termiņa augstskolai nav tiesību slēgt ar studijām saistītus līgumus ar iespējamiem reflektantiem.

(7) Augstskola un koledža katram studējošajam noformē personas lietu. Personas lietā iekļauj vismaz šādus dokumentus:

1) vidējo izglītību apliecināša dokumenta kopiju;

2) iepriekš iegūtu augstāko izglītību apliecināšu dokumentu kopijas;

3) pasēs vai personas apliecības kopiju;

4) studiju līgumu ar augstskolu vai koledžu par studijām izraudzītajā studiju programmā;

5) dokumentus, kas apliecina studējošā studiju gaitu un rezultātus citās augstskolās vai koledžās, kā arī studiju programmas vai tās daļas apguvi, ja uz šo dokumentu pamata studiju programmā ieskaitīti citā augstskolā iegūti kredītpunkti;

6) studējošā dokumentus par studiju gaitu (studiju karte);

7) augstskolas vai koledžas izsniegto izglītības dokumentu kopijas vai norakstus un izsniegto akadēmisko izziņu kopijas;

8) uzturēšanās atļaujas Latvijas Republikā kopiju, ja studējošajam šāda atļauja nepieciešama.

(8) Studējošā personas lietas noformēšanas un aktualizēšanas kārtību nosaka Ministru kabinets.

(23.11.2000. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 03.06.2004., 02.03.2006., 03.07.2008. un 12.06.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

46.¹ pants. Studējošo un absolventu reģistrs

(1) Studējošo un absolventu reģistrs ir Valsts izglītības informācijas sistēmas sastāvdaļa. Studējošo un absolventu reģistrā ieraksta ziņas par studiju programmās studējošajiem un personām, kuras ieguvušas doktora grādu. Reģistrā iekļauj arī nepersonificētus statistikas datus par absolventu nodarbinātību un ienākumiem.

(2) Datus studējošo un absolventu reģistram par studējošajiem un personām, kuras ieguvušas doktora grādu, sniedz augstskolas un koledžas. Augstskolas rektors vai koledžas direktors ir atbildīgs par studējošo un absolventu reģistram sniegto datu precizitāti un atbilstību īstenībai.

(3) Studējošo un absolventu reģistrā iekļaujamās nepersonificētus datus sagatavo un iesniedz Centrālā statistikas pārvalde, apstrādājusi personificētus datus par absolventiem no studējošo un absolventu reģistra, personificētus datus no Valsts ieņēmumu dienesta par absolventu ienākumiem un nodarbinātību un personificētus datus no Nodarbinātības valsts aģentūras par absolventiem, kuriem piešķirts bezdarbnieka vai darba meklētāja statuss.

(4) Studējošo un absolventu reģistram iesniedzamās informācijas apjomu un informācijas iesniegšanas kārtību, kā arī publiski pieejamās informācijas apjomu un publiskošanas kārtību nosaka Ministru kabinets.

(23.11.2016. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 01.02.2018. un 18.10.2018. likumu, kas stājas spēkā 15.11.2018.)

47.pants. Studiju uzsākšana vēlākos studiju posmos

(1) Studiju uzsākšana vēlākos studiju posmos ir iespējama, ja nokārtoti attiecīgās studiju programmas iepriekšējo posmu nepieciešamie pārbaudījumi citā augstskolā vai koledžā vai tos attiecīgajā augstskolā vai koledžā nokārto papildus. Ja šie nosacījumi ir izpildīti un augstskolai vai koledžai ir attiecīgas iespējas, tā nedrīkst atteikties pretendentu uzņemšanu vēlākos studiju posmos.

(¹) Studiju uzsākšana vēlākos studiju posmos notiek arī tad, kad pretendentam šā likuma 59.² un 59.³ pantā noteiktajā kārtībā ir atzītas iepriekš iegūtās zināšanas, prasmes un kompetences.

(2) Tiesības studēt par valsts budžeta līdzekļiem noteikta akadēmiskā grāda (bakalaurs, maģistrs), doktora grāda vai augstākās izglītības profesionālās kvalifikācijas iegūšanai fiziskā persona var izmantot vairākas reizes. Par valsts budžeta līdzekļiem vienlaikus var studēt tikai vienā studiju programmā.

(3) Kārtību, kādā uzsākamās studijas vēlākos studiju posmos, nosaka Ministru kabinets.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 03.06.2004., 02.03.2006., 14.07.2011., 16.11.2017. un 01.02.2018. likumu, kas stājas spēkā 01.04.2018.)

48.pants. Studējošo attiecības ar obligāto valsts dienestu

(Zaudējis spēku ar 01.01.2007. Sk. Pārejas noteikumus.)

49.pants. Izslēgšana no studējošo saraksta (eksmatrikulācija)

(1) Personu var izslēgt no studējošo saraksta, ja:

1) tā pati to vēlas;

2) noskaidrojas, ka tās uzņemšanu ir ietekmējusi maldināšana, kukuļdošana vai cita rīcība, ar kuru pārkāpts pretendenta vienlīdzības princips;

3) tā augstskolas noteiktajos termiņos nav nokārtojusi nepieciešamos pārbaudījumus vai nav veikusi citus studiju uzdevumus;

4) tā ir pārkāpusi augstskolas iekšējos normatīvos aktus.

(2) Augstskolā personas izslēgšanu no studējošo saraksta veic augstskolas rektors vai dekāns, koledžā — koledžas direktors. Lēmumu par personas izslēgšanu no studējošo saraksta var apstrīdēt šā likuma 26.panta astotajā daļā noteiktajā kārtībā.

(3) *(Zaudējusi spēku ar 01.01.2007. Skat. Pārejas noteikumus)*

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 03.06.2004., 02.03.2006., 14.07.2011. un 18.10.2018. likumu, kas stājas spēkā 15.11.2018.)

50.pants. Studējošo tiesības

(1) Studējošajiem ir tiesības:

1) iegūt augstāko akadēmisko vai profesionālo, vai arī akadēmisko un profesionālo izglītību;

2) noteiktā kārtībā izmantot augstskolas telpas, bibliotēkas, iekārtas, aparāturu, kultūras, sporta un medicīnas objektus u.c.;

3) noteiktā kārtībā pārtraukt un atsākt studijas;

4) saskaņā ar šā likuma 6. pantu realizēt tiesības, kas attiecas uz studiju, pētniecības darba, mākslinieciskās jaunrades brīvību;

5) saņemt informāciju visos jautājumos, kas tieši saistīti ar viņu studijām un iespējamo karjeru;

6) augstskolā brīvi paust un aizstāvēt savas domas un uzskatus;

7) vēlēti un tikt ievēlētiem studējošo pašpārvaldē, līdzdarboties augstskolas visu līmeņu pašpārvaldes institūcijās;

8) noteiktā kārtībā kā klausītājiem apmeklēt citas augstskolas mācību pasākumus un kārtot nepieciešamos pārbaudījumus;

9) dibināt biedrības, pulciņus un klubus.

(¹) Augstskolu un koledžu studentiem, kuri bija labprātīgi pieteikušies obligātajam militārajam dienestam un tam bija piekritusi Aizsardzības ministrija, pēc atvaļināšanas no obligātā militārā dienesta, bet ne vēlāk kā līdz 2008.gada 31.decembrim ir tiesības atsākt studijas pirms dienesta uzsāktajā studiju programmā.

(2) Augstskolas studējošo intereses attiecībās ar valsts institūcijām pārstāv studējošo pašpārvalde.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 23.11.2000., 02.03.2006. un 19.04.2007. likumu, kas stājas spēkā 06.05.2007.)

51.pants. Studiju vietu skaita noteikšana

No valsts budžeta līdzekļiem finansējamo studiju vietu skaitu augstskolā nosaka izglītības un zinātnes ministrs pēc Augstākās izglītības padomes priekšlikuma. Studiju vietu skaitu citu juridisko un fizisko personu dibinātajās augstskolās nosaka šo augstskolu dibinātāji.

(23.11.2000. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 02.03.2006. likumu, kas stājas spēkā 06.04.2006.)

52.pants. Studiju maksa un stipendijas

(1) Valsts nosaka studiju vietu skaitu augstskolās un koledžās, kas tiek finansētas no valsts budžeta līdzekļiem. Kārtību, kādā augstskolas un koledžas tiek finansētas no valsts budžeta līdzekļiem, nosaka Ministru kabinets. Uzņemšana valsts finansētajās studiju vietās notiek konkursa kārtībā.

(1¹) *(Izslēgta ar 18.10.2018. likumu)*

(2) Studiju maksu studiju vietās, kas netiek finansētas no valsts budžeta līdzekļiem, sedz studējošie, juridiskās vai fiziskās personas, noslēdzot par to attiecīgu vienošanos ar augstskolu un koledžu. Finanšu līdzekļi no studiju maksas ieskaitāmi valsts augstskolas un koledžas speciālā budžeta kontā un izmantojami tikai:

- 1) augstskolas un koledžas attīstībai;
- 2) mācību līdzekļu un zinātniskās aparatūras iegādei;
- 3) aprīkojuma iegādei;
- 4) akadēmiskā un vispārējā augstskolas un koledžas personāla un studējošo materiālajai stimulēšanai, kā arī personāla darba samaksai.

(3) Šā panta pirmajā daļā minētajiem studējošajiem tiek piešķirtas stipendijas Ministru kabineta noteiktajā kārtībā.

(4) Augstskolas senāts vai koledžas padome nosaka no valsts budžeta līdzekļiem finansēto studiju vietu sadalījuma kārtību augstskolas vai koledžas studiju programmās studējošajiem.

(23.11.2000. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 02.03.2006., 19.04.2007., 14.07.2011. un 18.10.2018. likumu, kas stājas spēkā 15.11.2018.)

53.pants. Studējošo pašpārvalde

(1) Augstskolas vai koledžas studējošajiem ir sava pašpārvalde — vēlētā, neatkarīga studējošo tiesību un interešu pārstāvības institūcija augstskolā vai koledžā. Tā darbojas saskaņā ar nolikumu, ko izstrādā studējošie un apstiprina augstskolas senāts vai koledžas padome. Senāts vai koledžas padome var atteikt apstiprināšanu tikai tiesisku apsvērumu dēļ.

(2) *(Izslēgta ar 02.03.2006. likumu.)*

(3) Studējošo pašpārvalde:

- 1) aizstāv un pārstāv studējošo intereses akadēmiskās, materiālās un kultūras dzīves jautājumos augstskolā un citās valsts institūcijās;
- 2) reprezentē augstskolas studējošos Latvijā un ārvalstīs;
- 3) nosaka kārtību, kādā studējošie tiek ievēlēti augstskolas koleģiālajās institūcijās.

(4) Augstskolas un koledžas vadības institūciju pienākums ir atbalstīt un sekmēt studējošo pašpārvaldes darbību. Studējošo pašpārvaldi no augstskolas vai koledžas budžeta finansē apmērā, kas nav mazāks par vienu divsimto daļu no augstskolas vai koledžas gada budžeta. Šos līdzekļus studējošo pašpārvalde izmanto šā panta trešajā daļā minēto funkciju veikšanai.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 03.06.2004. un 02.03.2006. likumu, kas stājas spēkā 06.04.2006.)

54.pants. Studējošo pašpārvaldes tiesības

(1) Studējošo pašpārvaldei ir tiesības pieprasīt un saņemt informāciju un paskaidrojumus no augstskolas jebkuras struktūrvienības pilnvarotajiem pārstāvjiem visos jautājumos, kas skar studējošo intereses.

(2) Studējošo pašpārvaldes pārstāvjiem augstskolas senātā, fakultātes domē un satversmes sapulcē ir veto tiesības jautājumos, kas skar studējošo intereses. Pēc veto piemērošanas jautājumu izskata saskaņošanas komisija, kuru izveido attiecīgā vadības institūcija pēc paritātes principa. Saskaņošanas komisijas lēmumu apstiprina attiecīgā vadības institūcija ar klātesošo divu trešdaļu balsu vairākumu.

(3) Studējošo pašpārvaldes pārstāvjiem ir tiesības līdzdarboties augstskolas lēmēj institūcijās, kā arī tiesības piedalīties kā novērotājiem ieskaitēs un eksāmenos, ja to paredz augstskolas studiju kārtību reglamentējošie dokumenti.

(4) Studējošo pašpārvaldes lēmumi pēc to apstiprināšanas augstskolas senātā ir obligāti visiem studējošajiem.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 23.11.2000. likumu, kas stājas spēkā 26.12.2000.)

VI nodaļa Studijas augstskolā

55.pants. Studiju programmas

(1) Studiju programma ietver visas viena akadēmiskā grāda vai profesionālās kvalifikācijas iegūšanai nepieciešamās prasības. Studiju programmu reglamentē speciāls dokuments — studiju satura un realizācijas apraksts, kas:

1) nosaka prasības attiecībā uz iepriekšējo izglītību;

1¹) nosaka, kuram studiju virzienam attiecīgā studiju programma atbilst;

2) atbilstoši izglītības pakāpei un veidam nosaka:

a) konkrētās studiju programmas īstenošanas mērķi un studiju programmas noslēgumā plānotos studiju rezultātus, to skaitā paredzētos studiju kursus, studiju moduļus un tiem plānotos studiju rezultātus,

b) piedāvājamās izglītības saturu,

c) studiju programmu obligātās, ierobežotās izvēles un izvēles daļas apjomus un kredītpunktu sadalījumu starp tām,

d) izglītības kritērijus studiju rezultātu sasniegšanai un novērtēšanai, pārbaudes formas un kārtību;

3) ietver programmas īstenošanā iesaistītā akadēmiskā personāla uzskaitījumu, tā kvalifikāciju un paredzētos pienākumus. Akadēmisko studiju programmu obligātās daļas un ierobežotās izvēles daļas īstenošanā piedalās ne mazāk kā pieci profesori un asociētie profesori kopā, kuri ir ievēlēti akadēmiskajos amatos attiecīgajā augstskolā, izņemot šā panta otrajā daļā paredzētos gadījumus. Akadēmiskās doktora studiju programmas īstenošanā piedalās ne mazāk kā piecas personas ar doktora grādu, no kurām vismaz trīs ir Latvijas Zinātnes padomes apstiprināti eksperti attiecīgajā nozarē. Profesionālās doktora studiju programmas mākslās īstenošanā piedalās ne mazāk kā piecas personas, kurām ir doktora grāds;

4) ietver programmas īstenošanā iesaistīto struktūrvienību (katedru, profesoru grupu, laboratoriju, institūtu u.c.) uzskaitījumu, norādot to uzdevumus konkrētās programmas īstenošanā;

5) ietver nepieciešamā palīgpersonāla raksturojumu, norādot tā uzdevumus;

6) ietver programmas īstenošanai nepieciešamās materiālās bāzes raksturojumu;

7) novērtē programmas izmaksas;

8) ietver pamatojumu tam, ka studiju programma atbilst augstskolas vai koledžas attīstības stratēģijai un pieejamiem resursiem.

(2) Akadēmiskās studiju programmas (bakalaura, maģistra un doktora studiju programmas) paredzamas ne mazāk kā 250 pilna laika studējošajiem. Akadēmiskās studiju programmas (bakalaura, maģistra un doktora studiju programmas), kuras paredzētas mazāk nekā 250 pilna laika studējošajiem, var tikt īstenotas un šo programmu obligātās un ierobežotās izvēles daļas īstenošanā var piedalīties mazāk nekā pieci augstskolas profesori un asociētie profesori, ja saņemts attiecīgs Augstākās izglītības padomes atzinums.

(3) Studiju programmu var izstrādāt un iesniegt apstiprināšanai atbilstoši attiecīgās augstskolas senāta vai koledžas padomes noteiktajai kārtībai.

(4) Studiju programmas apstiprina augstskolas senāts vai koledžas padome. Pirms apstiprināšanas organizējama neatkarīga programmu ekspertīze, kurā ietver studiju programmas īstenošanas lietderības pamatojumu, norādot arī

studiju programmas būtiskās atšķirības no līdzīgām tajā pašā augstskolā vai koledžā īstenotām tā paša līmeņa un tā paša studiju virziena studiju programmām.

(5) Ar senāta vai koledžas padomes lēmumu par jaunas studiju programmas ieviešanu tiek apstiprināts atbildīgais par attiecīgās programmas īstenošanu (studiju programmas direktors), kā arī noteikts šīs programmas finanšu un tehniskais nodrošinājums.

(6) *(Izslēgta ar 14.07.2011. likumu)*

(6¹) *(Izslēgta ar 14.07.2011. likumu)*

(7) *(Izslēgta ar 14.07.2011. likumu)*

(8) Studiju programmas slēgšanas gadījumā augstskola finansiāli nodrošina studējošajiem iespēju turpināt izglītības ieguvī citā attiecīgās augstskolas vai citas augstskolas studiju programmā.

(23.11.2000. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 03.06.2004., 02.03.2006., 14.07.2011. un 01.02.2018. likumu, kas stājas spēkā 01.04.2018.)

55.¹ pants. Kopīgā studiju programma

(1) Augstskola ir tiesīga kopā ar partnerinstitūciju, kas var būt cita akreditēta augstskola Latvijā vai attiecīgas valsts atzīta augstskola ārvalstī (turpmāk - partnerinstitūcija), izstrādāt studiju programmu un piedalīties tās īstenošanā (turpmāk - kopīgā studiju programma), noslēdzot par to attiecīgu rakstveida vienošanos.

(2) Kopīgā studiju programma atbilst šādiem nosacījumiem:

1) to veido augstskolas un partnerinstitūciju vienāda augstākās izglītības līmeņa studiju programmu daļas;

2) tās īstenošanā iesaistītā augstskola un partnerinstitūcijas īsteno katra vismaz vienu desmito daļu no visas attiecīgās studiju programmas;

3) ir vienotas prasības attiecībā uz kopīgās studiju programmas īstenošanu, noslēguma pārbaudījumiem, studijās iegūstamo grādu un profesionālās kvalifikācijas piešķiršanu; kopīgās studiju programmas daļas kopā veido saturiski vienotu un secīgu kopīgu studiju programmu;

4) augstskola un partnerinstitūcijas ir kopīgi izveidojušas kopīgās studiju programmas kvalitātes nodrošināšanas sistēmu;

5) ir nodrošināta studējošo mobilitāte, kas ļauj apgūt kopīgās studiju programmas samērīgu un būtisku daļu arī vienā vai vairākās partnerinstitūcijās;

6) ir nodrošināta akadēmiskā personāla mobilitāte, lai tas varētu mācīt arī vismaz vienā partnerinstitūcijā;

7) ir noteikts kopīgās studiju programmas apguves rezultātā piešķiramais grāds vai profesionālā kvalifikācija, kas atbilst Latvijas normatīvajos aktos noteiktajai studijās iegūstamo grādu vai profesionālās kvalifikācijas sistēmai;

8) ir noteikts augstskolas un partnerinstitūciju kopīgi izsniedzamā diploma, kā arī diplomam pievienotā pielikuma saturs.

(3) Lai uzsāktu kopīgās studiju programmas īstenošanu, jāsaņem licence. Licences izsniegšanas noteikumus un kārtību nosaka Ministru kabinets. Kopīgajām studiju programmām, to saturam, īstenošanai un licencēšanai piemērojami tie paši nosacījumi, kas tiek piemēroti citām tāda paša līmeņa studiju programmām Latvijā, izņemot šā likuma 55.panta pirmās daļas 3.punkta un otrās daļas nosacījumus attiecībā uz akadēmisko personālu akadēmiskajās studiju programmās. Ja Latvijas augstskolas partnerinstitūcija ir ārvalsts augstskola, tad, iesniedzot Akadēmiskās informācijas centram iesniegumu par kopīgās studiju programmas licencēšanu, augstskola iesniegumam pievieno arī dokumentu, kas apliecina to, ka partnerinstitūcija ir atzīta attiecīgajā valstī. Licencēšanas ietvaros tiek vērtēta arī studiju programmas atbilstība šā panta otrās daļas nosacījumiem.

(4) Augstskolas īsteno kopīgās studiju programmas daļu izvērtē novērtēšanas komisija atbilstošā augstskolas studiju virziena akreditācijas ietvaros šajā likumā un citos normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā. Ja partnerinstitūcija ir

ārvalsts augstskola, tās īstenotā kopīgās studiju programmas daļa atzīstama attiecīgajā ārvalstī noteiktajā kārtībā.

(5) Akreditējot augstskolā studiju virzienu, kuram atbilst kopīgā studiju programma, augstskola vienlaikus ar normatīvajos aktos noteiktajiem akreditācijai nepieciešamajiem dokumentiem iesniedz Akadēmiskās informācijas centram arī dokumentus, kas apliecina, ka partnerinstitūcijas īstenotā kopīgā studiju programma ir atzīta attiecīgajā ārvalstī noteiktajā kārtībā.

(6) Pieņemot lēmumu par tāda studiju virziena akreditāciju, kuram atbilst kopīgā studiju programma, lēmuma pieņēmējs ir tiesīgs sadarboties ar iesaistīto partnerinstitūciju valstu attiecīgajām izglītības kvalitātes nodrošināšanas institūcijām, pieprasīt informāciju par to, vai partnerinstitūciju īstenotās kopīgās studiju programmas vai to daļas attiecīgajā valstī ir atzītas un vai programmas saturs atbilst attiecīgās izglītības kvalifikācijas iegūšanai izvirzītajām prasībām.

(7) Kopīgās studiju programmas apguves rezultātā saskaņā ar šā panta pirmajā daļā minēto vienošanos augstskola ir tiesīga izsniegt:

1) augstskolas un tās partnerinstitūciju kopīgu diplomu par iegūto augstāko izglītību. Kopīga diploma par iegūto augstāko izglītību un tā pielikuma saturu un formu nosaka Ministru kabinets;

2) augstskolas diplomu par iegūto augstāko izglītību.

(8) Šajā pantā augstskolai noteiktās tiesības un pienākumi attiecas arī uz koledžu.

(14.07.2011. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 17.12.2014. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2015.)

55.² pants. Studiju programmas licencēšana

(1) Ikvienas studiju programmas īstenošanas uzsākšanai saņemama studiju programmas licence. Viena mēneša laikā pēc studiju programmas licences izsniegšanas Akadēmiskās informācijas centrs studiju programmu ieraksta izglītības programmu reģistrā. Gada laikā pēc studiju programmas licencēšanas augstskola vai koledža sāk īstenot attiecīgo studiju programmu.

(2) Studiju programmu licencēšanu organizē Akadēmiskās informācijas centrs. Studiju programmas licencēšanas izdevumus sedz augstskola vai koledža no tās budžeta līdzekļiem. Studiju programmu licencēšanas procesa maksas pakalpojumu cenrādi nosaka Ministru kabinets.

(3) Studiju kvalitātes komisija ir koleģiāla lēmējainstitūcija, kuras sastāvā ir septiņi eksperti ar pieredzi augstākās izglītības organizēšanā un nodrošināšanā. Studiju kvalitātes komisija pieņem lēmumu par studiju programmas licencēšanu vai lēmumu par atteikumu licencēt studiju programmu.

(4) Lēmumu par studiju programmas licencēšanu vai lēmumu par atteikumu licencēt studiju programmu Studiju kvalitātes komisija pieņem četru mēnešu laikā no dienas, kad saņemts augstskolas vai koledžas iesniegums par attiecīgās studiju programmas licencēšanu.

(5) Studiju programmas licencēšanas procesā tiek novērtēta:

1) studiju programmas atbilstība šā likuma un citu normatīvo aktu prasībām;

2) akadēmiskā personāla un viesprofesoru, asociēto viesprofesoru, viesdocentu, vieslektoru un viesasistentu kvalifikācijas atbilstība studiju programmas īstenošanas nosacījumiem un normatīvo aktu prasībām;

3) studiju bāzes, informatīvās bāzes (tai skaitā bibliotēkas), finansiālās bāzes un materiāltehniskās bāzes atbilstība studiju programmas īstenošanas nosacījumiem;

4) licencējamās studiju programmas saturs un īstenošanas mehānisms;

5) faktisko apstākļu atbilstība sniegtajām ziņām;

6) vai augstskolas vai koledžas darbībā iepriekšējā gada laikā pirms lēmuma pieņemšanas dienas kompetento iestāžu konstatētie normatīvo aktu pārkāpumi šo iestāžu noteiktajā termiņā ir novērsti;

7) studiju programmas atbilstība studiju virzienam, kurā to plānots iekļaut.

(6) Ja studiju programma atbilst visām šā panta piektajā daļā noteiktajām prasībām, Studiju kvalitātes komisija pieņem lēmumu par studiju programmas licencēšanu.

(7) Ja studiju programma neatbilst kādai no šā panta piektajā daļā minētajām prasībām, Studiju kvalitātes komisija pieņem lēmumu par atteikumu licencēt studiju programmu. Ja Studiju kvalitātes komisija pieņem lēmumu par atteikumu licencēt studiju programmu, augstskola vai koledža ir tiesīga iesniegt iesniegumu par attiecīgajam studiju virzienam atbilstošas studiju programmas licencēšanu tikai pēc tam, kad ir novērsusi Studiju kvalitātes komisijas konstatētos trūkumus.

(8) Studiju kvalitātes komisija lēmumu par studiju programmas licences atņemšanu var pieņemt, ja:

- 1) sniegtas faktiskajiem apstākļiem neatbilstošas ziņas;
- 2) augstskola vai koledža gada laikā pēc studiju programmas licencēšanas nav sākusi īstenot licencēto studiju programmu;
- 3) augstskolas vai koledžas darbībā konstatēti ar licencēto studiju programmu saistīti normatīvo aktu pārkāpumi;
- 4) nav iesniegts iesniegums par studiju virziena akreditāciju atbilstoši šā likuma 55.³ panta prasībām;
- 5) augstskola vai koledža 30 dienu laikā pēc Izglītības un zinātnes ministrijas pieprasījuma nesniedz tai pilnīgu informāciju par jautājumiem, kas saistīti ar studiju procesa nodrošināšanu, kā arī par augstskolas vai koledžas studiju bāzi, informatīvo bāzi (tai skaitā bibliotēku), materiāltechnisko bāzi vai finansiālo bāzi;
- 6) akadēmiskajam personālam un viesprofesoriem, asociētajiem viesprofesoriem, viesdocentiem, vieslektoriem un viesasistentiem nav atbilstošas kvalifikācijas vai augstskola vai koledža nenodrošina atbilstošu studiju bāzi, informatīvo bāzi (tai skaitā bibliotēku), materiāltechnisko bāzi vai finansiālo bāzi;
- 7) augstskolā vai koledžā pārtraukta studiju programmas īstenošana;
- 8) ir pieņemts lēmums par atteikumu akreditēt studiju virzienu augstskolā vai koledžā;
- 9) studiju virziena novērtēšanas ietvaros studiju programma atzīta par neatbilstošu šā likuma prasībām;
- 10) beidzies studiju programmas akreditācijas termiņš un augstskola vai koledža viena mēneša laikā pēc šā termiņa beigām nav iesniegusi iesniegumu par kārtējo studiju programmas akreditāciju.

(9) Studiju kvalitātes komisijas lēmumu var apstrīdēt Apelācijas komisijā, un Apelācijas komisijas lēmumu var pārsūdzēt tiesā Administratīvā procesa likumā noteiktajā kārtībā.

(10) Apelācijas komisijas sastāvā ir četri eksperti, no tiem divi ir augstākās izglītības eksperti un divi — eksperti ar augstāko izglītību tiesību zinātnēs un profesionālo pieredzi administratīvajā procesā.

(11) Studiju kvalitātes komisijas un Apelācijas komisijas tehnisko un organizatorisko darbību studiju programmu licencēšanā nodrošina Akadēmiskās informācijas centrs.

(12) Ministru kabinets nosaka studiju programmu licencēšanas kārtību, studiju programmas licences paraugu, Studiju kvalitātes komisijas izveidošanas nosacījumus (tai skaitā prasības ekspertiem), kārtību, tiesības un pienākumus studiju programmu licencēšanā un Apelācijas komisijas izveidošanas nosacījumus (tai skaitā prasības ekspertiem), kārtību, tiesības un pienākumus studiju programmu licencēšanā.

(21.06.2018. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2019.)

55.³ pants. Studiju virziena atvēršana un akreditācija

(1) Lēmumu par jauna studiju virziena atvēršanu attiecīgajā augstskolā vai koledžā pieņem dibinātājs, izvērtējot augstskolai vai koledžai pieejamos resursus, attiecībā uz valsts dibinātām augstskolām un koledžām — arī atbilstību valsts attīstības prioritātēm. Valsts dibinātā augstskola vai koledža iesniegumu par jauna studiju virziena atvēršanu iesniedz nozares ministrijai, lekšlietu ministrijas sistēmā esošās valsts dibinātās koledžas — lekšlietu ministrijai, Latvijas Nacionālā aizsardzības akadēmijai — Aizsardzības ministrijai. Ministru kabineta lēmums par jauna studiju

virziena atvēršanu valsts dibinātā augstskolā vai koledžā nav administratīvais akts. Ja dibinātājs pieņem lēmumu atvērt studiju virzienu augstskolā vai koledžā, augstskola vai koledža iesniedz Akadēmiskās informācijas centram iesniegumu par attiecīgajam studiju virzienam atbilstošās studiju programmas licencēšanu.

(2) Augstskola vai koledža iesniegumu par studiju virziena akreditāciju iesniedz divu gadu laikā pēc pirmās šim studiju virzienam atbilstošās studiju programmas īstenošanas uzsākšanas dienas.

(3) Studiju virziena akreditācijas procesa ietvaros studiju virziena novērtēšanu veic Akadēmiskās informācijas centrs vai Eiropas augstākās izglītības kvalitātes nodrošināšanas reģistrā iekļauta kvalitātes nodrošināšanas aģentūra pēc augstskolas vai koledžas izvēles atbilstoši normatīvajiem aktiem par studiju virziena akreditāciju. Studiju virziena novērtēšanas izdevumus sedz augstskola vai koledža no tās budžeta līdzekļiem. Studiju virziena un katras tam atbilstošās studiju programmas novērtējumu augstskola vai koledža pievieno iesniegumam par attiecīgā studiju virziena akreditāciju.

(4) Lēmumu par studiju virziena akreditāciju pieņem četru mēnešu laikā no dienas, kad saņemts augstskolas vai koledžas iesniegums par attiecīgā studiju virziena akreditāciju. Lēmumu par studiju virziena akreditāciju vai lēmumu par atteikumu akreditēt studiju virzienu pieņem Studiju kvalitātes komisija.

(5) Studiju virziena akreditācijas procesā Ministru kabineta noteiktajā kārtībā tiek novērtēts studiju virziens un tam atbilstošās studiju programmas.

(6) Studiju virziena akreditācijas procesa ietvaros katru studiju virzienam atbilstošo studiju programmu novērtē saskaņā ar Ministru kabineta izstrādātajām novērtēšanas prasībām.

(7) Studiju virziena un tam atbilstošo studiju programmu akreditācijas prasības, tai skaitā to novērtēšanas prasības, kā arī akreditācijas kārtību nosaka Ministru kabinets.

(8) Studiju kvalitātes komisijas lēmumu var apstrīdēt Apelācijas komisijā, un Apelācijas komisijas lēmumu var pārsūdzēt tiesā Administratīvā procesa likumā noteiktajā kārtībā.

(9) Mēneša laikā pēc studiju virziena akreditācijas Akadēmiskās informācijas centrs izglītības programmu reģistrā iekļauj informāciju par attiecīgā studiju virziena un tam atbilstošo studiju programmu akreditāciju attiecīgajā augstskolā vai koledžā.

(10) Ja augstskola vai koledža studiju virziena akreditācijas termiņā nenodrošina studiju virziena akreditācijas procesā norādīto studiju bāzi, informatīvo bāzi (tai skaitā bibliotēku), materiāltehnisko bāzi, finansiālo bāzi vai akadēmiskā personāla kvalifikāciju, izglītības un zinātnes ministrs ir tiesīgs lemt par attiecīgā studiju virziena ārpuskārtas akreditācijas noteikšanu. Studiju virziena ārpuskārtas akreditācijas ietvaros Studiju kvalitātes komisija var pieņemt lēmumu par attiecīgās augstskolas vai koledžas studiju virziena akreditācijas atstāšanu spēkā vai lēmumu par studiju virziena akreditācijas atņemšanu. Lēmumu par studiju virziena akreditācijas atņemšanu var pieņemt saskaņā ar šā panta septītajā daļā noteikto.

(11) Studiju kvalitātes komisijas un Apelācijas komisijas tehnisko un organizatorisko darbību studiju virziena akreditācijā nodrošina Akadēmiskās informācijas centrs.

(12) Ministru kabinets nosaka studiju virzienus augstākajā izglītībā, studiju virziena atvēršanas kārtību, studiju virziena akreditācijas un ārpuskārtas akreditācijas kārtību, studiju virziena akreditācijas lapas paraugu, kā arī Studiju kvalitātes komisijas tiesības un pienākumus studiju virziena akreditācijā un Apelācijas komisijas tiesības un pienākumus studiju virziena akreditācijā.

(21.06.2018. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2019.)

56.pants. Studiju reglamentācija

(1) Studijas augstskolā un koledžā notiek saskaņā ar šajā likumā noteiktajā kārtībā izstrādātām, apstiprinātām un licencētām studiju programmām. Studiju programmas tiek īstenotas pilna laika un nepilna laika studijās.

(2) Šis likums neregulē studiju saturu un pārbaudījumos izvirzāmās prasības, kas saistītas ar medicīnu, sportu, mākslu, policiju, robežsardzi, ugunsdzēsību un glābšanu, probāciju, penitenciāro darbu, valsts aizsardzību un citām attiecīgās augstskolas vai koledžas specifiskajām darbības jomām. Šīs prasības nosaka konkrētās augstskolas satversme vai koledžas nolikums.

(3) Augstskolās un koledžās studiju programmas īsteno valsts valodā. Svešvalodu lietošana studiju programmu

īstenošanā iespējama tikai šādos gadījumos:

1) Eiropas Savienības oficiālajās valodās var īstenot studiju programmas, kuras ārvalstu studējošie apgūst Latvijā, un studiju programmas, kuras īsteno Eiropas Savienības programmu un starpvalstu līgumos paredzētās sadarbības ietvaros. Ārvalstu studējošajiem studiju kursu obligātajā apjomā iekļaujama valsts valodas apguve, ja studijas Latvijā ir paredzamas ilgāk par sešiem mēnešiem vai pārsniedz 20 kredītpunktus;

2) ne vairāk par vienu piekto daļu no studiju programmas kredītpunktu apjoma var īstenot Eiropas Savienības oficiālajās valodās, ievērojot, ka šajā daļā nevar ietilpt gala un valsts pārbaudījumi, kā arī kvalifikācijas, bakalaura un maģistra darba izstrāde;

3) studiju programmas, kuru īstenošana svešvalodā ir nepieciešama studiju programmas mērķu sasniegšanai, atbilstoši Latvijas Republikas izglītības klasifikācijai šādās izglītības programmu grupās: valodu un kultūras studijas, valodu programmas. Par studiju programmas atbilstību izglītības programmu grupām lemj licencēšanas komisija;

4) Eiropas Savienības oficiālajās valodās drīkst īstenot kopīgās studiju programmas.

(4) Augstskola vai koledža ir tiesīga īstenot sagatavošanas kursus, lai sagatavotu ārzemniekus studijām augstskolas vai koledžas studiju programmās.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 23.11.2000., 02.03.2006., 14.07.2011. un 21.06.2018. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2019. Sk. Pārejas noteikumu 49. punktu)

56.¹ pants. Studiju kurss

(1) Augstskolas un koledžas nosaka kārtību, kādā izstrādājami un iekļaujami studiju programmās studiju kursi, lai nodrošinātu studiju programmas kopējo studiju rezultātu sasniegšanu. Studiju kursa aprakstu sagatavo un apstiprina augstskolas un koledžas noteiktajā kārtībā.

(2) Studiju kursa apraksts:

1) definē prasības studiju kursa apguves uzsākšanai;

2) nosaka studiju kursa īstenošanas mērķi un plānotos studiju rezultātus;

3) izklāsta studiju rezultātu sasniegšanai nepieciešamo studiju kursa saturu, ietver studiju kursa kalendāru, obligāto literatūru un papildliteratūru, norāda citus informācijas avotus;

4) raksturo studējošo patstāvīgā darba organizāciju un uzdevumus;

5) nosaka studiju rezultātu vērtēšanas kritērijus.

(14.07.2011. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.08.2011.)

56.² pants. Studiju modulis

(1) Studiju moduli var izveidot studiju programmu strukturēšanai, pārskatāmībai, elastīgu studiju ceļu izveidei un studējošo profesionālajai orientācijai, nodrošinot tā plānojumu arī mūžizglītībai piemērotā veidā.

(2) Studiju moduļa apraksts nosaka:

1) studiju moduļa apguves rezultātā sasniedzamos studiju rezultātus;

2) studiju darba laika plānojumu;

3) studiju kursus, kas iekļauti studiju modulī.

(14.07.2011. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.08.2011.)

57.pants. Studiju ilgums

(1) Augstskolās tiek īstenotas akadēmiskās studiju programmas bakalaura vai maģistra grāda iegūšanai. Bakalaura un maģistra studiju programmas tiek veidotas saskaņā ar valsts akadēmiskās izglītības standartu. Bakalaura studiju programmas pilna laika studiju ilgums ir trīs līdz četri gadi, maģistra programmas pilna laika studiju ilgums ir viens vai divi gadi ar noteikumu, ka kopējais bakalaura un maģistra studiju ilgums nav mazāks par pieciem gadiem.

(2) Piektā līmeņa profesionālās kvalifikācijas ieguvei kopējais pilna laika studiju ilgums nav īsāks par četriem gadiem, izņemot tās profesionālās studiju programmas, kuras tiek īstenotas pēc koledžas programmas apguves. Profesionālās augstākās izglītības bakalaura grādu piešķir, ja programmas pilna laika studiju ilgums ir vismaz četri gadi. Profesionālās augstākās izglītības maģistra grādu piešķir, ja kopējais pilna laika studiju ilgums ir vismaz pieci gadi.

(3) Personas, kas ieguvušas bakalaura grādu, ir tiesīgas turpināt studijas maģistra grāda iegūšanai.

(4) Personas, kuras ieguvušas maģistra grādu, ir tiesīgas turpināt studijas doktora studiju programmā doktora grāda iegūšanai. Doktora studiju programmas ilgums ir trīs līdz četri gadi.

(5) Studiju programmas saturs un satura apjoms, kā arī sasniegumu vērtēšana pilna laika un nepilna laika studijās ir vienāda.

(23.11.2000. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 03.06.2004., 02.03.2006., 14.07.2011. un 01.02.2018. likumu, kas stājas spēkā 01.04.2018.)

58.pants. Studiju gala pārbaudījumi un valsts pārbaudījumi

(1) Akadēmiskajām bakalaura un maģistra studiju programmām jānoslēdzas ar gala pārbaudījumiem, kuru sastāvdaļa ir bakalaura vai maģistra darba izstrādāšana un aizstāvēšana.

(2) Augstākās profesionālās izglītības studijas beidzas ar valsts pārbaudījumu, kura sastāvdaļa var būt diplomdarba (diplomprojekta) un bakalaura (maģistra) darba izstrādāšana un aizstāvēšana vai arī diplomdarba (diplomprojekta) vai bakalaura (maģistra) darba izstrādāšana un aizstāvēšana.

(3) Pārbaudījumi noris kompleksi, galvenokārt rakstveidā. Augstskolas uzglabā šos materiālus.

(4) Ministru kabinets var noteikt, ka valsts pārbaudījuma sastāvdaļa atsevišķās otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmās ir valsts eksāmens. Valsts eksāmena satura pamatvirzienus, kas izriet no profesijas standarta, valsts eksāmena organizēšanas, norises, finansēšanas, vērtēšanas, komisijas izveidošanas un tās darbības kārtību, kā arī par valsts eksāmenu atbildīgo institūciju nosaka Ministru kabinets.

(5) Valsts eksāmena uzdevums ir noteikt studējošā zināšanas, prasmes un kompetences atbilstoši otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmas un attiecīgās profesijas standarta vai profesionālās kvalifikācijas prasībām.

(6) Ministru kabinets, nosakot otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmas, kurās valsts pārbaudījuma sastāvdaļa ir valsts eksāmens, ievēro šādus nosacījumus:

1) uz valsts eksāmena nepieciešamību norāda Izglītības un zinātnes ministrija vai par attiecīgo nozari atbildīgā ministrija;

2) iesaistot augstskolas un nozares profesionālās organizācijas, ir izvērtēta attiecīgajā profesijā vai specialitātē kārtojama valsts eksāmena ieviešanas nepieciešamība, mērķis un ietekme;

3) ir panākta vienošanās ar augstskolām un nozares profesionālajām organizācijām par valsts eksāmena ieviešanai nepieciešamo finansēšanas modeli;

4) valsts eksāmens kā valsts pārbaudījuma sastāvdaļa attiecas uz tām otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmām, kuras tiek uzsāktas nākamajā akadēmiskajā gadā pēc tam, kad Ministru kabinets pieņēmis šā panta ceturtajā daļā minēto lēmumu;

5) valsts atzīts diploms, kas izdots pēc otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmas apguves pirms valsts eksāmena ieviešanas, tiek uzskatīts par līdzvērtīgu valsts atzītam diplomam, kas izdots pēc tādas otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmas apguves, kurā valsts pārbaudījuma

sastāvdaļa ir valsts eksāmens.

(7) Par valsts eksāmenu atbildīgajai institūcijai ir tiesības uzdevumus, kas saistīti ar valsts eksāmena norises tehnisko (materiāltechnisko) nodrošinājumu, deleģēt privātpersonai vai publiskai personai.

(8) Studiju programmās, kurās paredzēts valsts vienotais jurista profesionālās kvalifikācijas eksāmens, kvalifikācijas eksāmens kārtojams valsts valodā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 23.11.2000., 20.04.2017. un 18.10.2018. likumu, kas stājas spēkā 15.11.2018.)

59. pants. Studijās iegūstamie grādi, profesionālā kvalifikācija un izsniedzamie diplomi

(1) Atbilstoši valsts akreditētai studiju programmai augstskolā var iegūt akadēmisko izglītību un šādus grādus:

- 1) akadēmisko bakalaura grādu;
- 2) akadēmisko maģistra grādu;
- 3) zinātnisko doktora grādu.

(1¹) Atbilstoši valsts akreditētai studiju programmai augstskolā var iegūt šādu profesionālo augstāko izglītību:

- 1) pirmā līmeņa profesionālo augstāko izglītību un ceturtā līmeņa profesionālo kvalifikāciju;
- 2) otrā līmeņa profesionālo augstāko izglītību:
 - a) piektā līmeņa profesionālo kvalifikāciju,
 - b) profesionālo bakalaura grādu un piektā līmeņa profesionālo kvalifikāciju,
 - c) profesionālo maģistra grādu vai profesionālo maģistra grādu un piektā līmeņa profesionālo kvalifikāciju;
- 3) profesionālo doktora grādu mākslās.

(1²) Atbilstoši valsts akreditētai studiju programmai koledžā var iegūt pirmā līmeņa profesionālo augstāko izglītību un ceturtā līmeņa profesionālo kvalifikāciju.

(2) Pēc akreditētas studiju programmas apguves izsniedz šādus valstiski atzītus diplomus:

- 1) pēc pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības programmas apguves — pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības diplomu;
- 2) pēc akadēmiskā bakalaura vai akadēmiskā maģistra studiju programmas apguves — bakalaura vai maģistra diplomu;
- 3) pēc otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības programmas apguves izsniedz:
 - a) profesionālās augstākās izglītības diplomu vai profesionālās kvalifikācijas diplomu,
 - b) profesionālā bakalaura un profesionālās kvalifikācijas diplomu,
 - c) profesionālā maģistra un profesionālās kvalifikācijas diplomu vai profesionālā maģistra diplomu;
- 4) pēc akadēmiskās doktora studiju programmas apguves — doktora diplomu;
- 5) pēc profesionālās doktora studiju programmas mākslās apguves — profesionālā doktora diplomu mākslās.

(3) Zinātniskās kvalifikācijas iegūšana augstskolās notiek saskaņā ar Zinātniskās darbības likumu.

(4) Kārtību, kādā pēc personas iesnieguma grādi un profesionālās kvalifikācijas, kas Latvijā iegūtas pirms šobrīd

spēkā esošā grādu un profesionālo kvalifikāciju piešķiršanas regulējuma spēkā stāšanās, pielīdzināmas šajā likumā noteiktajiem grādiem un profesionālajām kvalifikācijām, un šīs pielīdzināšanas nosacījumus reglamentē Ministru kabinets. Grādu un profesionālo kvalifikāciju, kas iegūta Latvijā pirms spēkā esošā grādu un profesionālo kvalifikāciju piešķiršanas regulējuma spēkā stāšanās, šajā likumā noteiktajiem grādiem un profesionālajām kvalifikācijām pielīdzina Akadēmiskās informācijas centrs. Minētā grādu un profesionālo kvalifikāciju pielīdzināšana ir maksas pakalpojums saskaņā ar Ministru kabineta apstiprinātu maksas pakalpojumu cenrādi. Galvenie nosacījumi grādu un profesionālo kvalifikāciju pielīdzināšanai ir studiju ilgums pilna laika studijās un tiesību apjoms, ko grādi vai profesionālās kvalifikācijas deva laikā, kad to spēkā esamību paredzēja augstāko izglītību reglamentējoši normatīvie akti.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 23.11.2000., 14.07.2011., 17.12.2014. un 01.02.2018. likumu, kas stājas spēkā 01.04.2018.)

59.1 pants. Diplomu reģistrs

(1) Diplomu reģistrā ieraksta ziņas par visiem augstākās izglītības diplomiem, ko izsniedz Augstskolu reģistrā un izglītības iestāžu reģistra koledžu daļā reģistrētās augstskolas, koledžas un ārvalstu augstskolu filiāles. Diplomu reģistru kārtu tam pilnvarota augstskolas vai koledžas amatpersona. Diplomu reģistru kārtu elektroniski.

(2) Diplomu reģistrā par diplomu ierakstāmas šādas ziņas:

- 1) diploma nosaukums;
- 2) diploma numurs;
- 3) tās personas vārds un uzvārds, kurai diploms izsniegts;
- 4) diplomu izsniegušās augstskolas, koledžas vai ārvalstu augstskolu filiāles nosaukums;
- 5) diploma izsniegšanas datums.

(3) Šā panta otrajā daļā minētās ziņas augstskola, koledža vai ārvalstu augstskolu filiāle elektroniski iesniedz Diplomu reģistram divas reizes gadā (martā un septembrī) par iepriekšējā pusgadā izsniegtajiem augstākās izglītības diplomiem.

(4) Diplomu reģistra dati ir pieejami tikai normatīvajos aktos noteiktajos gadījumos.

(02.03.2006. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 14.07.2011. likumu, kas stājas spēkā 01.08.2011.)

59.2 pants. Studijas ārpus studiju programmām

(1) Personai ir tiesības reģistrēties augstskolā vai koledžā atsevišķu studiju moduļu vai studiju kursu apguvei. Reģistrēšanās kārtību nosaka attiecīgā augstskola vai koledža.

(2) Persona, kura reģistrējusies augstskolā vai koledžā atsevišķa studiju moduļa un studiju kursa apguvei, ir attiecīgās augstskolas vai koledžas klausītājs.

(3) Par augstskolā vai koledžā apgūtu studiju moduli vai studiju kursu klausītājam izsniedz apliecību, kurā iekļauj ziņas par tās saņēmēju, norāda koledžas vai augstskolas nosaukumu, studiju kursa vai studiju moduļa nosaukumu un apjomu kredītpunktos, studiju kursa vai studiju moduļa docētāja vārdu, uzvārdu un kvalifikāciju, izpildītā darba apjomu, studiju rezultātu vērtējumu. Augstskola vai koledža ved izsniegto apliecību reģistru.

(4) Klausītājam ir tiesības uzkrāt ar apliecībām apstiprinātu studiju darba apjomu un, ja viņam ir atbilstoša iepriekšējā izglītība, pieprasīt, lai augstskola vai koledža izvērtē darba apjoma atbilstību studiju programmām vai to posmiem, piešķirot par to attiecīgus kredītpunktus.

(5) Iepriekšējā izglītībā sasniegtu studiju rezultātu atzīšanas kārtību un kritērijus nosaka Ministru kabinets.

(14.07.2011. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 16.11.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2018. Sk. Pārejas noteikumu 44. punktu)

59.3 pants. Ārpus formālās izglītības apgūto vai profesionālajā pieredzē iegūto zināšanu, prasmju un kompetenču atzīšana

(1) Augstskola vai koledža izvērtē personas ārpus formālās izglītības apgūtās vai profesionālajā pieredzē iegūtās zināšanas, prasmes un kompetences un, ja tās atbilst attiecīgajā studiju programmā sasniedzamajiem studiju rezultātiem, atzīst tās, kā arī piešķir attiecīgus kredītpunktus. Lēmumu par šādu ārpus formālās izglītības apgūto vai profesionālajā pieredzē iegūto zināšanu, prasmju un kompetenču atzīšanu pieņem četru mēnešu laikā no personas iesnieguma saņemšanas dienas.

(2) Ārpus formālās izglītības apgūto vai profesionālajā pieredzē iegūto zināšanu, prasmju un kompetenču atzīšanas kārtību un kritērijus nosaka Ministru kabinets. Par iegūto zināšanu, prasmju un kompetenču atzīšanu vai atteikumu tās atzīt tiek pieņemts individuāls lēmums. Lēmumu un to pamatojošus dokumentus pievieno attiecīgajai personas lietai. Augstskolas vai koledžas pieņemto lēmumu var apstrīdēt tās rektoram vai direktoram.

(16.11.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2018.)

VII nodaļa Zinātniskā pētniecība

60.pants. Zinātniskās pētniecības mērķis un priekšmets

(1) Zinātniskā pētniecība ir ikvienas augstskolas darba neatņemama sastāvdaļa, un tajā saskaņā ar šā likuma 26.pantu piedalās viss augstskolas akadēmiskais personāls. Tās mērķis ir zinātnisku atziņu iegūšana, mācību un studiju zinātniska pamatošana un tālāka attīstīšana, praktiski svarīgu uzdevumu risināšana ar pētnieciskām metodēm.

(2) Zinātniskās pētniecības darbs augstskolā notiek saskaņā ar Zinātniskās darbības likumu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 14.07.2011. likumu, kas stājas spēkā 01.08.2011.)

61.pants. Zinātniskās pētniecības darba koordinācija

(1) Augstskolas finansējuma ietvaros atbilstoši zinātniskās pētniecības darbam iedalītajiem līdzekļiem zinātniskā darba vadītāji patstāvīgi nosaka savu pētījumu tēmas. Pētījumu kopējos plānus un svarīgākos aspektus koordinē augstskola.

(2) Augstskolas, sadarbojoties gan savā starpā, gan ar attiecīgajām zinātniskajām iestādēm, Latvijas Zinātnes padomi un citām ieinteresētajām institūcijām, saskaņo pētījumu virzienus, izvērtē pētījumu nozīmību un zinātnisko līmeni un lemj par to finansējumu.

(3) Augstskola un valsts institūcijas ietekmē pētījumu virzienus, piešķirot finansējumu noteiktiem pētījumiem, kuros ir ieinteresēta valsts un sabiedrība. Pētījumus var veikt arī par citu personu līdzekļiem.

62.pants. Pētījumu rezultātu publicēšana

(1) Augstskolas akadēmiskā personāla pienākums ir publicēt savu pētījumu rezultātus.

(2) Augstskola regulāri publicē apkopojošus informatīvos materiālus par veiktajiem pētījumiem, norādot konkrētās struktūrvienības un pētījumu autorus. Šos materiālus regulāri publicē augstskolas mājaslapā internetā valsts valodā un var publicēt citās Eiropas Savienības oficiālajās valodās.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 14.07.2011. likumu, kas stājas spēkā 01.08.2011.)

63. pants. Zinātniskā doktora grāda piešķiršana

(1) Zinātnisko doktora grādu pēc akreditētas akadēmiskās doktora studiju programmas apguves un promocijas darba aizstāvēšanas piešķir augstskolu promocijas padome.

(2) Zinātniskā doktora grāda piešķiršanas kārtību, kā arī visus pārējos ar zinātnisko darbību saistītos jautājumus, kurus nereglamentē šis likums, regulē Zinātniskās darbības likums.

(01.02.2018. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.04.2018.)

VII¹ nodaļa Māksliniecišķā jaunrade

(Nodaļa 01.02.2018. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.04.2018.)

63.¹ pants. Māksliniecišķās jaunrades mērķis un uzdevumi

(1) Māksliniecišķo jaunradi īsteno šādās akadēmiskajās un profesionālajās mākslu studiju programmās: mūzika un skatuves māksla, vizuāli plastiskā māksla, audiovizuālā māksla un mediju māksla, dizains, amatniecība, lietišķā māksla un radošās industrijas. Mākslu studiju process ietver radošo darbību, kas balstīta māksliniecišķajā jaunradē.

(2) Māksliniecišķās jaunrades mērķis ir mākslu studiju ietvaros nodrošināt māksliniecišķi augstvērtīgu darbu veidošanas prasmi iegūšanu un attīstīt praktiskās iemaņas unikālu māksliniecišķu ideju īstenošanā.

(3) Māksliniecišķās jaunrades uzdevums ir mākslu studiju programmu ietvaros nodrošināt un attīstīt studiju, pētniecības un māksliniecišķās jaunrades darba vienotību, sekmēt izcilību un kvalitāti, konkurētspēju un eksportspēju mūzikā un skatuves mākslā, vizuāli plastiskajā mākslā, audiovizuālajā mākslā un mediju mākslā, dizainā, amatniecībā, lietišķajā mākslā un radošajās industrijās.

(01.02.2018. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.04.2018.)

63.² pants. Māksliniecišķās jaunrades darba vadība

(1) Augstskola vada māksliniecišķās jaunrades darbu un nodrošina tā plānošanu, īstenošanu un attīstību. Augstskolas senāts nosaka māksliniecišķās jaunrades darba ievirzi un apjomu.

(2) Augstskolas, sadarbojoties gan savā starpā, gan ar kultūras institūcijām, kultūrizglītības iestādēm, pašvaldībām un citām ieinteresētajām institūcijām, saskaņo māksliniecišķās jaunrades darba virzienus, izvērtē tā nozīmību, māksliniecišķo līmeni un lemj par šā darba finansējumu.

(3) Augstskola, valsts institūcijas un citas ieinteresētās institūcijas veicina un atbalsta māksliniecišķās jaunrades darbu, tam piešķirot finansējumu, kā arī piesaistot citus finansējuma avotus.

(01.02.2018. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.04.2018.)

63.³ pants. Māksliniecišķās jaunrades darba rezultātu publicēšana

(1) Augstskolas pienākums ir informēt sabiedrību par saviem māksliniecišķās jaunrades darba rezultātiem.

(2) Augstskola regulāri publicē apkopojošus informatīvos materiālus par veiktajiem māksliniecišķās jaunrades projektiem, norādot šo projektu autorus un to īstenoātājus, augstskolas mājaslapā internetā valsts valodā, kā arī var publicēt citās Eiropas Savienības oficiālajās valodās.

(01.02.2018. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.04.2018.)

63.⁴ pants. Profesionālā doktora grāda mākslās piešķiršana

(1) Profesionālo doktora grādu mākslās pēc akreditētas profesionālās doktora studiju programmas mākslās apguves un doktora teorētiskā pētījuma, māksliniecišķās jaunrades darba izstrādāšanas un aizstāvēšanas piešķir valsts pārbaudījumu komisija. Valsts pārbaudījumu komisijas izveides kārtību un sastāvu apstiprina augstskolas senāts.

(2) Profesionālās doktora studiju programmas mākslās galvenos mērķus un uzdevumus, studiju programmas pamatsaturu, iegūtās izglītības vērtēšanas pamatprincipus, kā arī profesionālā doktora grāda mākslās piešķiršanas kārtību nosaka Ministru kabinets.

(01.02.2018. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.04.2018.)

VIII nodaļa

Augstskolu sadarbība ar valsts un sabiedriskajām institūcijām

64.pants. Rektoru padome

(1) Sadarbības koordinēšanai un nepieciešamo kopējo pasākumu organizēšanai augstskolas izveido augstskolu koleģiālu konsultatīvu padomi — Rektoru padomi, kurā ietilpst visu valsts akreditēto augstskolu rektori.

(2) Rektoru padome:

- 1) izstrādā priekšlikumus izglītības un zinātnes ministram par augstākās izglītības attīstību;
- 2) apspriež jautājumus par kopēju studiju programmu izveidošanu, akadēmiskā personāla un materiālās bāzes izmantošanu;
- 3) sagatavo priekšlikumus un atzinumus par likumprojektiem un citiem normatīvajiem aktiem augstākās izglītības jomā;
- 4) iesaka ekspertus augstskolu un konkrētu studiju virzienu akreditācijai;
- 5) uz ekspertīzes rezultātu pamata izstrādā priekšlikumus par augstskolu akreditāciju;
- 6) sagatavo priekšlikumus par valsts budžeta līdzekļu sadali augstskolām;
- 7) reprezentē Latvijas Republikas augstskolas ārvalstīs;
- 8) savas kompetences ietvaros risina citus ar augstskolu darbību saistītus jautājumus.

(3) Rektoru padomes darbības kārtību un kompetenci nosaka Rektoru padomes nolikums. Rektoru padomes nolikumu apstiprina Ministru kabinets.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 02.03.2006. un 14.07.2011. likumu, kas stājas spēkā 01.08.2011. Sk. Pārejas noteikumu 31.punktū)

64.¹ pants. Latvijas Koledžu asociācija

(1) Latvijas Koledžu asociācija apvieno koledžas, kas īsteno licencētas pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības programmas. Koledžas asociācijā pārstāv direktori.

(2) Latvijas Koledžu asociācija:

- 1) rūpējas par profesionālās augstākās izglītības programmu pilnveidošanu koledžās;
- 2) izstrādā priekšlikumus koledžu attīstības stratēģijai;
- 3) veicina sadarbību starp Latvijas un citu valstu augstākās izglītības institūcijām;
- 4) pārstāv koledžu intereses attiecībā ar valsts, pašvaldību un ārvalstu institūcijām;
- 5) informē sabiedrību par koledžām un studiju iespējām tajās.

(02.03.2006. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 06.04.2006.)

64.² pants. Latvijas Studentu apvienība

(1) Studējošo pārstāvībai un viedokļa paušanai augstskolu studējošo pašpārvaldes izveido Latvijas Studentu apvienību. Latvijas Studentu apvienība ir studējošo pašpārvalžu koleģiāla apvienība, kurā ietilpst visu akreditēto augstskolu studējošo pašpārvalžu pārstāvji.

(2) Latvijas Studentu apvienība:

- 1) sniedz atzinumus par studējošo intereses skarošo normatīvo aktu projektiem;
- 2) izvirza studējošo pārstāvjus Augstākās izglītības padomē un citās institūcijās normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā;
- 3) nodrošina Latvijas studējošo pašpārvalžu pārstāvību ārvalstīs;
- 4) savas kompetences ietvaros risina citus ar studējošo interešu pārstāvību saistītus jautājumus.

(3) Latvijas Studentu apvienībai ir tiesības saņemt informāciju no valsts un pašvaldību institūcijām un piedalīties darbā, kas skar studijas, studējošo tiesības vai intereses.

(02.03.2006. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 06.04.2006.)

IX nodaļa Augstākās izglītības padome

65.pants. Augstākās izglītības padomes statuss

(1) *(Izslēgta ar 23.11.2000. likumu.)*

(2) Augstākās izglītības padome ir juridiskā persona. Tai ir patstāvīga balance un konts bankā. Augstākās izglītības padomei ir zīmogs ar tās nosaukumu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 23.11.2000. likumu, kas stājas spēkā 26.12.2000.)

66.pants. Augstākās izglītības padomes izveidošanas kārtība

(1) Augstākās izglītības padomi 13 locekļu sastāvā pēc izglītības un zinātnes ministra ierosinājuma apstiprina Saeima. Augstākās izglītības padomes sastāvā ir pa vienam deleģētam pārstāvim no Latvijas Zinātņu akadēmijas, Latvijas Universitāšu asociācijas, Mākslas augstskolu asociācijas, Latvijas Izglītības vadītāju asociācijas, Tirdzniecības un rūpniecības kameras, Latvijas Koledžu asociācijas, Rektoru padomes, Latvijas Augstskolu profesoru asociācijas, Darba devēju konfederācijas, Latvijas Izglītības un zinātnes darbinieku arodbiedrības, Latvijas Studentu apvienības pārstāvis, kā arī pašvaldību un citu juridisko un fizisko personu dibināto augstskolu deleģēts pārstāvis. Izglītības un zinātnes ministrs saskaņā ar ieņemamo amatu (*ex officio*) kā Augstākās izglītības padomes loceklis pārstāv padomi valdības sēdēs. Latvijas Juristu biedrības, Latvijas Ārstu biedrības un citu profesionālo organizāciju pārstāvji Augstākās izglītības padomes darbā var piedalīties ar padomdevēja tiesībām to jautājumu izskatīšanā, kuri skar šo organizāciju kompetencē esošos jautājumus.

(2) Augstākās izglītības padomes locekļu kandidatūras Saeima var noraidīt, iesniedzot deputātu (frakciju) motivētus iebildumus.

(3) Atsaukt Augstākās izglītības padomes locekli var šā panta pirmajā daļā minētās institūcijas, iesniedzot Saeimai motivētu atsaukuma rakstu.

(4) Augstākās izglītības padomes priekšsēdētāju un viņa vietnieku aizklāti ievēlē padome 14 dienu laikā pēc iepriekšējā priekšsēdētāja un viņa vietnieka pilnvaru laika izbeigšanās.

(5) Kā pastāvīgs padomdevējs Augstākās izglītības padomes sēdēs piedalās Izglītības un zinātnes ministrijas Augstākās izglītības un zinātnes departamenta pārstāvis.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 23.11.2000., 02.03.2006. un 21.06.2018. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2019.)

67.pants. Augstākās izglītības padomes locekļi

(1) Augstākās izglītības padomes locekļi saņem atalgojumu uz darba līguma pamata.

(2) Augstākās izglītības padomes locekļi ir valsts amatpersonas.

(3) Par Augstākās izglītības padomes locekli nevar būt persona, kas sodīta par tīšu noziegumu, ja tā nav reabilitēta

vai sodāmība nav dzēsta vai noņemta.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 18.10.2018. likumu, kas stājas spēkā 15.11.2018.)

68.pants. Augstākās izglītības padomes locekļu pilnvaru laiks

Augstākās izglītības padomes locekļu pilnvaru laiks ir četri gadi. Studējošo pārstāvja pilnvaru laiks ir divi gadi. Ne vēlāk kā vienu mēnesi pirms Augstākās izglītības padomes locekļu pilnvaru beigām izglītības un zinātnes ministrs iesniedz Saeimai apstiprināšanai Augstākās izglītības padomes locekļu kandidatūras.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 23.11.2000. likumu, kas stājas spēkā 26.12.2000.)

69.pants. Augstākās izglītības padomes lēmumi

(1) Visi Augstākās izglītības padomes pieņemtie lēmumi ir pieejami jebkurai ieinteresētajai personai.

(2) Augstākās izglītības padomei ir tiesības pieņemt lēmumus, kas attiecas uz augstāko izglītību, tikai šajā likumā paredzētajos gadījumos. Saskaņā ar šo likumu pieņemtie Augstākās izglītības padomes lēmumi ir saistoši augstskolām.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 23.11.2000. likumu, kas stājas spēkā 26.12.2000.)

70.pants. Augstākās izglītības padomes pamatuzdevumi, kompetence un funkcijas

Augstākās izglītības padome:

- 1) izstrādā augstākās izglītības un augstskolu attīstības nacionālo koncepciju, paredzot gan valsts, gan citu juridisko un fizisko personu dibināto augstskolu attīstību, un veicina visu veidu augstskolu un augstākās akadēmiskās un augstākās profesionālās izglītības līdztiesīgu un līdzsvarotu attīstību;
- 2) izstrādā ilgtermiņa plānus un priekšlikumus izglītības un zinātnes attīstībai augstākās izglītības sistēmā;
- 3) izstrādā priekšlikumus par augstskolu zinātniskā darba, personāla kvalifikācijas un studiju programmu kvalitātes celšanu;
- 4) prognozē valsts attīstībai nepieciešamo studentu skaitu valstī kopumā un izstrādā priekšlikumus par valsts budžeta finansēto studentu skaitu katrā nozarē;
- 5) izstrādā priekšlikumus par augstskolu struktūras maiņu valstī;
- 6) izstrādā priekšlikumus par profesoru skaitu augstskolās un rekomendācijas citos augstākās izglītības jautājumos;
- 7) izstrādā priekšlikumus par augstākās izglītības pilnveidošanu un studiju apmaksu;
- 8) sniedz izglītības un zinātnes ministram un Ministru kabinetam atzinumu par sagatavoto valsts budžeta projektu augstskolu finansēšanai;
- 9) pieņem lēmumu par augstskolu akreditāciju kopumā un iesniedz to Izglītības un zinātnes ministrijai apstiprināšanai;
- 10) *(izslēgts ar 23.11.2000. likumu);*
- 11) uztur sakarus ar citu valstu institūcijām, kas risina augstākās izglītības jautājumus.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 23.11.2000. un 02.03.2006. likumu, kas stājas spēkā 06.04.2006.)

71.pants. Augstākās izglītības padomes tiesības

Augstākās izglītības padomei ir tiesības:

- 1) iepazīties ar jebkuras augstskolas studiju virziena novērtējuma un akreditācijas materiāliem;

2) pieprasīt ārpuskārtas akreditāciju jebkurai augstskolai vai tās studiju virzienam;

3) pieprasīt no augstskolām un valsts institūcijām savas darbības veikšanai nepieciešamo informāciju.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 14.07.2011. likumu, kas stājas spēkā 01.08.2011. Sk. Pārejas noteikumu 31.punktu)

72.pants. Augstākās izglītības padomes darba organizācija

(1) Augstākās izglītības padomes darbību reglamentē nolikums.

(2) Augstākās izglītības padomes sēdes notiek pēc vajadzības. Ārkārtas sēdes, ja to pieprasa vismaz trīs Augstākās izglītības padomes locekļi, jāsasauca triju dienu laikā.

(3) Par Augstākās izglītības padomes sēdes darba kārtību un tajā pieņemtajiem lēmumiem sekretariāts sniedz informāciju laikrakstā "Latvijas Vēstnesis" un sabiedrības saziņas līdzekļos. Lēmumu norakstus nosūta augstskolām un citām institūcijām, uz kurām šie lēmumi attiecas.

73.pants. Augstākās izglītības padomes finansēšana

(1) Augstākās izglītības padomi finansē no valsts budžeta.

(2) Pārskatu par savu finansiālo darbību Augstākās izglītības padome reizi gadā publicē laikrakstā "Latvijas Vēstnesis".

(3) Augstākās izglītības padomes darbības nodrošināšanai izveido algotu sekretariātu.

74.pants. Augstākās izglītības padomes priekšsēdētājs

(1) Augstākās izglītības padomes priekšsēdētājs vienlaikus nedrīkst ieņemt citu vadošu amatu.

(2) Augstākās izglītības padomes priekšsēdētājs ir atbildīgs par Augstākās izglītības padomes darbu un tās funkciju izpildi.

(3) Augstākās izglītības padomes priekšsēdētājs:

1) pārstāv Augstākās izglītības padomi valsts institūcijās, kā arī attiecībās ar fiziskajām un juridiskajām personām Latvijā un ārvalstīs, piedalās Ministru kabineta sēdēs ar padomdevēja tiesībām padomes kompetencē esošo jautājumu izskatīšanā;

2) ir Augstākās izglītības padomes finanšu rīkotājs;

3) pieņem darbā un atbrīvo no darba Augstākās izglītības padomes sekretariāta darbiniekus;

4) slēdz līgumus ar fiziskajām un juridiskajām personām Augstākās izglītības padomes darba nodrošināšanai.

(4) Augstākās izglītības padomes priekšsēdētāja atlīdzību nosaka saskaņā ar Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likumu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 02.03.2006., 01.12.2009. un 18.10.2018. likumu, kas stājas spēkā 15.11.2018.)

75.pants. Pārskats par augstskolas un koledžas darbību

(1) Augstskolu un koledžu, valsts un pašvaldību institūciju un sabiedrības sadarbības veicināšanai augstskola un koledža ik gadu sagatavo pārskatu par savu darbību pārskata gadā (gadagrāmatu), kas kā atsevišķs izdevums publicējams tās mājaslapā internetā.

(2) Augstskola un koledža Ministru kabineta noteiktajā kārtībā un termiņā iesniedz Izglītības un zinātnes ministrijai

informāciju par savu darbību, ietverot tajā datus par:

- 1) augstskolas un koledžas struktūru;
- 2) studējošo un pārējā augstskolas un koledžas personāla skaitu un sastāvu;
- 3) studiju iespējām un uzņemto studentu skaitu un sastāvu;
- 4) studiju kursu, studiju moduļu, studiju programmu piedāvājumu, kā arī informāciju par studiju virzieniem;
- 5) valsts budžeta līdzekļu sadalījumu un izlietojumu;
- 6) saimniecisko darbību, pašu ieņēmumiem un to izlietojumu;
- 7) starptautiskajiem sakariem;
- 8) *(izslēgts ar 23.11.2016. likumu).*

(23.11.2000. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 02.03.2006., 14.07.2011. un 23.11.2016. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2017.)

X nodaļa

Augstskolu īpašums, budžets un saimnieciskā darbība

76.pants. Valsts augstskolu īpašums

(1) Valsts augstskolas, kas ir atvasināta publiska persona, īpašums var būt kustamais, nekustamais un intelektuālais īpašums, kā arī naudas līdzekļi Latvijā un ārvalstīs atbilstoši normatīvajiem aktiem.

(2) Valsts augstskolas, kas ir atvasināta publiska persona, īpašumu veido:

- 1) kustama un nekustama manta, kas tai dāvināta, ko tā mantojusi vai ko iegādājusies par pašas līdzekļiem;
- 2) par valsts budžeta līdzekļiem iegādātā manta. Nekustamais īpašums ierakstāms zemesgrāmatā kā augstskolas īpašums;
- 3) tās intelektuālais īpašums;
- 4) nekustamais īpašums, ko tai bez atlīdzības nodevusi cita atvasināta publiska persona vai valsts;
- 5) kustama manta, ko tai bez atlīdzības nodevusi cita atvasināta publiska persona vai valsts.

(3) Valsts augstskolai, kas ir atvasināta publiska persona, ir tiesības rīkoties ar savu īpašumu tās satversmē norādīto mērķu sasniegšanai. Šis īpašums tiek pārvaldīts nošķirti no tai valdījumā nodotā valsts vai citas atvasinātas publiskas personas īpašuma.

(4) Valsts augstskolas, kas ir atvasināta publiska persona, satversmē noteiktajai lēmējinstīcijai ir tiesības ierosināt nekustamā īpašuma, ko tai bez atlīdzības nodevusi valsts, atsavināšanu Publiskas personas mantas atsavināšanas likumā noteiktajā kārtībā saskaņā ar valsts augstskolas nekustamā īpašuma attīstības plānu.

(16.06.2016. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.07.2016.)

76.¹ pants. Valsts augstskolas nekustamā īpašuma attīstības plāns

(1) Valsts augstskola, kas ir atvasināta publiska persona, izstrādā valsts augstskolas nekustamā īpašuma attīstības plānu (turpmāk — nekustamā īpašuma attīstības plāns), kurā atbilstoši augstskolas attīstības stratēģijai nosaka valsts augstskolas nekustamā īpašuma, kā arī tās valdījumā vai lietošanā esošā nekustamā īpašuma izmantošanu un attīstību atbilstoši tās satversmē noteiktajām augstskolas pamatdarbības nodrošināšanai nepieciešamajām funkcijām.

(2) Nekustamā īpašuma attīstības plāna darbības termiņš ir pieci gadi.

(3) Nekustamā īpašuma attīstības plānu pieņem augstskolas satversmē noteiktā lēmējinstītūcija. Ja nekustamā īpašuma attīstības plāns paredz nekustamā īpašuma, ko augstskolai bez atlīdzības nodevusi valsts, atsavināšanu, nekustamā īpašuma attīstības plānu iesniedz izskatīšanai Ministru kabinetam. Ministru kabinets apstiprina nekustamā īpašuma attīstības plānā noteikto rīcību ar nekustamo īpašumu, ko augstskolai bez atlīdzības nodevusi valsts.

(4) Ja augstskola plāno ierosināt nekustamā īpašuma, ko tai bez atlīdzības nodevusi valsts, atsavināšanu, publiskas personas vai tās iestāžu vajadzību pēc attiecīgā nekustamā īpašuma noskaidro nekustamā īpašuma attīstības plāna izstrādes ietvaros.

(5) Ministru kabinets nosaka nekustamā īpašuma attīstības plāna saturu, tā izstrādāšanas, aktualizācijas un spēka zaudēšanas kārtību, kā arī kārtību, kādā nekustamā īpašuma attīstības plāna ietvaros noskaidro publiskas personas vai tās iestāžu vajadzību pēc nekustamā īpašuma attīstības plānā iekļautā atsavināšanai paredzētā nekustamā īpašuma, ko augstskolai bez atlīdzības nodevusi valsts.

(16.06.2016. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.07.2016.)

77.pants. Augstskolu finanšu resursi

(1) Augstskolas finansē to dibinātāji. Augstskolas dibinātājs nodrošina augstskolas nepārtrauktai darbībai, arī dibinātāja noteikto uzdevumu veikšanai, nepieciešamos finanšu līdzekļus un to izlietošanas kontroli. Valsts augstskolu finanšu resursus veido valsts pamatbudžeta līdzekļi, kā arī citi ienākumi, ko augstskolas gūst, veicot darbību savās satversmēs noteikto mērķu realizācijai. Ar šiem ienākumiem augstskolas rīkojas, ievērojot noteikumus, kas attiecas uz bezpeļņas organizācijām. Augstskolai ir tiesības saņemt un izmantot banku, citu kredītiestāžu, kā arī organizāciju un fizisko personu ziedojumus un dāvinājumus. Augstskolai ir tiesības saņemt un izmantot banku un citu kredītiestāžu kredītus. Augstskolas finanšu resursu struktūru nosaka augstskolas senāts. Par budžeta izpildi rektors sniedz ikgadēju pārskatu senātam, izglītības un zinātnes ministram un attiecīgās nozares ministram vai augstskolas dibinātājam un publicē to augstskolas tīmekļvietnē.

(2) Finanšu resursus, ko fiziskās un juridiskās personas piešķir atsevišķu mērķprogrammu un pasākumu finansēšanai, augstskola nodod tieši tai struktūrvienībai, fiziskajai vai juridiskajai personai, kas īsteno šo programmu vai pasākumu.

(3) Augstskolas atsevišķu struktūrvienību finanšu resursi kā patstāvīga daļa ietilpst augstskolas budžetā.

(4) Augstskola atver speciālā budžeta kontu, ja tā ir saņēmusi ziedojumu vai dāvinājumu ar norādītu mērķi vai bez tā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 27.12.1996., 23.11.2000., 02.03.2006., 14.07.2011. un 18.10.2018. likumu, kas stājas spēkā 15.11.2018.)

78.pants. Valsts finansējums

(1) Valsts dibinātās augstskolas saņem šādu finansējumu:

1) no valsts pamatbudžeta izglītībai — optimālajam studiju programmu sarakstam un studējošo skaitam atbilstošu bāzes finansējumu, kas ietver līdzekļus komunālajiem maksājumiem, nodokļiem, infrastruktūras uzturēšanai, inventāra un iekārtu iegādei, zinātniskās pētniecības vai mākslinieciskās jaunrades darbam un personāla algām;

2) no maksas par studijām, kuru sedz valsts vai kura tiek saņemta atmaksājama vai neatmaksājama kredītu veidā saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem par studiju kredīšanu;

3) no līdzekļiem, kas paredzēti noteiktu mērķu realizācijai.

(2) Valsts finansiāli un materiāli nodrošina augstskolas tādā apmērā, kas garantē augstākās izglītības un zinātnes potenciāla atražošanu tajās un veicina kultūras un izglītības līmeņa celšanos Latvijā.

(2¹) Valsts dibināto augstskolu un koledžu datu sniegšanu studējošo un absolventu reģistram saskaņā ar šā likuma 46.¹ panta otro daļu finansē no valsts budžeta Ministru kabineta noteiktajā kārtībā.

(3) Valsts dibinātās augstskolas var saņemt papildu finansējumu no citiem zinātnes finansēšanas avotiem.

(4) Izglītības un zinātnes ministrija, citas ministrijas un valsts institūcijas var slēgt līgumus ar valsts akreditētām citu juridisko un fizisko personu dibinātajām augstskolām par noteiktu speciālistu sagatavošanu vai pētījumu veikšanu, piešķirot attiecīgu valsts finansējumu. Jebkura valsts institūcija un privātstruktūra var patstāvīgi slēgt līgumus ar augstskolām par noteiktu speciālistu sagatavošanu vai pētījumu veikšanu, maksājot no to rīcībā esošajiem līdzekļiem, ja tas nav pretrunā ar spēkā esošajiem likumdošanas aktiem.

(5) Kā nodokļu maksātājas augstskolas un koledžas ir pielīdzināmas nodibinājumiem, un tām ir tiesības saņemt nodokļu atvieglojumus saskaņā ar spēkā esošajiem likumdošanas aktiem.

(6) Augstskolas ir atbrīvotas no muitas nodokļa un nodevām, kā arī no nodokļiem par rekonstrukcijas materiālu un aprīkojuma importu.

(7) Ministru kabinets, iesniedzot Saeimai gadskārtējo valsts budžeta projektu, tajā paredz ikgadēju finansējuma pieaugumu studijām valsts dibinātās augstskolās ne mazāku par 0,25 procentiem no iekšzemes kopprodukta, līdz valsts piešķirtais finansējums studijām valsts dibinātās augstskolās sasniedz vismaz divus procentus no iekšzemes kopprodukta.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 27.12.1996., 23.11.2000., 02.03.2006., 14.07.2011. un 23.11.2016. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2017.)

79.pants. Studējošo un studiju kreditēšana

(1) Akreditētās studiju programmās studējošajiem ir tiesības pretendēt uz:

1) studiju kredītu — aizdevumu no valsts budžeta vai kredītiestāžu līdzekļiem ar valsts galvojumu studējošajiem, lai segtu maksu par studijām;

2) studējošo kredītu — aizdevumu no valsts budžeta vai kredītiestāžu līdzekļiem ar valsts galvojumu studējošo sociālo vajadzību nodrošināšanai.

(2) Kārtību, kādā tiek piešķirts un atmaksāts studiju kredīts un studējošo kredīts no valsts budžeta līdzekļiem, kā arī studiju un studējošo kredīti no kredītiestāžu līdzekļiem ar valsts galvojumu, nosaka Ministru kabinets.

(23.11.2000. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 26.12.2000.)

80.pants. Augstskolu saimnieciskā darbība

(1) Pildot savus uzdevumus, augstskolai ir tiesības Latvijā un ārvalstīs veikt šādas darbības:

1) atvērt nodaļas, filiāles un pārstāvniecības;

2) slēgt līgumus ar fiziskajām un juridiskajām personām, kā arī veikt citas juridiskās darbības saskaņā ar šo likumu un citiem likumiem;

3) izsludināt konkursus, pirkt un pārdot kustamo un nekustamo īpašumu, dažādu mantu un vērtspapīrus saskaņā ar spēkā esošajiem likumdošanas aktiem un atbilstoši augstskolas darbības mērķim;

4) veikt augstskolas profilam atbilstošu saimniecisko darbību, kuras ienākumi ir ieskaitāmi augstskolas budžetā tās attīstībai, kā arī ieguldīt iegūtos līdzekļus citos uzņēmumos atbilstoši augstskolas mērķim.

(2) Augstskolas finansiālās un saimnieciskās darbības atbilstību normatīvajiem aktiem katru gadu pārbauda neatkarīgs zvērināts revidents. Zvērināta revidenta sagatavoto rakstveida atzinumu par valsts dibinātās augstskolas finansiālo un saimniecisko darbību vai zvērināta revidenta ziņojumu par valsts budžeta līdzekļu izlietojumu augstskolā, kura saņēmusi valsts budžeta līdzekļus, iesniedz Izglītības un zinātnes ministrijai un tai ministrijai, kuras padotībā ir attiecīgā augstskola.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 23.11.2000., 02.03.2006. un 14.07.2011. likumu, kas stājas spēkā 01.08.2011.)

Augstskolu starptautiskā sadarbība

81.pants. Starptautiskā sadarbība

(1) Latvijas Republikas valdība un pašas augstskolas veicina augstskolu starptautisko sadarbību, studējošo un akadēmiskā personāla starpvalstu un starpaugstskolu apmaiņas programmas un starptautiskās augstskolu sadarbības programmas pētniecībā.

(2) Nosakot augstskolu finansējuma apjomu valsts budžetā, tiek ņemta vērā katras augstskolas piedalīšanās Eiropas starptautiskās sadarbības programmās. Ja daļa no augstskolas mācību vai zinātniskās pētniecības darba uzdevumiem tiek finansēta no starptautiskās augstskolu sadarbības programmām, augstskolas finansējums no valsts budžeta netiek samazināts.

(3) Valdības vienošanās jautājumos, kas attiecas uz kādu no augstskolām, ir šai augstskolai saistoša. Sagatavojot šādas vienošanās projektu, vienošanās izpildes noteikumi saskaņojami ar augstskolu.

82.pants. Studijas ārvalstīs

(1) Latvijas pilsoņi un personas, kurām ir tiesības uz Latvijas Republikas izdotu nepilsoņa pasi, kā arī personas, kurām ir izsniegta pastāvīgās uzturēšanās atļauja, var iestāties un studēt augstskolās ārpus Latvijas Ministru kabineta noteiktajā kārtībā. Ārvalstīs studējošajiem var piešķirt kredītus un stipendijas, kuras nosaka Ministru kabinets.

(2) *(Izslēgta ar 19.04.2007. likumu.)*

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 03.06.2004. un 19.04.2007. likumu, kas stājas spēkā 06.05.2007.)

83.pants. Ārzemnieku studijas Latvijā

(1) Ārzemniekus, kuri nav minēti šā likuma 45.panta otrajā daļā, var uzņemt Latvijas augstskolās un koledžās par pilnā laika studējošajiem saskaņā ar Izglītības likumu un šo likumu uz vispārējo noteikumu pamata. Ja starptautiskie līgumi neparedz citu kārtību, ārzemniekus var uzņemt Latvijas augstskolās un koledžās, ievērojot šādus noteikumus:

1) ārzemnieku vidējās izglītības dokumentiem jāatbilst Latvijas standartiem. Ārzemnieku vidējās izglītības dokumenti tiek pārbaudīti šā likuma 85.pantā noteiktajā kārtībā;

2) ārzemnieku zināšanām jāatbilst attiecīgās augstskolas vai koledžas uzņemšanas noteikumu prasībām;

3) ārzemniekiem pietiekami labi jāprot valodas, kurās notiek mācības;

4) mācību maksu ārzemnieki maksā augstskolai vai koledžai atbilstoši līgumam, ko augstskola vai koledža noslēgusi ar viņiem, taču tā nedrīkst būt zemāka par mācību izdevumiem;

5) *(izslēgts ar 14.07.2011. likumu).*

(2) Ārzemnieki, kuriem nav izsniegta pastāvīgās uzturēšanās atļauja, var apgūt daļu studiju programmas Latvijas augstskolās un koledžās saskaņā ar starptautiskajiem (starpaugstskolu) apmaiņas līgumiem vai starptautiskās augstskolu un koledžu sadarbības programmu ietvaros atbilstoši uzņemšanas noteikumiem. Ja ārzemnieku studijas Latvijā notiek starpvalstu apmaiņas ietvaros un ekvivalents studējošo skaits no Latvijas augstskolām un koledžām studē ārvalstīs, ārzemnieku studijas Latvijā finansē no augstskolai vai koledžai piešķirtajiem Latvijas Republikas valsts budžeta līdzekļiem.

(3) Personas, kuras vidējo izglītību ir ieguvušas ārvalstīs, var uzņemt Latvijas augstskolās un koledžās, ievērojot šā panta pirmās daļas 1. un 2.punktu.

(02.03.2006. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 14.07.2011. likumu, kas stājas spēkā 01.08.2011.)

83.¹ pants. Stipendijas ārzemniekiem

Atbilstoši noslēgtajiem starptautiskajiem līgumiem un piešķirtajiem valsts budžeta līdzekļiem normatīvajos aktos noteiktā institūcija augstskolai vai koledžai no valsts budžeta var piešķirt līdzekļus stipendijas nodrošināšanai

ārzemnieka studijām. Stipendijā ietverama arī citu ar ārzemnieka uzturēšanos saistīto izdevumu segšana. Stipendijas piešķiršanas nosacījumus un administrēšanas kārtību, kā arī kritērijus, pēc kuriem ārzemnieks var pretendēt uz stipendiju, reglamentē Ministru kabinets.

(14.07.2011. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.08.2011.)

84.pants. Ārvalstīs apgūtās augstākās izglītības daļas atzīšana

Ārvalstīs apgūtās augstākās izglītības daļas atzīšanu veic tā augstskola, kurā studējošais turpina savu izglītību. Augstskola nosaka:

- 1) kurai studiju programmai atbilst ārvalstīs apgūtā augstākās izglītības daļa;
- 2) kādā veidā studējošais var turpināt studijas attiecīgajā studiju programmā;
- 3) ja nepieciešams, — kādas papildu prasības ir jāizpilda, lai varētu turpināt studijas attiecīgajā studiju programmā Latvijā.

85.pants. Ārvalstīs iegūto akadēmisko grādu un izglītības dokumentu akadēmiskā atzīšana Latvijā

(1) Ārvalstīs iegūto akadēmisko grādu un izglītības dokumentu, kā arī vidējo izglītību apliecinošu dokumentu ekspertīzi veic Akadēmiskais informācijas centrs.

(2) Iesniegto dokumentu ekspertīzes rezultātā tiek noteikts:

- 1) vai ārvalstīs iegūtais izglītības dokuments atbilst kādam Latvijā piešķirtajam augstākās izglītības dokumentam (turpmāk šajā pantā — diploms);
- 2) kādam Latvijā piešķirtam akadēmiskajam grādam vai diplomam to var pielīdzināt;
- 3) kādi papildu nosacījumi jāizpilda, lai ārvalstīs iegūto izglītības dokumentu varētu pielīdzināt kādam no Latvijā piešķirtajiem akadēmiskajiem grādiem vai diplomiem, ja ārvalstīs iegūtais akadēmiskais grāds vai izglītības dokuments neapmierina neviena Latvijā piešķirta akadēmiskā grāda vai diploma prasības.

(3) Izglītības dokumenta ekspertīzes rezultātā tā īpašniekam tiek izsniegta izziņa par to, kādam Latvijā piešķirtam akadēmiskajam grādam vai diplomam atbilst ārvalstīs iegūtais izglītības dokuments.

(4) Izdevumus, kas saistīti ar ārvalstīs iegūtā akadēmiskā grāda vai izglītības dokumenta ekspertīzi, sedz izglītības dokumenta īpašnieks.

(5) Ja izglītība tiek turpināta Latvijā, attiecīgā augstskola uz Akadēmiskās informācijas centra izziņas pamata pieņem lēmumu par ārvalstīs iegūtā akadēmiskā grāda vai izglītības dokumenta atzīšanu studiju turpināšanai.

(23.11.2000. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 26.12.2000.)

86.pants. Ārvalstu augstskolu darbība Latvijā

(1) Ārvalstu augstskolas Latvijā var atvērt filiāles un pārstāvniecības, ja attiecīgā augstskola savā valstī ir akreditēta (valstiski atzīta).

(2) Ārvalstu augstskolu filiāles Latvijā darbojas, ievērojot šā likuma un citu normatīvo aktu noteikumus. Studijas ārvalstu augstskolas filiālē notiek saskaņā ar šajā likumā noteiktajā kārtībā akreditētām studiju programmām.

(3) Ārvalsts augstskolas filiāles izsniegtie diplomi Latvijā tiek atzīti, ievērojot šā likuma 85.panta noteikumus un saskaņā ar Lisabonas konvenciju un Eiropas Padomes, Eiropas Savienības un UNESCO dokumentiem transnacionālās izglītības jomā.

(4) Ārvalsts augstskolas pārstāvniecības atvēršanai un darbībai Ministru kabineta noteiktajā kārtībā jāiegūst Ministru kabineta piekrišana.

(5) Ārvalsts augstskolas pārstāvniecība Latvijā var veikt tikai šādas darbības:

1) ārvalsts augstskolas reklamēšanu;

2) informācijas un mācību līdzekļu izplatīšanu;

3) dokumentācijas pārsūtīšanu uz attiecīgo ārvalsts augstskolu un saņemšanu no tās.

(23.11.2000. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 18.10.2018. likumu, kas stājas spēkā 15.11.2018.)

87.pants. Akadēmiskā personāla reģistrs

(1) Akadēmiskā personāla reģistrā ieraksta ziņas par personām, kuras ieņem akadēmiskos amatus augstskolās un koledžās. Akadēmiskā personāla reģistrs ir Valsts izglītības informācijas sistēmas sastāvdaļa, un to ved tam pilnvarota Ministru kabineta noteiktas institūcijas amatpersona (turpmāk - akadēmiskā personāla reģistra atbildīgā amatpersona).

(2) Akadēmiskā personāla reģistrā par personu ierakstāmas šādas ziņas:

1) personas vārds un uzvārds;

2) personas kods;

3) tā akadēmiskā amata nosaukums, kurā persona ievēlēta;

4) tās augstskolas vai koledžas nosaukums, kurā šī persona ieņem akadēmisko amatu (norādot, ja amatu ieņem filiālē);

5) struktūrvienības nosaukums, ja tāds ir;

6) akadēmiskā amata pildīšanas sākuma termiņš attiecīgajā augstskolā un koledžā;

7) akadēmiskajam amatam atbilstošās zinātnes nozares, apakšnozares un izglītības programmu grupas nosaukums.

(3) Ziņas akadēmiskā personāla reģistram par savu akadēmisko personālu iesniedz augstskolas un koledžas. Augstskolas rektors vai koledžas direktors atbild par reģistram iesniegto ziņu precizitāti un atbilstību īstenībai.

(4) Atjaunotu informāciju par izmaiņām šā panta otrajā daļā pieprasītajās ziņās augstskola vai koledža iesniedz akadēmiskā personāla reģistram ne vēlāk kā nedēļu pēc izmaiņām, ievadot to akadēmiskā personāla reģistrā elektroniski.

(5) Šā panta otrās daļas 1., 3., 4., 5., 6. un 7.punktā minētās ziņas akadēmiskā personāla reģistra atbildīgā amatpersona publicē internetā ne vēlāk kā divu nedēļu laikā no šo izmaiņu saņemšanas.

(02.03.2006. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 14.07.2011. likumu, kas stājas spēkā 01.08.2011. Ceturtās daļas jaunā redakcija stājas spēkā 01.09.2012. Sk. Pārejas noteikumu 36.punktu)

XII nodaļa Augstskolu un zinātnisko iestāžu integrācija

(Izslēgta ar 23.11.2000. likumu, kas stājas spēkā 26.12.2000.)

Pārejas noteikumi

1. Augstskolas saskaņo savas satversmes ar Augstskolu likuma prasībām un iesniedz tās Izglītības un zinātnes ministrijai līdz 2001.gada 1.oktobrim. Šā noteikuma neizpildes gadījumā tiek piemērotas Augstskolu likuma 10.panta ceturtās daļas vai 11.panta normas.

(23.11.2000. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 26.12.2000.)

2. Augstskolas triju mēnešu laikā no augstskolas satversmes apstiprināšanas Saeimā vai Ministru kabinetā saskaņo visus savus normatīvos aktus (nolikumus, noteikumus, reglamentus u.c.) ar savām satversmēm un šo likumu.
(23.11.2000. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 26.12.2000.)
3. Visu vēlēto amatu un institūciju pilnvaru laiks netiek mainīts, ja tas nepārsniedz sešus gadus no ievēlēšanas dienas.
4. Augstskolas, kuru satversmes ir apstiprinātas līdz 1995.gada 2.decembrim, līdz akreditācijai, bet ne vēlāk kā līdz 2001.gada 17.novembrim, ir pielīdzināmas akreditētām augstskolām, un tās ir tiesīgas izsniegt izglītības dokumentu atbilstoši šā likuma 7.panta trešās daļas noteikumiem, kā arī piedalīties Rektoru padomes darbā.
(23.11.2000. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 26.12.2000.)
5. Augstākās izglītības padome gada laikā pēc šā likuma spēkā stāšanās dienas sadarbībā ar Latvijas Zinātnes padomi un Zinātņu akadēmiju izstrādā priekšlikumus izglītības un zinātnes ministram par profesoru štata vietu sarakstu augstskolās un konkursa izsludināšanas grafiku.
6. Ne vēlāk kā divu mēnešu laikā pēc tam, kad stājušies spēkā grozījumi likuma 66.panta pirmajā daļā (par Augstākās izglītības padomes 12 locekļu sastāva ierosināšanu apstiprināšanai Saeimā), izglītības un zinātnes ministrs iesniedz Saeimai Augstākās izglītības padomes personālsastāva kandidatūras.
(23.11.2000. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 26.12.2000.)
7. Augstākās izglītības padome triju mēnešu laikā izstrādā un iesniedz Ministru kabinetam apstiprināšanai universitāšu reformu programmu, paredzot tajā secīgu augstākās izglītības un zinātnes integrāciju (zinātniskās pētniecības institūtu izveidi vai esošo institūtu iekļaušanos galvenajos studiju un pētījumu virzienos), akadēmiskā personāla kvalifikācijas celšanu, jaunās zinātnieku paaudzes piesaistīšanu, jaunu finansēšanas un darba samaksas kārtību.
8. Ministru kabinets paredz ikgadējus papildu finanšu līdzekļus universitāšu reformas īstenošanai.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 02.03.2006. likumu, kas stājas spēkā 06.04.2006.)
9. Ministru kabinets divu mēnešu laikā no šā likuma spēkā stāšanās dienas pieņem šā likuma prasībām atbilstošus augstskolu licencēšanas un akreditācijas noteikumus.
10. Licencētām augstskolām jāatjauno licence sešu mēnešu laikā no šā likuma spēkā stāšanās dienas.
11. Ministru kabinets līdz 2014.gada 1.decembrim izdod šā likuma 7.panta 2.¹ daļas 1.punktā minētos noteikumus un līdz 2015.gada 1.jūnijam apstiprina Latvijas Nacionālās aizsardzības akadēmijas Satversmi. Latvijas Nacionālā aizsardzības akadēmija Satversmi saskaņošanai izglītības un zinātnes ministram iesniedz līdz 2015.gada 1.aprīlim.
(16.10.2014. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 12.11.2014.)
- 11.¹ Attiecībā uz lekclietu ministrijas sistēmā esošajām koledžām Ministru kabinets ir tiesīgs noteikt citu kārtību šo koledžu pārstāvības (10.¹ pants), studējošo komplektēšanas (45.pants) un studiju programmu apstiprināšanas (55.pants) jautājumos, ja to prasa šīs izglītības iestādes profesionālā specifika.
(02.03.2006. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 06.04.2006.)
12. Uzņemšanu studiju programmās, pamatojoties uz centralizēto eksāmenu rezultātiem (46.panta trešā daļa), uzsāk 2004.gadā.
(23.11.2000. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 26.12.2000.)
13. Līdz 2001.gada 1.aprīlim augstskolas paziņo uzņemšanas noteikumus tajās studiju programmās, kuras šīs normas spēkā stāšanās dienā jau tiek īstenotas un kurās uzņemšana paredzēta arī laikā līdz 2004.gadam.

(23.11.2000. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 26.12.2000.)

14. Likuma 55.panta otrā daļa par pilna laika studējošo skaitu akadēmiskās izglītības studiju programmās neattiecas uz tām studiju programmām, kuras šīs normas spēkā stāšanās dienā jau tiek īstenotas, — līdz brīdim, kad attiecīgā studiju programma akreditējama atbilstoši šā likuma prasībām.

(23.11.2000. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 26.12.2000.)

15. Likuma 55.panta sestā daļa par ikvienas studiju programmas licencēšanu neattiecas uz tām studiju programmām, kuras šīs normas spēkā stāšanās dienā jau tiek īstenotas. Šīs studiju programmas pielīdzināmas licencētām studiju programmām.

(23.11.2000. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 26.12.2000.)

16. Habilitētiem doktoriem ir attiecīgās nozares doktora tiesības.

(23.11.2000. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 26.12.2000.)

17. Ministru kabinets līdz 2004.gada 1.novembrim nosaka studiju līgumā ietveramos obligātos noteikumus (46.panta otrā daļa), studējošā personas lietas noformēšanas un aktualizēšanas kārtību (46.panta astotā daļa), kārtību, kādā uzsākamās studijas vēlākos studiju posmos (47.panta trešā daļa) un ārpus Latvijas studējošo personu uzskaites kārtību (82.panta otrā daļa).

(03.06.2004. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 11.06.2004.)

18. Augstskolas saskaņo savas satversmes ar šā likuma 13.panta trešās daļas un 15.panta ceturtais daļas prasībām par studējošo īpatsvara izmaiņām augstskolas satversmes sapulcē un senātā un iesniedz tās apstiprināšanai Izglītības un zinātnes ministrijai līdz 2005.gada 10.jūnijam. Augstskolu satversmes sapulces un senāti, kas ievēlēti līdz 2004.gada 10.jūnijam, līdz attiecīgās satversmes sapulces vai senāta pilnvaru termiņa beigām turpina darboties, saglabājot augstskolas satversmē noteikto studējošo īpatsvaru.

(03.06.2004. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 11.06.2004.)

19. Augstskola nodrošina satversmes atbilstību Augstskolu likumā noteiktajām prasībām un līdz 2006.gada 1.septembrim iesniedz satversmi Izglītības un zinātnes ministrijai. Valsts dibinātā augstskola kļūst par atvasinātu publisku personu pēc satversmes apstiprināšanas Saeimā. Līdz satversmes apstiprināšanai Saeimā augstskola turpina darboties līdzšinējā — valsts budžeta iestādes — statusā. Valsts dibinātās universitātes un augstskolas, kuru satversmes ir apstiprinātas Saeimā, uzskatāmas par atvasinātām publiskām personām. Koledža nodrošina nolikuma atbilstību Augstskolu likumā noteiktajām prasībām un līdz 2007.gada 1.maijam iesniedz nolikumu Izglītības un zinātnes ministrijai. Ministru kabinets līdz 2007.gada 1.septembrim izdod noteikumus par attiecīgās koledžas nolikumu. Līdz šo Ministru kabineta noteikumu izdošanai, bet ne ilgāk kā līdz 2007.gada 1.septembrim uz attiecīgo koledžu neattiecas šā likuma 9.panta otrās daļas 3.punkta noteikumi.

(02.03.2006. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.02.2007. un 19.04.2007. likumu, kas stājas spēkā 06.05.2007.)

20. Augstskolu rektori pēc vienošanās ar akadēmiskā personāla pārstāvjiem līdz 2006.gada 1.februārim iesniedz Izglītības un zinātnes ministrijai attiecīgajā augstskolā ievēlētā akadēmiskā personāla sarakstu.

(02.03.2006. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 06.04.2006.)

21. Šā likuma 3.panta trešajā daļā noteiktie kritēriji stājas spēkā 2007.gada 1.septembrī. Līdz 2007.gada 31.augustam Latvijā ir šādas universitātes: Daugavpils Universitāte, Latvijas Universitāte, Latvijas Lauksaimniecības universitāte, Rīgas Stradiņa universitāte un Rīgas Tehniskā universitāte.

(02.03.2006. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 06.04.2006.)

22. Darba līgumi, kas noslēgti ar augstskolu akadēmisko personālu līdz 2005.gada 31.augustam, ir spēkā līdz attiecīgajā darba līgumā noteiktā termiņa beigām.

(02.03.2006. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 06.04.2006.)

23. Šā likuma 48.pants un 49.panta trešā daļa zaudē spēku pēc obligātā militārā dienesta atcelšanas.

(02.03.2006. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 06.04.2006.)

24. *(Izslēgts ar 19.04.2007. likumu, kas stājas spēkā 06.05.2007.)*

25. Augstskolu likuma 3.panta pirmās daļas noteikums par personu ar doktora zinātnisko grādu īpatsvaru augstskolās stājas spēkā 2010.gada 1.jūlijā.

(02.03.2006. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 06.04.2006.)

26. Šā likuma 3.panta piektās daļas trešajā teikumā ietvertais noteikums neattiecas uz augstskolām, kuras līdz šā likuma spēkā stāšanās brīdīm reģistrētas Augstskolu reģistrā un kuru nosaukumos (kā arī to izveidoto institūciju nosaukumos) ietverts vārds "institūts".

(02.03.2006. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 06.04.2006.)

27. Saskaņā ar šo likumu valsts un pašvaldību institūcijās noteikto atlīdzību (mēnešalgu, prēmijas, naudas balvas, pabalstus u.c.) 2009.gadā nosaka atbilstoši likumam "Par valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzību 2009.gadā".

(12.12.2008. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2009.)

28. 2011.gadā valsts dibināto augstskolu un koledžu akadēmiskajam personālam nemaksā prēmijas, bet viņu materiālo stimulēšanu veic un pabalstus izmaksā saskaņā ar Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likumu.

(23.12.2010. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2011.)

29. Grozījumi šā likuma 3.panta pirmajā daļā un trešās daļas 2.punktā, kas paredz, ka augstskolās vismaz 40 procentiem, akadēmijās vismaz 50 procentiem, bet universitātēs vismaz 65 procentiem no akadēmiskajos amatos ievēlētajām personām ir doktora zinātniskais grāds, kā arī grozījumi šā likuma 55.panta pirmās daļas 3.punktā, kas nosaka, ka doktora studiju programmas īstenošanā piedalās ne mazāk kā pieci doktori, no kuriem vismaz trīs ir Latvijas Zinātnes padomes apstiprināti eksperti attiecīgajā nozarē, stājas spēkā 2013.gada 1.septembrī.

(14.07.2011. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.08.2011.)

30. Šā likuma 3.panta septītās daļas noteikums stājas spēkā 2014.gada 1.septembrī. No 2013.gada 1.septembra augstskolas nodrošina, ka iepriekšējo piecu gadu laikā akadēmiskā amatā kādā no akreditētām Eiropas Savienības valstu, izņemot Latviju, augstskolām nodarbināto ārvalstu viesprofesoru, asociēto viesprofesoru, viesdocentu, vieslektoru un viesasistentu skaits augstskolā ir vismaz trīs procenti, rēķinot no akadēmiskā personāla skaita.

(14.07.2011. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.08.2011.)

31. Grozījumi par studiju programmu licencēšanu un studiju virzienu akreditāciju stājas spēkā:

1) attiecībā uz studiju virzieniem, kuriem atbilstošās augstskolas vai koledžas studiju programmas ietilpst šā likuma 3.panta pirmās daļas 1., 2. un 3.punktā noteiktajās tematiskajās grupās, - 2012.gada 1.septembrī;

2) attiecībā uz studiju virzieniem, kuriem atbilstošās augstskolas vai koledžas studiju programmas ietilpst šā likuma 3.panta pirmās daļas 4., 5. un 6.punktā noteiktajās tematiskajās grupās, - 2012.gada 15.novembrī;

3) attiecībā uz studiju virzieniem, kuriem atbilstošās augstskolas vai koledžas studiju programmas ietilpst šā likuma 3.panta pirmās daļas 7. un 8.punktā noteiktajās tematiskajās grupās, - 2012.gada 31.decembrī.

(14.07.2011. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.08.2011.)

32. Līdz 2013.gada 30.jūnijam Ministru kabineta noteikta institūcija pieņem lēmumu par augstskolas vai koledžas studiju virzienu akreditāciju vai lēmumu par atteikumu akreditēt attiecīgu augstskolas vai koledžas studiju virzienu. Ja tiek pieņemts lēmums par atteikumu akreditēt kādu augstskolas vai koledžas studiju virzienu, šim virzienam atbilstošās studiju programmas, kuras akreditētas atbilstoši spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem un kuru akreditācijas termiņš līdz lēmuma pieņemšanas dienai nav notecējis, uzskatāmas par akreditētām līdz attiecīgās studiju programmas akreditācijas lapā noteiktā termiņa beigām. Lēmums par studiju virzienu akreditāciju vai lēmums par atteikumu akreditēt attiecīgo studiju virzienu stājas spēkā tā pieņemšanas dienā.

(14.07.2011. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 21.02.2013. un 09.05.2013. likumu, kas stājas spēkā 16.05.2013.)

33. Studiju programmām, kuras līdz 2011.gada 1.augustam ir akreditētas, akreditācijas termiņš tiek pagarināts līdz brīdim, kad tiek pieņemts lēmums par augstskolas vai koledžas studiju virziena akreditāciju vai lēmums par atteikumu akreditēt attiecīgu augstskolas vai koledžas studiju virzienu, ja minētajā laika periodā studiju programmas akreditācijas termiņš ir notecējis.

(14.07.2011. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.08.2011.)

34. *(Izslēgts ar 16.06.2016. likumu, kas stājas spēkā 15.07.2016.)*

35. Šā likuma 78.panta septītās daļas noteikums par Ministru kabineta rīcību, iesniedzot Saeimai gadskārtējo valsts budžeta projektu, stājas spēkā 2013.gada 1.jūnijā.

(14.07.2011. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.08.2011.)

36. Šā likuma 87.panta ceturtās daļas noteikums par ziņu iesniegšanu akadēmiskā personāla reģistram ne vēlāk kā nedēļu pēc izmaiņām, ievadot tās akadēmiskā personāla reģistrā elektroniski, stājas spēkā 2012.gada 1.septembrī.

(14.07.2011. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.08.2011.)

37. 2012.gadā valsts dibināto augstskolu un koledžu akadēmiskajam personālam nemaksā prēmijas, bet akadēmisko personālu materiāli stimulē un pabalstus tam izmaksā saskaņā ar Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likumu.

(15.12.2011. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2012.)

38. 2013.gadā valsts dibināto augstskolu un koledžu akadēmiskajam personālam atlaišanas pabalstu izmaksā saskaņā ar Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likumu.

(15.11.2012. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2013.)

39. Ministru kabinets līdz 2016.gada 1.novembrim izdod šā likuma 76.¹ panta piektajā daļā minētos noteikumus.

(16.06.2016. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.07.2016.)

40. Valsts augstskolas, kas ir atvasinātas publiskas personas, saskaņā ar šā likuma 76.¹ pantu izstrādā valsts augstskolas nekustamā īpašuma attīstības plānu līdz 2017.gada 1.aprīlim.

(16.06.2016. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.07.2016.)

41. Ministru kabinets ne vēlāk kā līdz 2017.gada 1.janvārim izdara grozījumus Ministru kabineta 2010.gada 17.augusta noteikumos Nr.788 "Valsts izglītības informācijas sistēmas saturs, uzturēšanas un aktualizācijas kārtība", nosakot studējošo un absolventu reģistrā iesniedzamās informācijas apjomu un informācijas iesniegšanas kārtību, kā arī publiski pieejamās informācijas apjomu un publiskošanas kārtību, un grozījumus Ministru kabineta 2006.gada 12.decembra noteikumos Nr.994 "Kārtība, kādā augstskolas un koledžas tiek finansētas no valsts budžeta līdzekļiem", nosakot kārtību, kādā tiek finansēta valsts dibināto augstskolu un koledžu datu sniegšana studējošo un absolventu reģistram.

(23.11.2016. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2017.)

42. Ja, pamatojoties uz risinājumiem, ko Ministru kabineta uzdevumā atbildīgās institūcijas izstrādājušas līdz 2017. gada 31. maijam nolūkā paaugstināt un vienādot prasības jurista kvalifikācijas iegūšanai, Ministru kabinets līdz 2017. gada 31. decembrim pieņem lēmumu par valsts eksāmena kā valsts pārbaudījuma sastāvdaļas ieviešanu tiesību zinātņu studiju programmās un nosaka valsts eksāmena norises kārtību atbilstoši šā likuma 58. panta ceturtās, piektās un sestās daļas prasībām, tad, paredzot šā eksāmena norisei nepieciešamo finansēšanas kārtību, šā likuma 58. panta sestās daļas 3. punkta noteikumus var nepiemērot.

(20.04.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.06.2017.)

43. Ministru kabinets līdz 2018. gada 30. jūnijam izdod šā likuma 59.² panta piektajā daļā un 59.³ panta otrajā daļā minētos noteikumus. Līdz Ministru kabineta noteikumu spēkā stāšanās dienai tiek piemēroti Ministru kabineta 2012. gada 10. janvāra noteikumi Nr. 36 "Iepriekšējā izglītībā vai profesionālajā pieredzē sasniegtu studiju rezultātu atzīšanas noteikumi".

(16.11.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2018.)

44. Personu iesniegumi par studiju rezultātu atzīšanu, kas, pamatojoties uz šā likuma 59.² panta piekto daļu, iesniegti līdz 2017. gada 31. decembrim, izskatāmi, ievērojot šā likuma 59.² panta noteikumus, kas bija spēkā līdz 2017. gada 31. decembrim.

(16.11.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2018.)

45. Līdz 2024. gada 31. janvārim profesionālās doktora studiju programmas mākslās īstenošanā var piedalīties arī profesori mākslas nozarē.

(01.02.2018. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.04.2018.)

46. Ministru kabinets līdz 2018. gada 30. novembrim izdod šā likuma 63.⁴ panta otrajā daļā minētos Ministru kabineta noteikumus.

(01.02.2018. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.04.2018.)

47. Ministru kabinets līdz 2018. gada 30. novembrim izdara grozījumus Ministru kabineta 2013. gada 16. aprīļa noteikumos Nr. 202 "Kārtība, kādā izsniedz valsts atzītus augstāko izglītību apliecinošus dokumentus" un 2017. gada 13. jūnija noteikumos Nr. 322 "Noteikumi par Latvijas izglītības klasifikāciju" atbilstoši grozījumiem šā likuma 3. un 59. pantā, kas stājas spēkā 2018. gada 1. aprīlī.

(01.02.2018. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.04.2018.)

48. Studiju virzienus, kuri akreditējami 2019. gadā, akreditē saskaņā ar šādu studiju virzienu akreditācijas grafiku:

1) studiju virzienus "Psiholoģija", "Tiesību zinātne", "Ekonomika", "Informācijas un komunikācijas zinātnes" un "Vadība, administrēšana un nekustamo īpašumu pārvaldība" akreditē līdz 2020. gada 31. decembrim. Minēto studiju virzienu akreditācijas termiņš tiek pagarināts līdz brīdim, kad tiek pieņemts lēmums par studiju virzienu akreditāciju vai lēmums par atteikumu akreditēt studiju virzienu, bet ne ilgāk kā līdz 2020. gada 31. decembrim;

2) studiju virzienus "Mehānika un metālapstrāde, siltumenerģētika, siltumtehnika un mašīnzinības", "Energētika, elektrotehnika un elektrotehnoloģijas", "Ražošana un pārstrāde", "Arhitektūra un būvniecība", "Lauksaimniecība, mežsaimniecība, zivsaimniecība, veterinārmedicīna un pārtikas higiēna", "Veselības aprūpe" un "Sociālā labklājība" akreditē līdz 2021. gada 31. decembrim. Minēto studiju virzienu akreditācijas termiņš tiek pagarināts līdz brīdim, kad tiek pieņemts lēmums par studiju virzienu akreditāciju vai lēmums par atteikumu akreditēt studiju virzienu, bet ne ilgāk kā līdz 2021. gada 31. decembrim;

3) studiju virzienus "Mākslas", "Reliģija un teoloģija", "Vēsture un filozofija", "Ģeogrāfijas un zemes zinātnes", "Dzīvās dabas zinātnes", "Ķīmija, ķīmijas tehnoloģijas un biotehnoloģija", "Fizika, materiālzinātne, matemātika un statistika" un "Informācijas tehnoloģija, datortehnika, elektronika, telekomunikācijas, datorvadība un datorzinātne" akreditē līdz 2022. gada 31. decembrim. Minēto studiju virzienu akreditācijas termiņš tiek pagarināts līdz brīdim, kad tiek pieņemts lēmums par studiju virzienu akreditāciju vai lēmums par atteikumu akreditēt studiju virzienu, bet ne ilgāk kā līdz 2022. gada 31. decembrim;

4) studiju virzienus "Izglītība, pedagoģija un sports", "Valodu un kultūras studijas, dzimtās valodas studijas un valodu programmas", "Tulkošana", "Socioloģija, politoloģija un antropoloģija", "Viesnīcu un restorānu serviss, tūrisma un atpūtas organizācija", "Transporta pakalpojumi", "Vides aizsardzība", "Iekšējā drošība un civiltā aizsardzība" un "Militārā aizsardzība" akreditē līdz 2023. gada 31. decembrim. Minēto studiju virzienu akreditācijas termiņš tiek pagarināts līdz brīdim, kad tiek pieņemts lēmums par studiju virzienu akreditāciju vai lēmums par atteikumu akreditēt studiju virzienu, bet ne ilgāk kā līdz 2023. gada 31. decembrim.

(21.06.2018. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2019.)

49. Grozījumi šā likuma 56. panta trešajā daļā attiecībā uz studiju programmu īstenošanas valodu stājas spēkā 2019. gada 1. janvārī. Augstskolām un koledžām, kuru studiju programmu īstenošanas valoda neatbilst šā likuma 56. panta trešās daļas nosacījumiem, ir tiesības turpināt studiju programmu īstenošanu attiecīgajā valodā līdz 2022. gada

31. decembrim. Pēc 2019. gada 1. janvāra studējošo uzņemšana studiju programmās ar īstenošanas valodu, kas neatbilst šā likuma 56. panta trešās daļas nosacījumiem, nav atļauta.

(21.06.2018. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2019.)

Informatīva atsauce uz Eiropas Savienības direktīvām

(14.07.2011. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.08.2011.)

Likumā iekļautas tiesību normas, kas izriet no:

1) Padomes 2003.gada 25.novembra direktīvas 2003/109/EK par to trešo valstu pilsoņu statusu, kuri ir kādas dalībvalsts pastāvīgie iedzīvotāji;

2) Eiropas Parlamenta un Padomes 2004.gada 29.aprīļa direktīvas 2004/38/EK par Savienības pilsoņu un viņu ģimenes locekļu tiesībām brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā, ar ko groza regulu (EEK) Nr. 1612/68 un atceļ direktīvas 64/221/EEK, 68/360/EEK, 72/194/EEK, 73/148/EEK, 75/34/EEK, 75/35/EEK, 90/364/EEK, 90/365/EEK un 93/96/EEK. Dokuments attiecas uz EEZ;

3) Padomes 2004.gada 13.decembra direktīvas 2004/114/EK par nosacījumiem attiecībā uz trešo valstu pilsoņu uzņemšanu studiju, skolēnu apmaiņas, prakses vai stažēšanās, nesaņemot atalgojumu, vai brīvprātīga darba nolūkā.

Likums Saeimā pieņemts 1995. gada 2. novembrī.

Valsts prezidents G.Ulmanis

Rīgā 1995.gada 17.novembrī